

Flacăra

ANUL XXVI — NR. 40 1185 — 6 octombrie 1977

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTEL UNITĂȚII SOCIALISTE

Un colț de Bucovină, un oraș mic, un destin mare: Rădăuți

Dacă orografic Moldova are un singur pisc, Ceahlăul, altitudinea ei istorică se hotărăște în cel puțin câteva puncte de diamant, unul din ele — printre cele mai strălucitoare din diademă — fiind Bogdan I.

Drum spre Rădăuți, orașul-reședință al lui Bogdan I, întemeietorul Moldovei, sub lumina albă, matinală a toamnei, scurta toamnă a Nordului, recea toamnă a Bucovinei.

Istoria e pământ, țărână din care răsar, ca niște lănci aurite, păpușoalele ce abia și-au copt bobul ale acestei toamne nordice — cu puritate vegetală — într-un receptacul prea delicat prin serafica lui artă ca să prepare recoltă. Dar țărani pe care-i vedem pe aici, răspinziți printre dealuri și obcine, printre câpițele de fin ce închipuie ciudate monumente druide, poartă pe chip și în straie — filologii pretind că și în limbă — o noblete ce depășeste truda cu lutul, ridicându-se la prestigiul unui ritual. La Marginea, la câțiva kilometri de Rădăuți, acești țărani transformă lutul tocmai în receptaculul de artă de care vorbeam. Printr-o oxidare delicată, al cărei secret ne scapă, ei transformă pământul într-un ogor al sensibilității și gândirii noastre milenare, convertindu-l în formele fixe ale ulciorului și străchității de lut ars — celebra ceramică neagră, faima acestei zone a Bucovinei. Dar la Popăuți, la Miltuți sau la Huși, în aceeași Moldovă, discurile cu strălucire de smalt persan ce trag briie în jurul bisericilor lui Ștefan își pierd parcă sursa, par a se abstrage din același lut din care astăzi irumpe porumbul. Care e lutul cel adevărat? Care munți dau cea mai autentică piatră în care s-a încifrat gândul nostru milenar, ridicat, într-o primă ipostază a sintezei, de Bogdan, cel dintii domn de sine stătător al Moldovei, împlinit și desăvârșit de Ștefan? Trăsătura de unire sint oamenii pe care îi regăsim pe aceleași cimpuri, minuind astăzi alte unelte, și care răspund cu aceeași binețe salutului nostru turistic. Pământul negru, chiar și inundat de păpușoale aurii, miroase a ceramică neagră de Marginea, piatra, constituindu-se în culmii de cetăți, anunță Putna și, lângă ea, în inima Rădăuților, citoria lui Bogdan I, biserica-monument istoric din piatră cioplită, brută, cu acoperișul șindriluit și înalt, în ape repezi, ca al caselor țărănești ale Bucovinei, repetind, în reliefii lui, amintirea muntelui de origine, cetatea dacului, leagănul nostru primordial.

Rădăuții, în lumina albă, matinală a toamnei, cind roua se face abur imblinzind torentul solar scăpat dintre munți, apar ca o definiție a Moldovei de lângă cer. Nu se poate concepe altfel această cetate a Nordului decît în soarele dimineții.

(Continuare în paginile 12—13)

ILIE PURCARU ■

IOANA CASSARGIAN: „Victorie”

Pastelul veacului

Încă și azi mai găsim dimineța în fața casei,
ca niște cocori doborîți,
lacrimi mari din al doilea război mondial
în luncă paște numai un cal
dar prin ochii lui
privesc iarba și frații săi, cu miile,
răpuși în amurg.
Cu metodele noastre tranzistorizate
numărăm
de cite ori suspină într-o vară o glădiolă și ne simțim bine.
În spațiul dintre două secunde consecutive
se ivesc himerele.
Dar acolo, în codrul verde, noaptea e grea de miresme,
ea cade ca un trandafir roșu
la picioarele cerbilor.
Acolo, în ochii cerbilor și ai privighetorilor,
în florile mici se retrace veacul
să-și stingă rănile. De acolo aude cîntecul lui Orfeu
și nu se mai teme.

GABRIEL CHIFU ■

E de-ajuns

E de-ajuns ca un singur trandafir
să învețe lecția scuturării de rouă
și cîmpul va ști să treacă riul înot
cînd ninge cînd plouă
E de-ajuns să fii martor suav
la un răsărit de soare
ca să știi cînd se naște un fiu
și cînd părintele moare
E de-ajuns să fii martor discret
la un răsărit de lună
ca să poți asculta împăcat
cornul pădurii din suflet cînd sună

ION LOTREANU ■

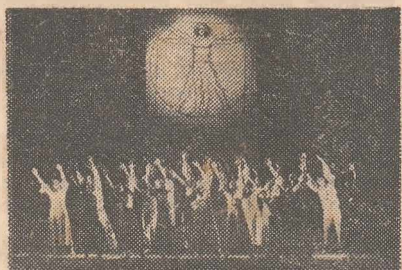
Întîmplare cu mușețel

Despre educație ca și despre
nevoia de talent în acest atît
de vast și sensibil domeniu,
s-a scris mult, se mai scrie
încă, fenomenul e la zi,
permanent. Se educă deopotrivă
copii și părinți, cresc deopotrivă
școlii și familii. Cît de mult, cît de
repede și de corect se întîmplă
aceasta, nimeni n-o poate ști cu
precizie. Mai ales că, sub incidenta rela-
ției școală-familie cade uneori și cite o
întîmplare mai puțin educativă. Iată: la
început de an nou în învățămînt, pe
ușile unor școli, la intrare, se putea citi
cite o adresă prin care copiii (se în-
telege, părinții!) erau invitați să se pre-
zinte cu tot inventarul de cărți și rechizite
printre care și o cantitate anume
de... plante. Medicinale, bineînțeles. De
unde, de pe trotuar să le adune?, s-au
întrebat poate cei de la oraș. Drept pen-
tru care, în primele zile, farmaciile,
unele farmaci au lucrat cu ușile și gea-
murile deschise. Școlarii au cumpărat tot
ce se putea cumpăra. Pungi cu sună-
toare, mușețel, floare de tei și altele, cite
s-or mai fi aflat, pe acolo, toate ceaiu-
rile posibile și imposibile pe care le-au
depus la diriginte. Școala și-a făcut pla-
nul, ea se cheamă c-a strîns, a adunat
toată vara niște plante pe care, la rin-
dul ei, le-a depus sau le depune la ba-
zele de recepție. De aici, gata cum sint
impachetate, ele vor fi repartizate din
nou farmaciilor. Și afacerea, căci este o
afacere — nu? — s-a încheiat sau se
încheie cu un rezultat fericit. Cine pe
cine înșală însă, cu ce preț? Lamen-
tabil procedeu și cu eroare în calcul im-
previzibilă. O invitație la mică minciună
de fapt și un fel de a face cu ochiul
strenghăresc.

Cui folosește?
Pedagogiei, oricum, nu! Și nici co-
piilor, nici educatorilor.
Am avut totdeauna sentimentul că
școala trebuie să dețină un spațiu în
preajmă, nu numai de joacă, ci și de re-
flecție, de meditație, o intrare strălucită
de flori și statui, un spațiu simplu și cald
prin care să treci ca printr-o zonă de
aer ce purifică și întărește, îți curăță gin-
durile și te îndeamnă să urci. Cu o în-
tîmplare ca cea de mai înainte sau
altele de același fel nu se întîmplă însă așa
ceva, spațiul, dimpotrivă, se stringe. Si-
gur, nu aceasta-i problema, o ciudată pro-
blemă a plantelor, dacă vreți. Dar dacă tot
s-a ivit, atunci merită, poate, să mai a-
dăugăm: dintr-un scop de cunoaștere
ca s-a transformat într-unul strict fi-
nanciar. Ca să se sacrifice, la mijloc, un
mobil pedagogic și de interes educa-
țional. Sau, în alți termeni, ca să se poată
auzi și întrebarea: de ce la oraș să se
caute plante iar la sat, probabil, fier
vechi?

A. I. ZĂINESCU ■

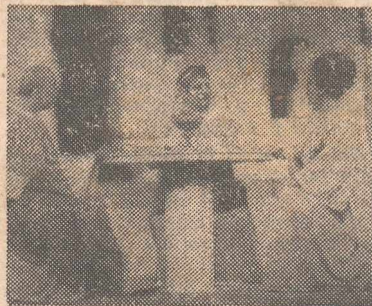
■ „OMUL — CONTINUAȚI SĂ PU-
NEȚI ÎNTREBĂRI!” la Teatru Mic. Por-
nind de la acest vers al lui Walt Whit-
man, trupa Teatrului Mic, în regia lui
Laurențiu Azimioară, a creat un spec-
tacol tulburător care, imbinind poezia
clasică și modernă, românească și uni-
versală, deopotrivă cu muzica (compusă

de Corneliu Cezar), transfigurează în
emoție și gînd trecerea omului prin
timp și vîrstă și confruntarea lui cu ma-
rile responsabilități ale epocii noastre în
România socialistă. Un spectacol care
trebuie văzut. ■ În zilele de 8 și 9 oc-
tombrie va avea loc la Iași Festivalul de

● ACTUALITATEA ●

poezie „Mihai Eminescu”, manifestare
devenită nu numai tradițională ci și de
prestigiu. Prezenta ediție, a V-a, este
dedicată actului istoric al proclamării
Republicii și este una dintre primele
manifestări cu care se deschide ediția
a II-a a Festivalului național „Cîntarea
României”. Cleopatra Lorințiu, stu-
dentă din București, este laureata celei
de a noua ediții a Concursului na-
țional de poezie patriotică „Nicolae
Labîș”. Au luat parte peste 170 de
tineri autori din întreaga țară. ■ Ex-
cepționala creație a lui Radu Beligan
în „Romulus cel mare” de Friedrich
Dürrenmatt, — spectacol asupra căruia
vom reveni — domină acest început de
stagiune bogat în premiere românești
și din dramaturgia universală. Direc-
torul Teatrului Național din București
și directorul general al Institutului In-
ternațional de Teatru, Radu Beligan,
atinge aici zodia sublimului, într-o in-
terpretare actoricească în care imagi-
nea plastică și filosofia personajului

sînt decantate cu o savantă măiestrie
și expresivitate. ■ În județul Su-
ceava, județ cu pondere în produc-
ția de cartofi a țării, acțiunea
„cartoful” se apropie de sfîrșit. În
unitățile cooperatiste cartofii au fost
strînși de pe circa 90 la sută din supra-
fețele cultivate. ■ În apele de pescuit
sportiv au fost deversate peste 50 tone

de puiet de pește. Pînă la sfîrșitul anu-
lui se va ajunge la aproape 110 tone.
Nu vă gîndiți la undițe, așteptați mai
întîi să crească! ■ La Cluj-Napoca
s-au încheiat lucrările celui de al tre-
lea Congres național de patologie in-
fecțioasă. Alături de personalități ale
medicinii românești, au fost prezenți
specialiști din o serie de țări europene
care au apreciat succesele școlii medi-
cale românești. ■ La întreprinde-
rea bucureșteană „Biofarm”, au intrat în
funcțiune trei linii tehnologice pentru
producția de medicamente. Asculțați
totuși sfatul medicului și nu abuzați.

CONVOCARE

FURNEA ■

PRIMIRI LA TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

Vineri după-amiază, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit delegația Partidului Comunist Portughez, condusă de tovarășul Octavio Pato, membru al Comisiei Politice, secretar al C.C. al P.C. Portughez, care, la invitația C.C. al P.C.R., face o vizită de prietenie în țara noastră.

Tovarășul Octavio Pato a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un cordial salut prietenesc din partea C. C. al P.C.P. și a tovarășului Alvaro Cunhal, secretar general al P.C. Portughez, împreună cu cele mai bune urări de succes în activitatea pe care o desfășoară în fruntea partidului și statului, pentru îndeplinirea hotărârilor Congresului al XI-lea al P.C.R., pe calea edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate în România.

Mulțumind, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat să se transmită secretarului general al P.C. Portughez, celorlalți membri ai conducerii partidului, tuturor comunistilor portughezi un cald salut de prietenie și urări de succes în lupta pentru apărarea intereselor oamenilor muncii, pentru consolidarea democrației și a independenței de stat.

În cadrul convorbirilor s-a procedat la o informare reciprocă asupra activității și preocupărilor celor două partide, asupra dezvoltării relațiilor dintre P.C.R. și P.C.P., dintre România și Portugalia, precum și asupra unor probleme actuale ale vieții internaționale, ale mișcării comuniste și muncitorești.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat solidaritatea comunistilor, a întregului popor român, cu activitatea Partidului Comunist Portughez, a celorlalte forțe politice democratice și progresiste din Portugalia, în lupta lor pentru apărarea și consolidarea cuceririlor Revoluției din 25 aprilie 1974, a principiilor democratice înscrise în Constituția Republicii, pentru dezvoltarea procesului democratic, pentru înaintarea Portugaliei pe calea independenței și progresului social.

Conducătorul delegației portugheze a dat o înaltă apreciere rezultatelor obținute de poporul român, sub conducerea partidului său comunist, în dezvoltarea economiei, științei și culturii, în ridicarea nivelului de trai, material și spiritual, al oamenilor muncii.

În cadrul întrevederii a fost evidențiată cu satisfacție dezvoltarea rodnică a relațiilor de prietenie, colaborare și solidaritate militantă dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Portughez, care slujește dezvoltarea raporturilor dintre cele două țări și popoare, cauzei unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

S-a relevat, de comun acord, hotărârea ambelor partide de a acționa pentru dezvoltarea raporturilor bune de colaborare, pe multiple planuri, dintre România și Portugalia, corespunzător intereselor celor două popoare, ale cauzei păcii și înțelegerii internaționale.

Cele două partide au exprimat hotărârea de a acționa pentru edificarea unui sistem trainic de securitate și cooperare în Europa și au subliniat importanța pe care o are în acest sens apropiata reuniune de la Belgrad chemată să dea un nou impuls înfăptuirii integrale a prevederilor și principiilor Actului final al Conferinței de la Helsinki, pentru realizarea unor progrese reale pe calea dezangajării militare și dezarmării pe continentul european.

A fost reliefată necesitatea instaurării unei noi ordini economice internaționale care să ducă la lichidarea subdezvoltării în lume, să asigure progresul și bunăstarea fiecărei națiuni și în primul rând ale popoarelor din țările rămase în urmă din punct de vedere economic.

În cursul schimbului de păreri s-a exprimat, de asemenea, solidaritatea și sprijinul P.C.R. și P.C.P. față de popoarele și mișcările care luptă pentru eliberare și independență națională, împotriva imperialismului, colonialismului, neocolonialismului, a politicii de apartheid și de discriminare rasială, pentru dezvoltare de sine stătătoare pe calea progresului economic și social.

Cele două partide și-au exprimat hotărârea de a-și aduce, în continuare, contribuția la restabilirea și făurirea unității mișcării comuniste și muncitorești, în spiritul marxism-leninismului și solidarității internaționale pe baza egalității în drepturi, a respectării independenței fiecărui partid, a dreptului de a-și elabora și înfăptui propriu linie politică, tactică și strategie, în conformitate cu condițiile și realitățile concrete în care acționează. Totodată, ele au subliniat necesitatea întăririi solidarității dintre toate forțele democratice și progresiste, antiimperialiste, în lupta comună pentru triumful ideilor păcii, libertății, independenței și înțelegerii între popoare, ale democrației și progresului social.

S-a apreciat, de comun acord, că vizita delegației P.C.P. în România, convorbirile care s-au desfășurat, cu acest prilej, într-o atmosferă tovarășească de respect și înțelegere reciprocă constituie o nouă contribuție la dezvoltarea raporturilor de prietenie, colaborare și solidaritate dintre cele două partide, corespunzător intereselor ambelor popoare, ale cauzei păcii și socialismului.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit, vineri dimineața, pe Edward Heath, personalitate de frunte a Partidului Conservator din Marea Britanie, fost prim-ministru, care, la invitația Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, a făcut o vizită în țara noastră.

Oaspetele britanic și-a exprimat satisfacția de a fi primit de tovarășul Nicolae Ceaușescu, mulțumind, totodată, pentru ospitalitatea ce i-a fost rezervată în timpul șederii în țara noastră, pentru prilejul ce i-a fost oferit de o cunoaște realitățile și dezvoltarea României contemporane.

În timpul întrevederii, desfășurate într-o atmosferă cordială, prietenească, s-a evidențiat cu satisfacție evoluția ascendentă a relațiilor româno-britanice și s-a apreciat că promovarea pe mai departe a acestor raporturi de colaborare este menită să servească interesele celor două popoare. S-a contribuit la afirmarea idealurilor păcii și înțelegerii în lume.

S-a subliniat, totodată, importanța abordării în spirit realist și constructiv a problemelor edificării unui sistem trainic de securitate în Europa și înfăptuirii, ca un tot unitar, a angajamentelor asumate la Conferința de la Helsinki, în vederea realizării unor pași concreți pe calea dezvoltării colaborării între state și dezangajării militare, a dezarmării, în special a dezarmării nucleare. S-a relevat că este necesar să se asigure participarea activă, pe baze egale, a tuturor statelor la viața internațională, la făurirea noii ordini economice, la instaurarea unui real climat de egalitate și colaborare, stimă, respect mutual și înțelegere între națiuni.

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit, marți după-amiază, delegația parlamentară din Malaysia, condusă de Tan Sri Nik Ahmad Kamil, președintele Camerei Reprezentanților, care se află în vizită în țara noastră.

Din delegație fac parte Patrick Uren, secretar parlamentar la Ministerul Afacerilor Sociale, Lim Kiam Yoon și Haji Jaafar bin Hamzah, membri ai parlamentului, Tatuk Azizul Rahman bin Abdul Aziz, secretar al parlamentului.

Exprimând, în numele membrilor delegației, șeful statului român întreaga grațitudine pentru onoarea de a fi primiți și pentru ospitalitatea de care s-au bucurat în timpul vizitei în țara noastră, conducătorul delegației a transmis președintelui Nicolae Ceaușescu, din partea șefului statului malayezian, regele Tuanku Yahya Putra Ibni Al-Marhum Sultan Ibrahim, și a primului ministru, Datuk Hussein bin Onn, un salut călduros, împreună cu urări de succes poporului român.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit pentru sentimentele prietenești exprimate și a transmis șefului statului malayezian, precum și primului ministru un cordial salut, iar poporului malayezian cele mai bune urări și succes deplin în înfăptuirea aspirațiilor sale de pace și prosperitate.

În timpul convorbirii a fost exprimată satisfacția față de evoluția pozitivă pe care au cunoscut-o în ultima perioadă relațiile româno-malayeziene și s-a exprimat convingerea că ele vor cunoaște în continuare o dezvoltare pozitivă spre binele ambelor popoare, al cauzei înțelegerii și păcii în întreaga lume. În acest context a fost reliefată importanța intensificării raporturilor de colaborare dintre parlamentele celor două țări, chemate să contribuie la mai buna cunoaștere și apropiere între popoarele română și malayezian.

Schimbul de vederi în probleme actuale ale vieții internaționale a scos în evidență interesul celor două țări pentru asigurarea unui climat de pace și colaborare, care să stimuleze progresul economic și social al tuturor țărilor și, în primul rând, al celor în curs de dezvoltare. S-a subliniat, totodată, necesitatea de a se acționa ca fermitate pentru înfăptuirea dezarmării și, înainte de toate, a dezarmării nucleare, instaurarea unei noi ordini economice mondiale, democratizarea relațiilor dintre state prin aplicarea principiilor deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Întrevederea a decurs într-o atmosferă cordială, prietenească.

Ședința Biroului Executiv al Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste

În ziua de 4 octombrie 1977 a avut loc ședința Biroului Executiv al Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Frontului Unității Socialiste.

În cadrul ședinței a fost prezentat un raport cu privire la desfășurarea acțiunilor politico-organizatorice pentru pregătirea alegerilor generale de deputați în consiliile populare municipale, ale sectoarelor populare municipale, ale sectoarelor municipiului București, orașenești și comunale de la 20 noiembrie 1977.

Biroul Executiv și-a exprimat satisfacția pentru faptul că organele locale și centrale ale Frontului Unității Socialiste, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, desfășoară o intensă activitate politică și educativă în vederea desemnării drept candidați ai Frontului Unității Socialiste a celor mai capabili și devotați cetățeni din rândul muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, oameni ai muncii reprezen-

tind toate categoriile sociale, fără deosebire de naționalitate, precum și pentru pregătirea și organizarea în cele mai bune condițiuni a campaniei electorale și a alegerilor.

În continuare, Biroul Executiv a discutat Programul de măsuri cu privire la înfăptuirea hotărârii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind pregătirea și desfășurarea alegerilor generale de deputați în consiliile populare municipale, ale sectoarelor municipiului București, orașenești și comunale, Apelul Frontului Unității Socialiste adresat tuturor cetățenilor țării cu prilejul alegerilor, precum și Tezele Frontului Unității Socialiste pentru apropiatele alegeri generale de deputați în consiliile populare municipale, ale sectoarelor municipiului București, orașenești și comunale.

Biroul Executiv și-a însușit în unanimitate documentele supuse dezbaterii și a hotărât convocarea Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste în ziua de 12 octombrie 1977.

În Italia a apărut un nou volum în seria

„SCRIERI ALESE” ale tovarășului Nicolae Ceaușescu

În cadrul unei festivități desfășurate la Ambasada română din Roma, la care au participat proeminente personalități ale vieții politice și culturale italiene, a fost prezentat zilele trecute cel de-al VII-lea volum din seria „Scrieri alese” ale președintelui Nicolae Ceaușescu, ce apar în Italia, la cunoscuta editură „Il Calendario del Popolo”, din Milano. În prefața noului volum, cuprinzând principalele cuvântări și interviuri din anul 1976, editorul subliniază: „Lectura scrierilor și cuvântărilor lui Nicolae Ceaușescu cuprinse în acest al VII-lea volum al SCRIERILOR ALESE ale președintelui României, publicate în Italia, oferă un tablou complet și aprofundat al situației economico-sociale și politice a României socialiste, al succeselor obținute în edificarea unei societăți socialiste la un înalt nivel de dezvoltare, al problemelor care urmează încă să fie rezolvate și al modului în care se acționează pentru a le soluționa. Ea oferă, totodată, un tablou general al politicii externe a României, permanent activă și dinamică, atît în relațiile cu țările socialiste, cu țările lumii a treia, cît și cu statele capitaliste dezvoltate. Lectura volumului permite, de asemenea, să se aprecieze pe deplin marea capacitate a președintelui Nicolae Ceaușescu de a sesiza cu perspicacitate și în mod aprofundat elementele noi ale diferitelor situații, de a le analiza într-o justă perspectivă teoretică și practică. Activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu se impune ca o lecție de realism politic legată permanent în mod dialectic de o interpretare originală, dar riguroasă a principiilor socialismului științific.”

Prefața evidențiază contribuția adusă de secretarul general al Partidului Comunist Român la dezvoltarea creatoare a concepției marxist-leniniste privind rolul hotărâtor al maselor în făurirea istoriei, subliniind că în viziunea conducătorului partidului și statului nostru edificarea orînduirii socialiste nu poate fi decît expresia voinței conștiente a maselor. Se relevă apoi că — după cum a declarat președintele Nicolae Ceaușescu — „esența socialismului însuși o constituie umanismul revoluționar — principiu care așază în centrul întregii activități sociale omul, demnitatea sa, egalitatea, dreptatea socială și națională, deplina egalitate în drepturi între toți oamenii muncii, indiferent de naționalitate, realizarea idealurilor celor mai înalte ale creatorilor de valori materiale și spirituale”.

Cele 19 capitole ale lucrării sînt concepute după criterii tematice. Capitolul I redă ample extrase din Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul educației politice și al culturii socialiste. Un capitol este consacrat prezentării poziției principale a partidului nostru și a contribuțiilor secretarului general al P.C.R. la definirea conceptului de națiune și a rolului ei în lumea contemporană.

Capitole intitulate sintetic „Partid, stat, societate”, „Dezvoltarea democrației”, „Dezvoltarea economiei naționale a României și perfecționarea organizării economice”, „Cultura și creația artistică”, „Școala și învățămîntul public” și „Organizarea și dezvoltarea cercetării științifice” înfățișează activitatea desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru rezol-

CEAUSESCU

Scritti scelti
1976

Edizioni del Calendario

varea problemelor concrete pe care le ridică vasta operă de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate.

Capitolele consacrate activității internaționale a partidului și statului nostru relevă contribuția tovarășului Nicolae Ceaușescu, a României socialiste la soluționarea marilor probleme ale contemporaneității, promovarea noilor principii ale relațiilor interstatuale, instaurarea unei noi ordini economice mondiale, lichidarea decalajelor economice și a stării de subdezvoltare, înfăptuirea dezarmării, la creșterea rolului O.N.U., la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră. Un capitol al volumului, purtînd titlul „România și problemele Europei”, prezintă pe larg luările de poziție ale șefului statului român referitoare la măsurile și acțiunile ce se impun pentru transpunerea integrală în viață a prevederilor Actului final de la Helsinki, pentru asigurarea continuității procesului de edificare a securității și cooperării europene, pentru realizarea dezangajării militare și dezarmării în Europa, pentru a deschide popoarelor din această parte a lumii perspectiva luminoasă a păcii, progresului și prosperității.

Penultimul capitol din volum este dedicat problemelor mișcării comuniste și muncitorești internaționale, înfățișînd atît politica consecventă a P.C.R. de dezvoltare a prieteniei și solidarității cu partidele comuniste, cu toate forțele progresiste, cît și contribuțiile partidului nostru, ale secretarului său general, la realizarea unei unități de tip nou între partidele comuniste și muncitorești.

În capitolul final, intitulat în mod sugestiv „Perspective”, sînt înfățișate planurile îndrăznețe și realiste ale partidului și statului nostru de dezvoltare multilaterală a țării, pentru sporirea bunăstării întregii națiuni.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o nouă vizită pe șantierele de locuințe din Capitală

Casele noastre — mai frumoase, mai trainice, mai confortabile

Vizita de lucru din acest sfârșit de septembrie se înscrie în preocupările conducerii partidului nostru, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu de a imprima vaste opere de construcții de locuințe ce se desfășoară cu intensitate pe întreg cuprinsul patriei o concepție nouă, diferită de cea practică în trecut. În întâlnirile sale cu proiectanții, arhitecții și constructorii din Capitală, din celelalte așezări urbane ale țării, cu edilii orașelor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut cu insistență să se treacă la aplicarea unor principii de estetică modernă a construcțiilor, care să aibă la bază elementele arhitecturii tradiționale românești, sporirea confortului lor. S-a relevat că efortul susținut pe care statul nostru îl face pentru a pune an de an un număr tot mai mare de apartamente la dispoziția populației trebuie să fie susținut de eforturile creatoare ale arhitecților și constructorilor, chemați să elaboreze soluții inspirate, care să asigure o mai mare varietate în aspectul clădirilor, pentru ca acestea să constituie un mediu ambiant cât mai plăcut, să fie frumoase, trainice, funcționale. Pe această temă, secretarul general al partidului a purtat, pe parcursul acestui an, un dialog fructuos, a dat indicații ferme, precise, atât în cadrul unor consfătuiri de lucru organizate la C.C. al P.C.R. consacrate problemelor legate de reconstrucția, sistematizarea și modernizarea Capitalei și a altor orașe, al întâlnirilor cu specialiștii la numeroase expoziții de panouri prefabricate și materiale de construcții, al vizitelor sale de lucru, cit și cu prilejul discutării și aprobării planurilor de sistematizare a orașelor.

Cadrul în care s-a desfășurat această nouă întâlnire a secretarului general al partidului cu specialiștii și cadrele de răspundere din domeniul construcțiilor de locuințe l-a constituit unul din noile ansambluri de blocuri ce se înalță în zona cuprinsă între bulevardul Armata Poporului și Splaiul Independenței. Aici, în apropierea corpului principal al Institutului politehnic, a fost înălțat un bloc ale cărui fațade au fost executate din panouri prefabricate cu modele ornamentale variate, inspirate din motivele arhitecturii noastre populare, care conferă construcției personalitate, demonstrând, în același timp, ce gamă nepuizabilă de posibilități există în industria materialelor de construcții.

Secretarul general al partidului vizitează acest bloc, examinează soluțiile propuse de specialiștii pentru diversificarea și înfrumusețarea înfățișării construcțiilor edilitare. Jocul de volume și linii, varietatea modelelor geometrice folosite, a elementelor ornamentale, a culorilor — toate concurează la individualizarea blocului în șirul construcțiilor ce-l înconjoară. În cursul dialogului purtat aici, ministrul materialelor de construcții arată că toate tipurile de panouri prefabricate din care s-a executat acest bloc pot fi realizate în serii mari, la scară industrială. Apreciind că

această realizare reprezintă un început, tovarășul Nicolae Ceaușescu relevă, în același timp, necesitatea de a diversifica cit mai mult tipurile de panouri prefabricate prin combinarea, în tiparele de turnare folosite și pînă acum, a mai multor modele și forme.

Vizitînd cîteva din apartamentele acestui bloc, secretarul general al partidului critică finisajele necorespunzătoare ale interioarelor și cere factorilor de răspundere să ia măsuri neîntîrziate pentru îmbunătățirea acestora. Remarcînd, totodată, că apartamentele nu au fost dimensionate potrivit noilor normative, elaborează la indicația sa, care prevăd suprafețe locuibile mai mari și o mai judicioasă compartimentare a încăperilor, după criteriile funcționale impuse de viață, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut din nou să se treacă la aplicarea pe scară largă a unei asemenea concepții. În acest sens s-a trasat sarcina de a se analiza neîntîrziat această situație și de a se trece la generalizarea grabnică a folosirii noilor proiecte de locuințe, mai confortabile, în activitatea întreprinderilor specializate în construcțiile edilitare.

În cadrul vizitei au fost prezentate, de asemenea, tovarășului Nicolae Ceaușescu numeroase modele de panouri prefabricate pentru fațade și balcoane, realizate potrivit indicațiilor date de secretarul general al partidului cu prilejul repetatelor sale întâlniri de lucru cu arhitecții, proiectanții și constructorii care lucrează

în acest domeniu. Ele au fost executate din materiale noi, frumoase și rezistente, fiind mult mai ușoare decît cele care se realizau înainte.

Apreciînd strădanile specialiștilor, secretarul general al partidului remarcă, în același timp, monotonia formelor unor ornamente, abundența de linii geometrice lipsite de expresivitate, nefolosirea în suficientă măsură a modelelor inspirate din arta noastră populară. Pornind de la constatarea că multiplicarea acestor forme, execuția lor în forme variate la scară industrială nu ridică probleme tehnice deosebite, tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat cadrelor cu funcții de răspundere să atragă în mult mai mare măsură pe cei mai buni arhitecți, cu imaginație artistică și bun-gust, din întreaga țară la realizarea elementelor noi ale arhitecturii contemporane, să le orienteze căutările spre valorificarea bogăției de motive a artei noastre populare. Secretarul general al partidului a relevat, totodată, necesitatea diversificării pe zone geografice a construcțiilor, în spiritul tradițiilor locale, al diferitelor arii etnografice, în așa fel încît clădirile ce se vor ridica în viitor în toate regiunile patriei să se diferențieze și după aspectul lor exterior, să dobindească originalitate.

În dialogul purtat cu edilii Capitalei, secretarul general al partidului a cerut, de asemenea, ca în această zonă a Bucureștiului să se realizeze un ansamblu urbanistic cuprinzător. S-a arătat că, a-

vînd în vedere existența, în apropiere, a Institutului politehnic, se impune să se ridice aici blocuri frumoase, cu un aspect îngrijit, mai confortabile, mai funcționale, așa cum s-a indicat cu prilejul ultimelor vizite. În mod firesc, ele trebuie puse în primul rînd la dispoziția cadrelor didactice de la această mare instituție de învățămînt superior, în spiritul hotărîrilor conducerii de partid cu privire la necesitatea ca locuințele cadrelor de bază din toate sectoarele de activitate să se afle în apropierea locului de muncă. Pe malul Dimboviței vor trebui ridicate, de asemenea, blocuri noi astfel concepute încît să corespundă cit mai bine viitoarei înfățișări a acestei zone aflate în plin proces de modernizare.

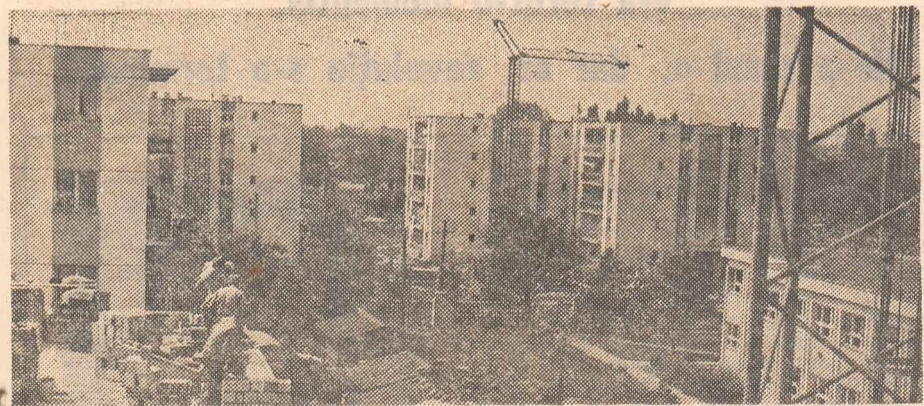
Pe întregul parcurs al acestei noi vizite de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu au fost împințați cu alese sentimente de stimă. Sute de constructori ai acestui mare șantier de construcții de locuințe din Capitală — între ei aflîndu-se și cei care au venit din alte județe ale țării să ajute la vasta operă de modernizare și sistematizare a Bucureștiului — l-au înconjurat cu profundă dragoste pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, au aplaudat și ovaționat puternic, dînd expresie sentimentelor de recunoștință profundă față de grija neobosită a conducerii partidului, a secretarului său general față de crearea unor condiții tot mai bune de viață întregului popor.

Mesaj la sărbătoarea unui oraș secular

În prima duminică a acestui atît de bogat octombrie, locuitorii unei străvechi așezări transilvănene de pe valea Mureșului, orașul Luduș, au sărbătorit 600 de ani de la prima mențiune documentară a localității lor. Șase secole de istorie frămîntată, bogată în tradițiile de luptă comună a românilor, maghiarilor și a celorlalte naționalități de pe aceste meleaguri, pentru o viață liberă și demnă, șase secole a căror împlinire ludușenii și-au sărbătorit-o în cadrul nou al propriilor lor înfăptuiri, Ludușul de astăzi. Asemenea tuturor localităților țării, orașul a cunoscut o susținută dezvoltare economică-socială. Numai între anii 1960—1977 producția sa industrială a crescut de șase ori, noile obiective de investiții, ce vor fi finalizate în acest cîincinal, asigurînd locuri de muncă pentru încă două mii de persoane. Cu prilejul împlinirii celor 600 de ani, pentru activitatea rodnică depusă de locuitorii orașului în anii construcției socialiste și pentru realizările obținute în înfăptuirea politicii partidului și statului, prin decret prezidențial orașului i-a fost conferit Ordinul „23 August” clasa I. Totodată, miile de cetățeni din Luduș și din alte localități de pe văle Mureșului și Arieșului au primit cu ovații și profunde sentimente de dragoste și recunoștință, într-o atmosferă de puternic entuziasm,

Mesajul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu locuitorilor străvechii așezări. În acest mesaj, secretarul general al partidului sublinia bogatele tradiții de luptă comună a oamenilor muncii români, maghiari și de alte naționalități din aceste locuri împotriva exploatareii și asupririi, pentru dreptate socială și independență națională, precum și realizările deosebite obținute de oamenii muncii din Luduș, viața nouă și înfloritoare pe care o cunoaște astăzi orașul.

„Cunosc și apreciez, se spune în Mesaj, rezultatele deosebite pe care le-ați dobîndit în realizarea planului de stat, în dezvoltarea și buna gospodărire a orașului, precum și eforturile încununete de succes pe care le depuneți pentru înfăptuirea în bune condițiuni a tuturor obiectivelor economico-sociale ce vă revin în perioada 1976—1980 — în cursul căreia aveți de înfăptuit un volum de investiții de aproape 3 ori mai mare decît în cîincinalul 1971—1975. Pentru toate aceste realizări, vă adresez tuturor cele mai calde felicitări, precum și urarea de a obține noi și tot mai mari realizări în toate domeniile de activitate, aducîndu-vă astfel contribuția — alături de întregul nostru popor — la progresul și înflorirea patriei socialiste, la înfăptuirea mărețului Program al partidului de edificare a socie-

tății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a țării spre comunism. Doresc, dragi tovarăși, să-mi exprîm convingerea că realizările cu care sărbătoriți aniversarea orașului Luduș vor constitui pentru comitetul de partid și consiliul popular orășenesc, pentru comuniști și pentru toți locuitorii orașului un puternic imbold de a depune noi și rodnice eforturi în vederea înfăptuirii tuturor sarcinilor pe care vi le-a încredințat partidul, pentru a face ca localitatea dumneavoastră să devină un model de așezare urbană modernă, civilizată, pe măsura epocii noastre socialiste. Vă adresez, tuturor, din inimă, cele mai calde urări de sănătate și fericire!”

Mulțumind secretarului general al

partidului, conducerii de partid și de stat, pentru înalta distincție acordată localității lor — Ordinul „23 August” clasa I — la adunarea festivă consacrată evenimentului, participanții au adresat o telegramă C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, prin care exprimă calde mulțumiri pentru grija arătată de partid și de stat, de secretarul general față de cei ce muncesc pe aceste meleaguri, ca și față de întregul popor angajîndu-se, totodată, să nu precupească nici un efort pentru transpunerea în viață a politicii partidului și statului nostru, a obiectivelor prefigurate în Programul partidului, pentru progresul țării noastre.

MIRCEA RAIU

Specialiștii — oameni care, în meseria lor, vor să știe totul și, pe cât posibil, încă ceva pe deasupra

Ing. ION NĂSTASE:

„La programarea fabricației specialistul ține seamă de durerea fiecărui produs”

În anul 1967, inginerul chimist Ion Năstase a fost trimis și el pentru specializare în lacuri și vopsele la o firmă străină. Tocmai se montau mașinile noii secții și pentru că tehnologiile foarte avansate o cereau, „Policolor”-ul a deplasat în străinătate o echipă complexă de ingineri, maștri și muncitori de înaltă calificare între care: Gheorghe Alexandrescu, Vasile Stanomir, Nicolae Burlacu, Gheorghe Stanciu, Petre Breja. Unii muncitori au ajuns mai apoi șefi de echipă, alții maștri și toți, cu excepția celor doi ingineri — Năstase și Alexandrescu — toți au lucrat, ca angajați ai firmei respective vreme de câteva luni, astfel ca la întoarcerea în țară să știe tot ce se putea ști și, pe cât posibil, încă ceva pe deasupra, ca să înzestreze cu știință, repede și eficient, alți muncitori și maștri. „Oamenii trimiși la specializare, spune inginerul Năstase, trăiesc un foarte interesant sentiment al competiției tehnice și, deopotrivă, o mare ambiție patriotică. „Schimbul românilor”, cum li se spunea celor citiva maștri și muncitori cu specializare în lacuri și vopsele, dădea adesea producții record. Nu pentru că ar fi ținut cu tot dinadinsul să-i bucure pe acționarii concernului același chimic ci, pentru că se grăbeau să știe cât mai multe, să vadă cât pot da mașinile. La „Policolor” noi am fost împreună chiar de la turnarea primei cupe de beton în fundațiile secției, am făcut muncă de constructori, uneori, am supravegheat tot timpul realizarea investiției, astfel că atunci când secția a fost gata și s-au montat mașinile ne găseam acolo o mină de oameni pentru care meseria aceasta era cea mai importantă reușită a noastră în plan profesional. Se înțelege că în perioada de specializare fiecare s-a străduit să învețe cât mai mult. Aici, în țară, urmam să dăm adevăratul examen. Și l-am dat, fiindcă secția a mers în plin din primele zile, aproape fără nici o problemă”.

La repartizare, în 1965, inginerul Năstase era autorul unui proiect de diplomă având ca temă construirea unei fabrici de polietilenă. A venit la „Policolor” fără să știe prea multe despre specificul muncii în industria lacurilor, a vopselelor și a cernelurilor. La drept vorbind totul a plecat de la o confuzie: auzise ceva de niște procese de polimerizare și a crezut că va face chimie pură. Până să se întrebe dacă eroarea era spre binele sau spre răul meseriei sale, trecuseră de-acum cinci ani, făcuse o specializare în lacuri și vopsele, făcuse, practic, încă o facultate, dar una cu totul pentru producție, se înfrățise în specialitate cu niște oameni care aveau un trecut de-a dreptul prestigios în domeniu și, ce-i mai important, învățase că producția nu este o problemă a mașinilor, ci una a oamenilor. „Producția nu merge după dispoziția fiecărui om, spune inginerul Năstase, iar oamenii sînt foarte diferiți unul de altul. Ca șef al secției, mintea trebuia să-mi meargă ca un calculator: organizare, fabricație, viața personală a lucrătorilor. Când te specializezi în ceva și, în același timp, faci și organizarea producției, cele mai mari satisfacții le ai atunci când maștrii și muncitorii cu vechime îți aprobă ideile. Venind mai târziu la serviciul programarea producției, asociam plecarea cu ideea de distanță. Astfel mi-am dat seama că omul se atașează de lucruri chiar și atunci când nu toate lucrurile îl plac. Abia făcând organizare și programare am înțeles bine ce este cu adevărat un specialist. E un om care ține seamă de durerea fiecărui produs. El știe cine-l fabrică, ce obiceiuri bune sau mai puțin bune are omul de la mașină, ce trebuie în mod real întreprins ca, în condiții oarecum specifice, să se respecte exact indicațiile rețetei. Lucrezi cu un al șaptelea simț, care este simțul relațiilor și al proporțiilor. Rezultă că eu, în luna de specializare în străinătate, nu mi-am îmbogățit atât de mult cunoștințele încât să cred că sînt altul. Eram același și dacă nu mă duceam. Eu, ca inginer specialist, nu m-am dus acolo să-mi pun în trebări, ci să aflu niște răspunsuri la unele chestiuni pur tehnice. Mai trebuie spus că nimeni nu-ți dă nimic și că depinde doar de tine ce vezi și ce înțelegi. Una e contractul și alta e interesul partenerului. Iar interesul lui este să nu-i faci concurență. Am înțeles însă mai bine că noi, în țară, trebuie să contăm numai pe forța colectivului, dacă vrem să ne măsurăm cu întreprinderi străine cu faimă, că la noi unitatea sufletească a unui colectiv poate realiza, în plan tehnic, ceea ce în alte țări realizează, în primul rînd, tradiția”.

FLOREA COSTACHE:

„Unde toți văd culoare, eu văd nuanță”

E mastru chimist în cerneluri poligrafice, îl cheamă Florea Costache, are 42 de ani, uneori arată de 42 de ani, dar sînt destule zile în care pare mult mai vîrstnic. Pînă de curînd, în fața întreprinderii „Policolor” se găsea un stilp de beton, rămas nu se știe cum acolo de pe vremea când începeau să se construiască noile hale. „Asta-i monumentul dumitale, nea Costache”, zicea unii și aveau dreptate fiindcă Florea Costache e un om al muncii nu constincios, ci foarte constincios și un specialist în cerneluri atît de stăpîn pe meserie, încît poți să crezi că toată viața lui n-a știut mai mult decît drumul de acasă la fabrică și de la fabrică acasă. În realitate — și puțin o știu — viața lui Florea Costache e plină de căderi și înălțări, de întâmplări extraordinare.

„Aveam 21 de ani, m-am angajat muncitor necalificat la fosta fabrică de cerneluri „Aurora”, zice Florea Costache. Mă căsătorisem cu o fată, muncitoare necalificată și ea, și așa spune că reușim la toată învățătura mea de pînă atunci, solidă la greu cu fata aceea. Am avut la „Aurora” doi maștri: unul, Emanuel Cosmovici, este azi inginer chimist și lucrează în Centrala industrială de medicamente, lacuri și cosmetice. El m-a învățat ca acolo unde toți văd numai culoare, eu să văd nuanță. Astăzi, de exemplu, pot să deosebesc peste 30 de nuanțe ale negrului, ale roșului, ale albastrului, în fine, peste 30 de nuanțe la fiecare culoare. Al doilea mastru, Alexandru Gafton, a fost cel mai renumit creator de cerneluri de la noi. Aș putea să spun că altul ca el n-are cum să se mai nască. Omul asta simțea nuanța culorii chiar fără să o vadă, atît de adînc îi intraseră în ființa lui mirosurile de cerneluri. De la el am învățat că rebutul e bine să-i zic pe numele adevărat greșeală, fiindcă greșeala te simți îndemnat s-o repari, pe cînd de rebut parcă nu-ți pasă, de moment ce-i de aruncat. De la ideea de greșeală, se ajunge lesne la ideea de corecție a greșelii. Cum să ies, adică, din situații dificile, profesional vorbind. Îi mai sînt îndatorat pentru că a sădit în mine ambiția de a fi un specialist în acest domeniu. Trebuie să știți că procesul de fabricare a cernelurilor este relativ simplu și în principiu neschimbat din evul mediu. Valțurile mașinii amestecă rășina cu pigmentul și un plastifiant și se obține astfel o pastă. Pasta se laminează

în foi cam de un milimetru grosime, foile se usucă, se fărîmitează și materialul obținut e bun de dizolvat cu un solvent. Foarte simplu, numai că la aceeași mașină și cu aceleași materiale se pot scoate și cerneluri excepționale, și cerneluri proaste. Amestecul celor trei materiale e un proces fizic, dar el e însoțit de un proces special de afinitate, pe care-l cunoști numai cu simțurile. Cu ceva talent pentru meserie și cu niște ani de practică, poți ajunge să fii un specialist în branșă, să fii nu de neînlocuit, pentru că legea meseriei îți cere să pregătești unul sau mai mulți oameni care să te înlocuiască, nu unicul, pentru că oameni pricepuți se mai găsesc, dar un om de știință căruia se ține neapărat seama atunci cînd se pune la punct o rețetă nouă. Spuneam că meseria se transmite de la om la om. Pentru mașinile secției eu am căutat să pregătesc un om venit de la țară. De ce musai de la țară? Ca să aibă simțurile — și în special mirosul — sensibile la mirosul lucurilor, al pămîntului, al căldurii, al prafului, al sucurilor naturii. Omul asupra căruia m-am orientat pînă la urmă e Ion Bogatu. E operator chimist acum și îi place meseria. Era o problemă să-l fac să-i placă, să nu i se pară totul prea simplu. Cum i-am vorbit? I-am spus să aibă grijă să lucreze în porții reduse, pe care să le lamineze pînă cînd materia se dezlipește ușor de cilindru, să nu rămîna nimic pe cilindru, foaia să iasă foarte lucioasă iar după uscarea să nu aibă în spărătură nici un punct. Ușor, foarte, lucios, nimic, grijă, iată niște cuvinte care spun ceva și nu spun cîte știe ce. E vorba de fier, Ioane, i-am spus. Cu fierul ăsta de specialist poți să ajungi într-o zi să faci tu, prin încercări, orice nuanță de cerneală și se cere.”

În 1967, înființîndu-se secția de cerneluri poligrafice la „Policolor”, am fost trimis la specializare peste hotare. Acolo am cunoscut un muncitor-specialist care reușea să-și impună ori de cîte ori voia punctul de vedere. Am învățat de la el foarte multe, în ce privește meseria. A acceptat, cred, să mă învețe și pe mine unele lucruri fiindcă i-am cîștigat simpatia. Mi-a dezvăluit și o seamă din rețetele lui cifrate. Multe secrete o să le ducă în mormint cu el muncitorul acela. Toată lumea face la fel, îmi spune. Te întorci la tine acasă și îi ții la respect! Sînt acasă, conduc secția de cerneluri tipografice, îi învăț și pe alții ce știu eu și nu țin la respect pe nimeni”.

Florea Costache e membru de partid, are, ca adjunct al secretarului comitetului P.C.R., pe întreprindere, multe griji și sarcini, e deputat în Circumscripția nr. 23 a sectorului 4, duce la bun sfîrșit o seamă de alte treburi obștești, a fost recompensat pentru munca lui de specialist și pentru meritele de activist politic cu „Ordinul Muncii” clasa a III-a. Mastrul Florea Costache are numai 42 de ani și e foarte tînăr.

TUDOR OCTAVIAN ■

Am fost mai revoluționari. Oricine poate spune: v-a cerut-o momentul.

Ne-a cerut-o, dar ce, revoluția s-a terminat?

● Ingerul Nicu Constantin, 49 de ani, este în prezent director general al Centralei industriale de utilaj energetic, metalurgic și mașini de ridicat. Este fiu de țaran, născut în comuna Măxineni (Brăila), la 27 ianuarie 1929. Absolvent al Institutului mecano-naval din Galați. De 20 de ani, în funcții de conducere în întreprinderi constructoare de mașini. Este și directorul întreprinderii de mașini grele București, centrala fiind organizată pe schema acestei întreprinderi, dar cu unități productive în toată țara. Este decorat cu ordine și medalii, cel mai recent fiind Ordinul Muncii clasa a II-a.

— Conduceți una dintre cele mai importante centrale industriale din țară; în același timp, una dintre cele mai mari întreprinderi. Două motive care mă determină să vă întreb: care este problema nr. 1 a centralei sau, altfel spus, starea ei de necesitate?

— Starea noastră de necesitate cuprinde mai multe probleme, cum le numim dv., nr. 1. Sîntem o centrală în întreprinderii căreia se fabrică utilaje foarte solicitate pentru dezvoltarea e-

conomiei naționale. Ele trebuie să fie de un nivel tehnic foarte ridicat: obiectivele care se pun în funcțiune reclamă tehnica de vîrf a timpului nostru. Deci: asimilarea de produse noi și procedee tehnice la nivelul cel mai înalt. Cum glăsuiește Programul partidului nostru. Sîntem doar în cîmpul revoluției tehnico-științifice. Ramurile industriale pe care le dotăm cu mașini — energetice, metalurgice, a cimentului, chimice, chiar și alimentare — sînt ra-

muri de vîrf care cunosc o mare dezvoltare în prezent. De aceea centrala noastră a devenit beneficiarul celui mai mare volum de investiții din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini. Este o onoare, o mare răspundere.

— Ce este hotărîtor în realizarea obiectivelor unei întreprinderi? Vă întreb pentru că, am aflat, I.M.G.B.-ul a fost una dintre puținele întreprinderi care a funcționat de la început bine.

— Hotărîtor este colectivul, oamenii. Unele întreprinderi suferă la început de un fel de „boală a copilăriei”, cum spunem noi. Știți care este? Este efortul acela de adaptare al oamenilor la, să-i zicem așa, ritmul biologic al noii unități. Însușirea de către fiecare angajat a disciplinei de industrie, a sentimentului de mare familie. Cheltuiim uneori foarte mult cu mașini, cu tehnologii noi și constatăm că nu dau rezultate. Mașini poți aduce cîte vrei. Oamenii nu-i cumperi, îi formezi.

— Cum v-ați format oamenii?

— La pornirea întreprinderii, am avut aprobarea personală a tovarășului Nicolae Ceaușescu să aducem prin transfer 500 de oameni buni de la alte unități din țară: au constituit nucleul. În jurul acestui nucleu au început să se formeze alții. Fiecare a luat pe lingă dînsul doi, trei tineri. Azi avem multe mii de angajați. Evident, nu sînt toți specialiști, așa, nici nu e nevoie. Avem însă multe vîrfuri în care sînt adunate mai multe calități: înalte cunoștințe profesionale, principii morale sănătoase. După chipul și asemănarea lor cresc mulți dintre cei tineri. Uite, avem un șef de echipă, om cu liceul terminat, serios, drept, prietenos, sever dacă e nevoie. Conduce 80 de oameni. Toți sînt

buni, de mulți ani din echipa lui n-a plecat nici unul.

— Ce ne puteți spune despre disciplina din I.M.G.B.?

— Să nu credeți că nu, avem încă destule de făcut. Starea de disciplină depinde de noi în primul rînd, dar mai depinde și de alții. În întreprindere le-am creat oamenilor condiții bune de muncă, ne îngrijim de condițiile lor de viață: avem o fabrică de produse culinare, microcantine în fiecare secție, bufete volante, încît fiecare muncitor poate servi mîncăruri reci sau calde. Oricînd se găsește apă minerală, avem vestiare la fiecare secție, în ultimii ani am primit cele mai multe locuințe, în Capitală, peste o mie de tineri trăiesc în cămine, se bucură de toate condițiile, pot să-și ridice nivelul profesional și de cultură. Dar, sînt director de centrală și am observat că disciplina e legată și de unele condiții din afara întreprinderii noastre. La Bistrița-Năsăud, de pildă, construim o mare unitate. Condițiile de transport aici nu sînt asigurate: muncitorii vin la program cu o jumătate de oră mai tîrziu și pleacă cu o oră sau două mai devreme. Altfel nu pot să ajungă acasă. În București se întîmplă de multe ori la fel. Cei care răspund de aceste activități trebuie să se străduiască să ne degrezeze de asemenea griji. Ne va fi mintea mai mult la treabă.”

— Ca deputat în Marea Adunare Națională, ați prezentat, la ultima legislatură, coraportul comisiei economice, industrie și finanțe, al Legii privind rolul maistrului în producție. Cum și-au preluat maștrii aceste drepturi și obligații prevăzute de lege?

— Această categorie de conducători

La „Semănătoarea”, transportul uzinal — pe un drum bun!

Că există un teribil curaj retrospectiv și că simțul critic al unor oameni se rezolvă perfect atunci când e vorba de lucruri trecute și în mare parte rezolvate, aveam să ne dăm seama și din cele ce aflăm la întreprinderea „Semănătoarea” despre felul cum a prins viață una dintre ideile cu care colectivul acestei întreprinderi își face un titlu de mândrie, și anume rezolvarea transportului uzinal, modernizarea acestuia. „Până acum doi ani era o neorânduială crasă la noi, de ce n-am spune adevărul, de ce n-am spune măcar acum adevărul? — ne mărturisea inginerul Simion Lazăr, secretar adjunct al comitetului de partid al întreprinderii. Evident, acea neorânduială frâna buna aprovizionare cu materii prime și semifabricate a secțiilor primare și a celei de montaj. Dar să vă spun mai întâi o poveste: cînd a venit, în urmă cu cîțiva ani, tovarășul director general Virgil Actarian, în întreprindere era, cum spuneam, haos și neorînduială, peste tot te împiedicai de grîmezi de fiare. S-a dus atunci tovarășul director pe la turnătorie și văzînd neorînduiala aceea a zis inginerului Cărăbas, de acolo: „azi e luni, pină sîmbătă să dispară fiarele astea și să vadă flori în locul lor: nu se poate, tovarășe director, și au urmat explicațiile; bine, atunci să vadă florile astea vineri; păi, tot nu se poate, că uite așa și pe dîncolo — și au continuat explicațiile; atunci joii trec pe-aici și să vadă florile alea!”

A doua zi, adică marți, lîngă ușa secției de turnătorie apăruseră deja straturi de flori și brazde de țără proaspătă!

Cu exemplul acesta — aveam să aflăm — intra în practica întreprinderii principiul rezolvării cît mai rapide și mai ales eficiente a celor mai diverse sarcini de muncă și viață ale acestui colectiv. Printre ele, cum spuneam, și aceea a transportului uzinal. Fiîndcă — spune astăzi inginerul Dumitru Dobrescu, de la serviciul organizarea producției — „dacă cineva nu putea să-și imagineze infernul, era suficient să vină în spatele întreprinderii noastre și să rătașcăască printre munții de metal; își venea să plîngă!”

S-au întocmit programe de măsuri pentru organizarea gestiunilor, pentru paletizarea și conținerea materialelor care intrau pe poarta fabricii; s-au amenajat suprafețele de depozitare și căile de acces; treptat, munții de fier, piesele, semifabricatele au fost aranjate „pe înălțime”, ordonat, așezate ca niște cărți într-o bibliotecă, știindu-li-se astfel rostul în orice clipă, fără a mai fi nevoie — ca pină atunci — să răscolești maldare și vrafuri întregi pentru a găsi o piesă anume.

Această măsură era absolut necesară fiindcă conținea pe poarta întreprinderii ies, anual, aproape 70 000 de tone produse finite — adică cunoscutele combine „Gloria — C. 12” — și că, la rîndul ei, această masă metalică este manipulată, în procesul producției, în medie de douăsprezece ori; asta însemnînd că transporturile din incinta „Semănătorii” mîșcă o masă metalică însumînd de 12 ori 70 000 de tone. S-a eliminat, în cea mai mare măsură, munca fizică. Această stare de fapt a dus la o vizibilă, importantă creștere a productivității muncii și, bineînțeles, a calității producției, eliminîndu-se definitiv cazurile în care, datorită manipulării bucată cu bucată a pieselor, se produceau deformări și loviri ale acestora, ce implică diminuarea calității producției. În plus,

s-a reușit a se ajunge la o mai bună folosire a terenului din incintă și a locurilor de muncă: cele 22 de hectare ale acestei incinte păreau, pină nu demult, insuficiente, întreprinderea aproape că se sufoca în propriul ei spațiu; odată cu reorganizarea transportului uzinal, terenul a devenit nu numai suficient, dar și parțial disponibil pentru construirea unei hale de montaj și a unui atelier de tîmplărie-moldelărie și pentru extinderea atelierului mecano-energetic.

Problema nu e rezolvată totuși decît pe „trei” sferturi și mai rămîne cel al atelierului prelucrări mecanice 2, de pildă, strungării Dumitru Bazgan și Ion Alexandrescu aruncă piesele pe care le fac pe

EXPERIENȚE

SUB SEMNUL REUȘITEI

jos, deși conteinerele se află la îndemînă, pierzînd apoi timp pentru a le lua de jos și a le pune acolo unde de fapt le este locul. Inexplicabilă atitudinea — de Păcală, am zice, dar lipsită de umorul acestuia din urmă — cu atît mai puțin de înțeles cu cît chiar alături, la numai doi metri de ei, alți muncitori — cum ar fi Marin Paul, de pildă, și alții alții — așază piesele respective cu grijă, așa cum se cuvine, în conteinerele de lîngă mașină. Maistrul Ion Smeu ne asigură că publicarea în revistă a numelor celor dinții va duce, ea însăși, la îndreptarea acestora. Să sperăm!

Din același „sfert” lipsă ni se pare că face parte și ceea ce am observat în atelierul de debitare unde, în ciuda unor mari cuvinte și a explicațiilor de tot felul primite de la maistrul Mihai Lomer, poți constata o veritabilă harababură prin care nici măcar oamenii nu pot trece, dar mite electrocarere sau motostivuitoarele, cele care reprezintă în mod esențial noțiunea de transport uzinal! A fost și aici, ca pretutîndeni, în toate atelierelor și secțiile întreprinderii, trasată o cale de acces, dar pare să fi fost mult de atunci pentru că

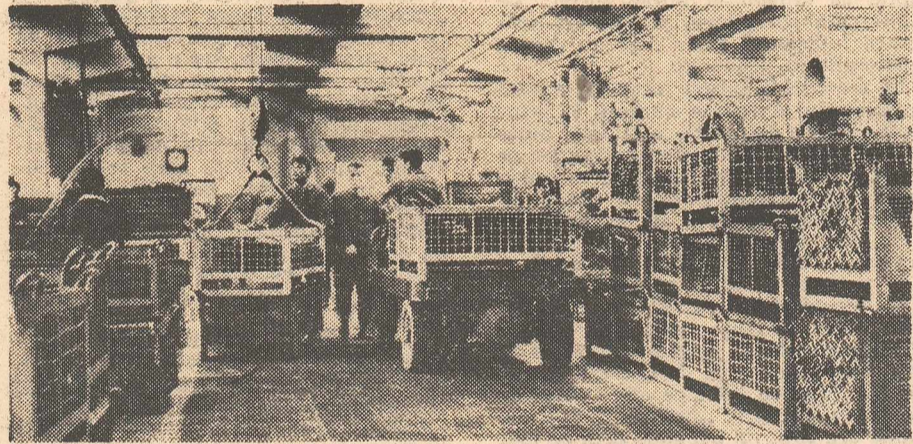
astăzi ea nici nu se mai vede. „O neorînduială crîncenă” — formula îi aparține aceluiași Mihai Lomer.

Există — aflăm la serviciul organizarea producției — 116 mașini de transport uzinal. Acestea nu lucrează în totalitate pentru că, iată, Ghiță Gheorghe, de la stația de încărcat acumulatori și reparat electrocarere, ne spune: „Mașinistii noștri fac treabă cu ele, dar cum fac, numai noi știm bine! Cei care le reparăm. Le exploatează nerațional. Ce nerațional? Barbar! Unii apasă pe frînă ca pe cazma! Marin Voicu, de exemplu, a venit beat la serviciu; și Gheorghe Bălan și Ergia Rafailă au încă de învățat ce înseamnă disciplina; mai sînt și alții!”

Și iată — în cadrul aceluiași „ultim sfert”, ce ne spune Ion Ciuncanu, care lucrează aici din 1962, fiind mașinist pe un motostivuitoare: „Fac doi kilometri la cursă. Unul dus, unul întors. Transport motoare de la depozite la montaj. Or, pe zi, transport cam 25 de motoare, deci fac vreo 50 de kilometri. E o muncă aceasta, vă rog să mă credeți; ceea ce mă necăjește este că uneori mi s-a întîmplat să găsesc contactul stricat la mașină: jos noaptea tinerii din schimbul III, se duc la parcare, scot mașinile și încep să se plimbe sub clar de lună pe aleile mai dosnice ale fabricii; de multe ori strică mașinile; știți, cheile cu care le pornesc sînt aceleași ca și la „Gloria”, vă dați seama cît e de ușor să te „joci” cu o mașinuță dintr-astea, atîta doar că joaca asta a lor costă!”

Este adevărat, „Semănătoarea” este una dintre întreprinderile pe care puține altele din țară o pot egala în ceea ce privește buna organizare a transportului intern. Iar dacă mai rămîne acest ultim „sfert” amintit, credem că trebuie să-i dăm crezare inginerului Simion Lazăr, secretar-adjunct al comitetului de partid pe întreprindere, care ne-a spus în final: „Pină în primăvara viitoare problema transporturilor din incintă va fi complet rezolvată: dacă veți veni atunci, și sper că o veți face, poate că din ce veți vedea — și nu poate, ci sigur — va lipsi acel ultim „sfert”; la ora actuală, după cum v-ați dat seama, noi reprezentăm un exemplu. La anul, sîntem convinși, acest exemplu va fi desăvîrșit.”

DUMITRU ELIADE ■

Trei cuvinte simple și adevărate: transport uzinal modern (secția prelucrări mecanice)

ai procesului de producție, numeroasă, cea mai apropiată de muncitori, e departe de a-și face datoria. E părerea mea. Unii dintre maiștri ori că nu sînt bine pregătiți, rămași în urmă, ori nu au autoritate sau, din punct de vedere moral, nu se ridică la nivelul unui conducător de care muncitorii să asculte. Ritmul nostru de dezvoltare impune foarte mult maistrului. Și nu numai lui.

— **Se vorbește despre dv. că sînteți un conducător bun, priceput, spun oamenii, omenos chiar; în același timp, și foarte sever. De ce e nevoie să fiți sever?**

— Eu datorez societății foarte mult, pentru că mi-a dat mult și mie. Am devenit membru al partidului, convins că voi fi util partidului. Sînt director, dar sînt și activist. Sarcinile noastre economice, cite sînt, derivă din Programul partidului. Nu cer altceva oamenilor decît să se achite de aceste sarcini. Unii. certaiți cu disciplina, nu-și realizează aceste îndatoriri. Și atunci se ivește o inechitate: trebuie să muncească alții pentru ei. Om disciplinat e cel care își face datoria cinstit. Nu concep în jurul meu indisciplină.

— **Sînteți și drept?**

— E greu să zic da. Vreau să fiu cît mai drept. Poate măsurile pe care le iau nu sînt potrivite totdeauna fiecărui om. Unul înțelege printr-o aluzie, altul nici după ce e sancționat. Mă străduiesc să aleg cît mai bine această unitate de măsură.

— **Ușa directorului general Nicu Constantin e o ușă închisă, prin care se poate... trece?**

— E deschisă pentru sarcinile de serviciu. Și totdeauna deschisă pentru problemele de omenie, cînd un om e la nevoie și cere ajutor. Nu-mi amintesc

tră așteaptă de la noii ingineri mai multă dăruire. În lume, România se află acum într-o competiție tehnică, într-o mare cursă de fond. Printre alergătorii cu care am luat acest start se află și ingineri. Sau mai ales ingineri.

— **E și o chestiune de patriotism.**

— De înalt patriotism. Ingerii trebuie să devină profesorii noștri tehnici, să învețe masele de muncitori să gîndească la un înalt nivel tehnic, acela care ni-l cere timpul nostru.

— **Se constată oare la unii, cum remarcă tovarășul Nicolae Ceaușescu, o stare de boiereală?**

— Nu mă consider un om bătrîn și nu mă erizez în sfîtuitor pentru alții. Ce spun aici sînt niște observații proprii, acumulate într-o perioadă în care am activat în întreprinderile industriale din țara noastră. Dar cred că inginerii de după '44 am fost mai aproape cu sufletul de producție, am înțeles mai bine necesitățile ei. Am fost mai revoluționari. Oricine poate spune: v-a cerut-o momentul. Ne-a cerut-o. Dar ce, revoluția s-a terminat? Cincinul acesta este desemnat, din necesitate pentru România, cincinul revoluției tehnico-științifice. Noi, toți inginerii, tineri sau mai puțin tineri, sîntem chemați să facem revoluție tehnică.

— **Cum vedeți controlul maselor?**

— Cel mai sever control pentru un conducător sînt privirile oamenilor: dacă știți să le citești, știți dacă ei sînt mulțumiți de tine sau nu.

— **Observ în biroul dv. harta circumscripției electorale nr. 11 Berceni. Ce-ați făcut pentru alegătorii dv.?**

— Timpul e foarte limitat. Cu greu reușim să răspundem la toate problemele care se ridică, mai ales că în cartierul acesta locuiește cei mai mulți din-

tre muncitorii noștri, și cum ne întîlnim mai în fiecare zi, în fiecare zi îmi spun cîte ceva. Am participat totuși la sistematizarea și dezvoltarea cartierului Berceni. Am intervenit pentru înființarea unor magazine, pentru realizarea unui cinematograful (se află în construcție), sper să se realizeze o casă de cultură, pentru că locuiește aici mulți muncitori și trebuie să ne preocupăm cu toții de educarea lor politică în continuare. Cu părinții copiilor am confecționat aparate de joacă pentru aceștia din urmă.

— **În unele întreprinderi se importă multe mașini moderne, dar uneori nu se folosesc. În I.M.G.B. cîte mașini moderne așteaptă să fie folosite?**

— Sîntem una dintre cele mai moderne întreprinderi din țară și, se înțelege, avem multe mașini moderne. În mare măsură reușim să le folosim la parametrii lor proiectați. Există totuși o inerție la cadrele noastre tehnice care, absorbite de probleme minore uneori, pierd din vedere esențialul: contribuția lor la modernizarea produselor, a procedurilor de fabricație, a fluxurilor tehnologice.

— **Ce datorii are uzina dv. la ora actuală?**

— Cea mai mare datorie e să realizăm familii de produse de înaltă tehnicitate, pe care țara le-a importat pină la realizarea acestei întreprinderi. Ramurile industriale către care noi livrăm utilajele așteaptă foarte mult de la noi. Au dreptul să ne ceară pentru că sîntem beneficiari și răspunzători de un mare volum de investiții. Știm asta și de aceea uneori nu avem liniște.

— **N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■**

IUBIREA DE FRUMOS

Florile

În viața de toate zilele floarea este statornicul stimulent al omului întru cultivarea frumosului. Nu numai desăvîrșita lor alcătuire este grăitoare pentru om ci și fragilitatea lor, atît de grabnică lor întoarcere în țărînă și cu atît mai pilduitoare. Dacă o floare ce durcăză cîteva zile sau săptămîni se îmbracă atît de frumos, este expresia unei mărcii imperiale, cu atît mai mult acest trandafir nemuritor care este omul trebuie să adune viață în polisul desăvîrșirii lui și frumusețe fără amurg.

Floarea este astfel din vremi imemorabile simbolul iesirii omului din sălbăticiile și ajungerea lui într-un loc statornic ocrotitor în care începe să vietuiască întru cultură și civilizație, întru desăvîrșire morală și înfrumusețare. Astfel, locul devine grădina și omul fiinta unei Patrii. Pină în vremile moderne în țările cele mai civilizate floarea a rămas pedagogul blind și curat al sufletului omenesc așezat în pragul casei, în grădina, în fereastră, pe masă, în toate zilele la nunți și sărbători dansul cel mai firesc și îmbrucător. Prezența lor în viața omului nu poate fi înlocuită cu nimic, uriasa lecție fără grai atît de convingătoare pentru fiecare om numai fragila sa alcătuire putînd să o împlinească zi cu zi în sufletul fiecăruia.

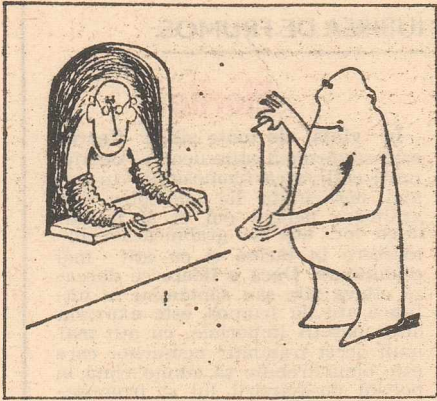
Avînd acest adevăr în față verificat de istorie, de cultura umanității, cu atît mai datorii sîntem ca acest stimulent urias de neînlocuit să nu-l înstrăinăm din viața noastră de toate zilele.

Dusmanul cel mai aprig al florii astăzi este floarea artificială fabricată automat din masă plastică intrată în comerț ieftin și de aici în casele oamenilor nevizati în viața de toate zilele.

Acest produs imitînd floarea nu are nimic comun cu plîpînda suflare de viață ce varsă mireasmă din cel mai umil fir de mușcăță din hîrbul de lut ce sîngeră în fereștrele satelor și orașelor noastre. Toată taina vieții, a creșterii și înfloririi, a dăruirii și purei vieții, a înmiresmării și împodobirii de dragul celorlalți au dispărut. Și o piatră de cimitir este mai vie decît această schemă moartă ce atrofiază prin prezența ei cel mai nobil simț al sufletului omenesc. La vremea potrivită știu că și în alte culturi s-a luat atitudine fermă împotriva acestui fel de „înfrumusețare” a vieții omului. Oare nu-i păcat ca din petrolul ce se extrage cu atîta trudă din pămînt, sau se importă cu atîta cheltuială, să se confecționeze acești hîbrizi falși atît de vătămători, cînd iată parcurile și grădinile și pietele sînt pline de seminte din care prin puțină osteneală cresc cele mai tulburătoare și inspiratoare făpturi ale frumuseții florii în toată puterea cuvîntului, trandafiri și crini, busuioc și „nu mă uita”, garoafe și petunii, crizanteme și cîte mai sînt?

IOAN ALEXANDRU ■

Omul care bate la ghișeu dorește să muncească și acesta este cel mai important fapt din cererea lui

O vizită la biroul forțelor de muncă din sectorul 4 poate începe foarte bine încă din holul clădirii, unde tot ce te înconjoară oferă prilejul de observare și chiar informare. Un panou mare, scris ordonat și vizibil îți comunică posibilitățile de angajare în unitățile economice. La Borangiul, Unirea, F.R.B., pentru calificare în meseriile de țesători și filatori, 75 de locuri. La I.C.V.A., 23 August, Stela, Industria bumbacului sunt primiți imediat 235 de muncitori necalificați. Întreprinderea chimică Ducești angajează lăcătuși, frezori, strungari — 30. I.C.L.—Textila angajează 10 vinzători. Și așa mai departe. În spăciul deasupra căruia scrie personal TESA locul este gol. Mai sînt în hol tablouri, câteva texte tipărite și o intrare către un frumos punct de informare profesională. Mă rog, intrarea aceasta este încuiată, dar este bine că există și sperăm ca după apariția acestor rinduri ușa să fie permanent deschisă.

Holul este totodată și locul de așteptare al solicitanților. Este plin cu femei; într-o zi pot veni cu cereri chiar și o sută de persoane. Și este plin numai cu femei fiindcă aici, ca de altfel la toate sectoarele, audiențele sînt organizate astfel: două zile bărbați, două zile femei. Este vorba de un sistem moștenit care ni se pare nu numai învechit, ci lipsit de eficiență. Să ne gândim la faptul că solicitanții nu pășesc pragul acestei instituții informându-se mai întâi de programul acesta ciudat, și deci pot nimeri în gol, fiind apoi nevoiți să aștepte o nouă săptămână, la situația cînd într-o perioadă apar cazuri numeroase din rîndul bărbaților. Este clar că activitatea biroului are goluri, iar omul în cauză pierde timp.

Cu inspectorii de la acest birou, tovarășele F. Macoveanu și L. Gacea, discutăm într-o zi fără public, adică simbăta. Cu o zi înainte prin fața dumnealor se perindaseră o sută și ceva de solicitanți și 33 dintre ele primiseră deja repartiții pentru diverse locuri de muncă. Cîteva nume: Rodica Vilcea la Întreprinderea Cinor, Doina Mușoiu la circumscripția financiară, Mariana Dendrinu la Mașinexport.

— Cifra nu este semnificativă — explică tovarășea Gacea. O parte din cele rămase fără repartiție nu sînt în drept să o primească aici, ci de la biroul forței de muncă al județului Ilfov, cîteva solicitante nu aveau nici un fel de acte asupra lor și pentru o categorie puțin numeroasă nu am găsit încă locul convenit de plasare în muncă.

— Se poate înțelege, deci, că nu este chiar o abundență de locuri de muncă vacante?

— Locuri sînt arbisuficiente, numai că noi nu le cunoaștem foarte exact și foarte operativ.

Lucrurile stau astfel: conform legilor în vigoare, întreprinderile și instituțiile comunică birourilor forței de muncă toate posturile vacante. În același timp pot angaja direct sau prin transfer, fapt firește pozitiv. Dacă se întâmplă aceasta, și chiar se întâmplă des, întreprinderile sau instituțiile respective nu revin imediat asupra comunicărilor anterioare privind locurile de muncă vacante. Urmarea? Biroul forței de muncă trimite pe cineva, postul este ocupat, solicitantul se întoarce și își așteaptă un alt rînd, sugerează mai mult sau mai puțin politicoasă că nu mai dorește să fie păcălit și, uneori, necazul se întinde.

— În notele de control încheiate de către inspectorii biroului, adică de dumneavoastră, la întreprinderile din

sector, nu reiese faptul că ați fi sfînjeniți în muncă de lipsa operativității dovedită frecvent de către cei vizați. Conform legii, puteți sancționa pe acela vinovați, ori din rapoarte reiese că totul este în ordine.

— Trebuie să recunosc — declară tovarășea Macoveanu — că ați atacat o problemă importantă. În fapt lucrurile se petrec adesea astfel: ne aflăm în fața unor hîrtii a căror informație este destul de inoventivă. Dacă trecem la măsuri drastice, ne putem aștepta să nu mai fim sprijiniți atunci cînd la rînd-ne trebuie să facem față unor cereri suplimentare de angajări.

La capitolul decrete de amnistie (se poate spune capitol fiindcă problema celor care se bucură azi de clementa generală reprezintă un cantum mare de preocupări), scriptic lucrurile sînt aproape rezolvate. Scriptic, fiindcă urmează o muncă atentă cu fiecare din cei angajați într-un colectiv, fapt care implică mai departe activitatea biroului forțelor de muncă în ceea ce privește sprijinul și controlul direct. Au fost în evidență 303 persoane, nu s-au prezentat la posturile oferite 26, firește sînt căutate, pe cîtiva i-am căutat și noi. Iată cîteva nume: Mariana Stănică, Augustin Ulmeanu, Ionel Mihailovici, Ioan Ispas, Cecilia Nicolae, Nicolae Aldea, dar esențial ni se pare faptul că nimeni la biroul forței de muncă n-a știut, încă, să relateze ceva despre integrarea celor care au primit repartițiile în producție.

La sectorul 3, biroul forței de muncă desfășoară o activitate similară. În principiu. Holul, de pildă, este mai puțin primitiv iar informațiile prezentate pe diferite panouri sînt aproape nefolositoare datorită neglijenței cu care au fost concepute și chiar scrise pe hîrtie. Aici, fapt de-a dreptul jignitor, ești primit în biroul inspectorilor, după ce ți-ai așteptat rîndul, numai după ce ți se incuviințează accesul printr-o sonerie aflată deasupra ușii lîngă care te afli. Ca și cum în spatele acesteia s-ar afla cel puțin o sală de operații. Și, în sfîrșit, după ce intri ce afli? Alexandra Sima declară: „Am venit de mai multe ori. Întîi mi s-a spus că n-ar mai trebui să vin să cer serviciu, eu care am întrerupt munca. Dar am făcut-o din pricina copiilor. Adică s-a născut primul, a fost bolnăvicios, apoi a venit încă unul și încă unul. Pînă i-am făcut mai mari a trebuit să am grijă de ei. Cînd, parcă, am fost înțeleasă, mi s-a spus să-mi găsească eu loc de muncă; mi-am găsit la un centru de pîine în blocul 66 din șoseaua Pantelimon. Astăzi mi-a spus tovarășul inspector: „Nu ești pe raza noastră, n-ai buletin de Capitală, du-te la Ilfov“. Nu putea să-mi spună de la început?”

Ruxandra Ionescu, studentă în anul trei la A.S.E. — comerț exterior, s-a căsătorit de curînd. Întemeindu-și familia, dorește să contribuie la realizarea veniturilor acesteia. „Am solicitat un post măcar temporar, eu voi trece să învăț la fără frecvență, dar mi s-a spus: caută-ți singură și după ce găsești îți dăm noi repartiția. Nu știu unde să caut“. Carmen Matei a primit cîndva, caz mai fericit, o adresă: la institutul de proiectări de lîngă uzinele Republica. Numai că acolo postul era ocupat. Cînd s-a înapoiat, aceeași precizare: „găsește-ți singură“. N-a găsit. „Și de ce nu intri înăuntru să vorbești?“ (ședea de foarte mult timp în hol). „Mi-e cam teamă, am auzit că inspectorul e în toane rele și am telefonat să vină mama“.

Am vrut în ziua următoare să vorbesc cu inspectorul de serviciu care „rezolvase“ toate aceste probleme. Nu l-am găsit: după informația primită de la șeful biroului, tovarășul Gh. Crăciun, cel căutat avea teren, trebuia să viziteze doi tineri care întîrziu să-și preia repartițiile în producție. Cum ne interesa să discutăm cu asemenea tineri aflați la început de nou drum, am pornit-o spre prima adresă: Pop de Băsești nr. 15 unde locuiește Gh. Ruse. Aici am găsit-o doar pe mama acestuia, Florica, care la cîteva dintre întrebările noastre a ridicat din umeri. „Băiatul, Gicu, așa-i zicem noi, nu este

acasă. A plecat de dimineață. Unde? Nu știu, că nu-mi spune. De cînd s-a eliberat de la penitenciar... umblă toată ziua. Ar trebui să muncească. I-a spus și tovarășul inspector acum o lună cînd a venit pe aici“. „Acum o lună? N-a fost și astăzi pe aici?“ „N-a fost.“ „Sigur?“ „Sigur, eu nu m-am mișcat de acasă, fiindcă am avut comandă și am așteptat butelia“.

Dorindu-ne un punct de vedere în plus la unele concluzii desprinse din aceste vizite, ne-am adresat tovarășului Ionică Mitică, director al Direcției pentru problemele de muncă și ocrotiri sociale din Capitală, relatîndu-i și cele aflate pe teren.

I. M.: Aș dori ca la începutul convorbirii noastre să consemnăm faptul că biourile noastre pentru forțele de muncă nu întîmpină dificultăți în rezolvarea solicitărilor din lipsă de locuri. În Capitală, ca pretutindeni de altfel, economia noastră în plină dezvoltare are o coordonată constantă: nevoia de cadre. Privind statistic, situația apare astfel: la sfîrșitul lunii august aveam nerezolvate 112 cereri, ceea ce reprezintă foarte puțin. Problemele încep de obicei atunci cînd vorbim de absolvenții trelor de liceu care nu urmează mai departe. Le găsim cu greu locuri de muncă fiindcă ei înșiși nu prea știu ce vor, poate e și firesc ținînd seama de vîrsta lor, dar mai ales pentru că părinții îi „îndrumă“ spre locuri călduțe, de preferință spre birouri. Cu absolvenții de liceu care nu merg sau n-au reușit la facultate lucrurile stau ceva mai simplu, fiindcă, imediat după încheierea ultimelor examene de admitere în facultăți, cu sprijinul școlilor în cauză, convocăm toți absolvenții care se pot încadra în producție. Acolo, la școli, în prezența unor conducători de întreprinderi și instituții, cei mai mulți, după ce au optat pentru o meserie, primesc repartiția. Cam 70—80 la sută din cazuri sînt astfel rezolvate imediat iar restul ulterior.

— Și totuși, fiindcă vorbim de rezolvări, după cum vă povesteam, am înțeles destule situații neclare, destule întîzieri sau nerezolvări.

I. M.: Așa cum ați remarcat, lucrurile se încurcă acolo unde avem de-a face cu unele întreprinderi. Noi nu putem ține la zi portofoliul posibilităților de încadrare fiindcă nu ni se comunică operativ schimbările survenite în structura forței de muncă.

— Poate că nu doar unele întreprinderi ci majoritatea îndeplinesc formal aceste îndatoriri la care ne referim. Apare de fapt ca o practică. Extinsă, atrage o muncă inutilă, corespondență, înregistrare, catalogare etc., adică hîrtii făcute și minuite inutil. La sectorul 4 explicația este că o atitudine intransigentă ar dauna bunelor relații stabilite pe cale personală. Adică știți cum se mai spune: o mină spală pe alta...

I. M.: O explicație greșită, firește, iar lipsa de exigență poate să însemne și comoditate. Am avut cîteva cazuri cînd au fost aplicate sancțiuni sub forma unor amenzi, dar puține, este adevărat. Iar în cazul unui institut de proiectări din sectorul 6 am primit și reproșuri.

— Ați vorbit de comoditate; sinteți de acord cu formula folosită la unele ghișee „caută-ți singur, pe urmă te ajutăm noi“?

I. M.: Îmi pare rău că trebuie să aflăm acum acest lucru și bineînțeles nu sînt de acord cu formula. Este, dacă vreți, expresia unui mod birocratic de a rezolva sarcinile proprii.

— Firește, cuvintele unui director devenite astfel publice constituie o garanție a acoperirii lor cu fapte. La ce vă gândiți pentru viitor?

I. M.: Spunem că avem un cadru legal pentru a acționa. Trebuie să milităm pentru respectarea strictă a lui. Omul care bate la ghișeu dorește să muncească și acesta este cel mai important fapt din cererea lui. Avem toate condițiile să-i satisfacem dorința, avem obligația profesională. Trebuie doar să mai înlăturăm și acele urme de plictis și manierism care mai există cîteodată.

VICTOR CONSTANTINESCU

La ghișeu, față în

CUM SE ÎNȚELEGE,

Viața oficiantei de la ghișeu nr. 2

Ca și alte zeci, sute de mii de oameni așezați pe cite un scaun cu patru picioare, în spatele unui geam pe care, dacă ar exista, în cazul de față ar trebui să scrie „Ghișeu nr. 2“, Elena Albert, oficiantă la noua Poștă a orașului Vulcan, este unul dintre oamenii ce nu te lasă să aștepti prea mult cu întrebarea pe buze sau cu mina întinsă. Cu sau fără ticuri verbale, dar cu o amabilitate parcă înnăscută, oferă, după cerere, un timbru, un mandat poștal, un formular pentru telegramă sau o simplă informație.

Are 31 de ani și de aproape 11 lucrează numai la poștă. A fost telefonistă și fiecare apel telefonic recepționat

de dînsa era urmat de un dialog plin de tact, un tact elementar de care dă dovadă și acum la ghișeu, apoi o pauză, tăcere și cu promptitudine urma răspunsul la solicitarea fiecărui cetățean fără a favoriza pe cineva. La telefoane a lucrat pînă în ianuarie 1970, cînd l-a născut pe Cristi, primul din cei trei copii ai săi, toți născuți în același an... norocos 1970! Cum s-a întîmplat? „Păi, în decembrie — îmi spune

— au venit ultimii doi, adică gemenii, Larisa și Adrian. Dar vād că mă întrebai tot felul de lucruri, o fi vreun interviu și eu n-am voie să dau“. Îi spun că aștept un prieten și mă interesează așa, din curiozitate, de munca dînselor. Întreb cum se înțelege cu cetățenii de dincolo de ghișeu, cu publicul, și dacă l-a nemulțumit vreodată. „Nu — îmi răspunde fără ezitare. Nici aici, la ghișeu, nici la coletărie, am uitat să vă spun că după ce am fost telefonistă am lucrat patru ani bătută pe muchie numai la coletărie sau mesagerie cum îi mai spunem noi. N-am avut nici o reclamație. Azi este o zi mai slabă, dar tot vin o sută de oameni pe tură și îi servesc pe rînd. Vin ba cu mandate, ba cu recomandate, cu telegrame, cu operațiuni C.E.C. sau întrebabă de Post-restant. Dar dumneavoastră ce doriți? Dacă vreți să mă prindeți cu ceva, apoi n-aveți cu ce, mergeți mai bine și întrebaiți de doctorița Eva Vasilica. Este de la maternitate. Mie nu mi-a făcut nici bine, nici rău. Am trei copii, i-am adus pe lume la Lupeni, dar acum șapte ani, cînd am născut eu, n-aveam maternitate în Vulcan. Ce folos că avem astăzi o maternitate modernă, și doctorița are obiceiuri vechi. Nu te primește dacă nu-i faci cu ochiul sau altele de alea, știți dumneavoastră. Pe colega mea Ioana Pluțu n-a vrut nici s-o consulte, a dat-o afară, deși era în durerile facerii. A trebuit s-o ducă bărbatu-su la Petroșani, la doctorul Rădulescu, un doctor dintre aceia adevărați și după cîteva ore a născut greu, dar cu bine, o fetiță, Ioana Simona. Într-un fel, stă și ea la un ghișeu, ca mine, și dacă eu îmi fac datoria, cer același lucru și de la omul căruia îi cer un serviciu care intră în normele meseriei ce o îndeplinește“.

O mai întreb ce face după program și răspunsul nu întîrzie: „Cînd se termină tura, merg acasă unde mă așteaptă soțul, lăcătuș la mina Vulcan, cei trei copii care sînt deja școlari. Îi ajut pe copii să-și facă lecțiile, o mai ajut și pe mama la gospodărie, dar nu știu unde am mai mult de lucru, la ghișeu sau acasă?“

ION PREDOȘANU

față — doi oameni:

CUM SE AJUTĂ?

Radu Popa zis Vasile

Notariatul de stat al județului Brăila se află în centrul orașului. Vineri 23 septembrie, în jurul orei 13,15 ușa de la intrare este închisă, iar afișul cu orașul este amplasat după ușa. După ușa, dar în interiorul clădirii, așa că nimeni nu poate afla când publicul poate să vină aici.

Paulina Belu care stă de citiva timp aici așteptând ca totuși ușa să se deschidă îmi spune că a fost la notariat pe la ora 12. A trebuit să se ducă să facă o copie după niște acte și să cumpere un timbru. Când s-a întors, cei de aici i-au spus că programul s-a terminat și că singura soluție este să vină mâine. „Dacă așa fi știut acest lucru, nu m-aș fi întors să pierd timpul. Măine nu pot să vin aici“. Și **Anicuța Popa**, care dorește o adeverință, a venit în jurul prânzului, a bătut la ușa și nu i s-a deschis. În cele din urmă, a primit același răspuns: „MIINE“.

Până la urmă, după multe insistențe, ușa notariatului s-a deschis. După ușa, într-adevăr, afișul cu orașul unde este specificat clar că programul cu publicul este între orele 7 și 13. Ce se întâmplă după aceea? Avem treburi administrative, ne deplasăm și în alte localități din județ. Cei care vin din provincie întodeauna au prioritate — economisind, după părerea noastră, timpul. În timp ce stau de vorbă cu notarul șef, **Felicia Vișinescu**, la geam apare un afiș scris mai demult, dar agățat acum, în care, într-adevăr, este precizat că se lucrează cu publicul între orele 7 și 13.

La Întreprinderea I.J.G.C.L. — întreprindere care se ocupă cu reparatul locuințelor proprietate de stat și proprietate personală, liniște. Nu sint ghișee. Aveam să aflăm că cel care se ocupă cu înregistrarea cererilor și care dă informații se numește **Apostol Popescu**. Îl găsim în birou. Amabil, îmi răspunde la salut și mă întreabă unde stau. După ce-l răspund că stau pe strada Gării 47, fiind convins că în fiecare oraș unde este o gară trebuie să existe și o stradă pe lângă gară care să se numească așa — se ridică și începe să caute în dosare. „Strada Gării 47 nu este proprietate de stat. Încercați la biroul de alături. Dar ce necaz aveți?“ După ce află exact domiciliul meu, îmi spune că nu suportă ghișeele și nu-i place să vadă cum oamenii își pierd timpul așteptând un răspuns sau un sfat. „La noi nu sint ghișee. Lumea poate să vină aici, în birou, unde încercăm rapid să rezolvăm orice. Consider că

timpul cetățeanului este scump și noi trebuie să-l respectăm“.

La Oficiul forțelor de muncă, un afiș ne anunță că programul cu publicul este între orele 17 și 20 numai marțea și vineri. Simbătă, la prima oră, la rînd, în fața mea este o tînără care se numește **Elena Dumitrașcu**. Este muncitoare și a lucrat pînă acum la Brașov. Îmi spune că este de loc de aici, din Brăila, mai precis din comuna Vădeni. Îmi spune că a venit și săptămîna trecută și acum cîteva zile, și a venit și ieri, cînd știa că este program cu publicul. Ieri, adică vineri, i s-a spus să vină a doua zi. Astăzi a venit de cu noapte și așteaptă să primească repartiția. La ora 7,30 este chemată și în cîteva minute primește repartiția pentru fabrica Zarna-Vădeni, chiar la ea în sat. De ce i-au trebuit acestei tînere cîteva zile să vină la Brăila ca să fie angajată la ea în sat?

La Oficiul de asigurări sociale și pensii o găsesc pe **A. Popa** — muncitoare la Brăila, care a venit să se intereseze dacă poate căpăta o adeverință pentru soțul ei. Dorește o adeverință din care să rezulte că soțul ei avînd un nume pe buletin și altul pe mandatul de pensii — este una și aceeași persoană. De fapt, ce s-a întîmplat? În buletinul U. 544859 apare numele de Radu Popa. În talonul de pensii apare numele de Vasile Popa. În carnetul de membru eliberat de casa de ajutor a pensionarilor cu numărul 13 038 este precizat în dreptul numelui: Popa Radu zis Popa Vasile. Pensionarul a făcut un împrumut la casa de ajutor a pensionarilor și achită lunar suma de 300 lei, iar pe adeverință se precizează că Popa Radu, zis Vasile, a plătit cu o zi în urmă suma respectivă, știind că primește pensia. Știind că va avea greutăți Radu Popa, zis Vasile, în anul 1966 se duce la notariatul de stat unde în prezența notarilor Vasile Dumitru și Ion Constantin și a notarului **Cucliciu Tănase** i se eliberează o adeverință numărul 1698, din care reiese că Popa Radu și Popa Vasile este una și aceeași persoană. Ani de zile Popa Radu, zis Vasile, a primit pensia, mai precis cum îmi spune **Dumitru Telesanu**, șeful Oficiului de asigurări sociale, din anul 1949. Noi nu putem să eliberăm un asemenea act, cum i se cere la poștă, și chiar dacă am elibera, îmi spune șeful serviciului, nu are valoarea actului eliberat de notariatul de stat.

L-am cunoscut pe Radu Popa. Îmi spune că s-a născut în anul 1910 și este de meserie trăgător de sîrmă. Lucra la niște patroni și din cauza condițiilor de muncă de atunci, la 18 ani

și-a pierdut mîna dreaptă. A mai muncit pe ici-colo, iar în anul 1949 capătă pensie. A primit pensia pînă în luna aceasta, cînd a avut o discuție cu factorul **Valeria Ștefănescu**. Aceasta, ani de zile cunoștea situația, fiind și vecini, și i-a dat banii. La prima discuție avută cu Valeria Ștefănescu, aceasta profitînd de tot felul de circulare și cunoscînd că numele din buletin nu corespunde cu cel de pe mandatul de pensii, refuză să-i dea pensia. Mai mult, află că nu are același domiciliu din buletin și că ar avea un frate pe la București, cu același nume. O înștiințează pe diriginta Oficiului poștal nr. 3, **Elena Tudose**. Aceasta refuză și ea să ia o decizie și să-i dea pensia. Diriginta oficiului, după ce îmi pune un teanc de normative și circulare în față, îmi spune că nea Radu a fost și el pe la ea și că în urma ultimelor hotărîri nu poate să primească pensia. Îmi spune că acea adeverință de la notariatul de stat nu este valabilă și nea Radu „nu moare de foame pînă i se rezolvă situația. L-am văzut pe «nea Radu» vinzînd zarzavaturi în piață, așa că mai cîștigă el un ban“. Nu de aceeași părere este tovarășa **Felicia Vișinescu**, notar șef. Îmi spune că acel act de notariat este perfect valabil, și cum a luat pensia ani de zile poate lua în continuare, neexistînd dubii asupra identității lui «nea Popa Radu», zis Vasile.

Diriginta oficiului și după această discuție ridică din umeri, dînd același răspuns: „Nu pot“, „De ce?“ „Nu știu șefii mei, trebuie și aprobarea lor“. În concluzie, ne deplasăm la direcția D.I.P.C.T. din Brăila. Aici, după ce privește toate actele și ne ascultă, după ce ia legătura cu Oficiul de asigurări sociale și pensii, directorul **Constantin Mihalache** hotărăște fără nici un fel de ezitare că acest om în vîrstă și infirm, pînă să i se schimbe dosarul de pensii, să-și primească banii. „Nu știu“ dacă este perfect legal în urma deciziilor, hotărîrilor, circularelor noastre, dar este uman să nu-l facem pe acest om să nu-și primească banii“.

O zi întregă am umblat în Brăila pînă cînd „nea Radu“ și-a primit pensia. Toți îl cunosc pe omul fără o mină, dar a trebuit să alergăm peste tot, pînă cei în cauză să înțeleagă că circularele, deciziile date de ministere au rolul să ajute cetățeanul, nu să-i îngreuneze viața, nu să-l facă să-și piară timpul pe la ghișee.

SORIN POSTOLACHE

Funcționari senini într-o zi cu ploaie și oameni purtați pe drumuri

Simbătă 24 septembrie. Întreprinderea de rețele electrice Drobeta-Tr. Severin. Ora 8,00. **Nicolae Ciolan** deschide mica fereastră către public la ora 8 și 3 minute. Primul la rînd este **Constantin Bobilcă**, șofer la E.G.C. Drobeta-Tr. Severin, care are de încheiat un nou contract pentru consum de energie electrică, deoarece și-a schimbat locuința. A fost și ieri, de două ori, dar **Nicolae Ciolan** lipsea. A aflat că este plecat cu **motocicleta**, dar nu se știa unde. Azi, C.B. a venit de la 7.30. Funcționarul de la ghișeu este vizibil iritat că i se aminteste plimbarea de ieri în timpul programului.

O bătrînică, **Maria Bușu**, de 68 de ani, vrea doar să roage să vină cineva la locuința ei din strada Anghel Saligiu nr. 96, unde reparațiile prind marea unui stîlp de lumină. Cei care fac lucrarea au trimis-o la I.R.E. **Nicolae Ciolan** refuză să discute cu ea: el nu se ocupă de asta. Intervine însă electricianul **Gheorghe Pătruțescu**, și-i spune bătrînei să vină luni, să-l caute, la alt ghișeu, pe maestrul **Jugănaru**. El se ocupă, numai el știe. Nu i se spune la ce oră să vină. Dezorientată, femeia caută totuși pe cineva care s-o

scutească de încă un drum. Mai ales că astăzi a venit pe ploaie. Pînă la urmă, electricianul **Ion Negrescu** — de serviciu la telefon pentru deranjamente — îl notează adresa și numele. Tehnicianul **Constantin Ciobanu** o asigură că va merge cineva și va face ce trebuie încă astăzi. De la același tehnician aflăm că el se ocupă în mod normal și curent de cazuri ca acesta, nu maestrul **Jugănaru**...

Oficiul de asigurări sociale și pensii. Pe culoarele strîmte, întunecoase și murdare ale clădirii se perindă mereu bătrîni care au cite ceva de întregat ori caută bilete pentru tratament balneoclimateric. Au la dispoziție și cîteva bănci, care, prin aspect, nu contrastează deloc în imaginea generală. Pe un perete se află chiar și un extincător, pe care praful s-a îngroșat incredibil și de care atîrnă un carton pe care scrie: „**Încărcat astăzi 20 mai 1971**“. Ce s-ar mai putea oare stinge cu el? Oricum, aici nimeni nu se teme de incendiu, iar micile discuții aprinse între solicitanți și funcționari se sting și fără asta: bătrîni ori sint prea sceptici, ori sint destul de intelegători...

Maria Cîntar, de pildă, cu o figură de străbunică, așteaptă răbdătoare niște hîrtii ca să-și poată ridica pensia pe luna iulie. N-a găsit-o atunci poștașul acasă.

Petre Ghița, din **Jiana Mare**, a venit chinut pe picioarele bolnave pe care abia le mai poate misca, ajutat de un baston. A făcut o cerere de pensie cu patru luni în urmă. **Jenica Țandără** — șefa biroului pensii — caută într-un registru, unde găsește notat că i s-a și răspuns încă din 28 iulie. Bătrînul n-a primit nimic. Cere ac-

tele, supărat și decis să se ducă el singur undeva la București. I se spune că nu va primi alt răspuns decît cel care îl nemulțumește aici și furia lui cu mersul la București pare o copilărie dureroasă, cînd îl vezi cum se chinuiește să se miste.

Ion Popescu din **Drobeta-Tr. Severin** n-a primit pensia la vreme. A venit împreună cu soția să se intereseze. Aceasta o roagă pe funcționara **Maria Mechenici** să-i ajute, că nu mai are bani nici de piine. Sint trimiși la poștă să caute mandatul cu banii expediați.

Mai vin și alți bătrîni să ceară diverse lămuriri. **Maria Mechenici** stă de vorbă cu ei, schimbînd mereu biroul numărul 8 cu o încăpere pe a cărei ușa scrie **Informații** și a cărei înfățișare este la fel de dezolantă ca și cea a holurilor. Cu mulți discută chiar pe culoar. **Maria Cîntar** primește, în fine, un cec. Va putea ridica banii de la agenție. Revin de la poștă, impacientați, soții **Popescu**. Acolo nici urmă de mandat. **Maria Mechenici** se sfătuiește cu **Jenica Țandără**. Li se spune să se întoarcă la poștă că mandatul a fost trimis acum, printr-un funcționar. Să roage el acolo, pe cei care le cartează și, dacă vor vrea, poate că le vor da banii chiar azi. Solicitanții pleacă din nou, fără certitudinea că e ultimul drum pe care-l fac pentru pensia aceasta întîrziată, nu din vina lor. Afară fi așteaptă ploaia, dar scapă cel puțin de această seninătate a funcționarilor la care veniseră să ceară o mină de ajutor.

DORIN GHERGHINESCU

Design-ul și micile suferințe gospodărești

Între altele lucruri foarte pozitive privind estetica sau, cum se zice, design-ul unor produse meșteșugărești de uz curent, mi-au atras atenția, pînă una-alta, niște dopuri. Niște dopuri de sticle. Niște foarte frumoase dopuri metalice, strălucitoare, nichelate, căptușite interior cu cauciuc, decorate exterior cu bibiluri de diferite culori, care costă 3 lei bucata și sint opera Cooperativei meșteșugărești „Tehnometalica“ din București. Sint, cum spuneam, frumoase, metalul lor strălucește, bibilurile roșii sau albastre clipesc ispititor sau complice (depinde de conținutul sticlei), dar nu prea sint dopuri. Adică nu se prea fixează pe gîtul sticlei, adică nu fac, cu gîtul sticlei, intimitatea sau priza pe care o face banalul, înapoiatul dop de plută, care costă doar cîteva bani, dar care nu e estetic.

Preocuparea, demnă de salutat, pentru aspectul bunurilor ce intră în mod curent în bucătăriile, pivnițele, cămările noastre a devenit, ni se pare nouă, într-o seamă de cazuri (de regulă, în cazul produselor livrate de cooperativă meșteșugărească), un scop în sine, uitîndu-se că, din punct de vedere domestic, și nu numai domestic, funcțional și frumos e același lucru, sau ar trebui să fie același lucru. Magazinele cu produse de uz gospodăresc oferă, de la un timp, într-o gamă, să recunoaștem, largă, fel de fel de obiecte strălucitoare și colorate, dar printre ele și unele deloc practice, de la cirlige de plastic pentru prîns rufe (care nu prînd rufe), de la clanțe, rozete, chei, incuiețori de uși (care nu incuie sau, cînd incuie, se blochează), de la pîrghii pentru „ridicatul ușilor“ (o unealtă, mărturisim, cu totul stranie, n-am înțeles nici rostul, nici modul ei de a funcționa) la ustensile de bucătărie. Există, apoi, niște (cum să le zicem?) agregate „pentru tăiatul cartofilor în spirală“, care prelucrează, dintr-un cartof, doar jumătate, restul fiind bun de aruncat. Cu tachimurile „estetice“ e o altă dandana. Minifurculițele pentru desert (36 lei setul) nu vor izbui niciodată, cu cei doi dințori ai lor, foarte gingași, dar foarte nepractici, să aducă prăjitura din farfurie la gura omului.

Ce să spun despre scobitorile de plastic, foc de noștime, în formă de săbiuțe, făurite tot de „Tehnometalica“, scobitori care, pe lângă rănile ce le pot produce (ele fiind chiar niște săbiuțe, de apreciable dimensiuni), lasă în gură un gust plăcut, foarte tonifiant, de mase plastice.

Desigur, e plăcut să ai în casă lucruri frumoase, dar discuția despre estetica lor nu poate începe înainte ca ele (măcar cele elementare) să răspundă unui criteriu minim de calitate, de funcțional. Nu pot rîvni, spunea un confrate, să mă mut la Muzeul satului, unde estetica industrială nu și-a croit drum, unde lingura de lemn nu coclește și nu te rănește la buză, fiindcă am părăsit de mult era etnografică și trăim, dragă Doamne, în modern. Nu putem recurge la scăpărături cu cremene cînd chibriturile (ale căror cutii, să recunoaștem, au devenit mai cochet, mai frumos desenate și colorate) nu se aprind.

Mai înainte de a discuta despre estetica unei cutii de chibrituri — mai înainte de a face teoria chibritului — important este ca bățul de chibrit să ardă.

L. OLTEANU

O cădere de la etajul 8 este, totuși, o cădere de la etajul 8, nu o migrenă, o indigestie sau o insomnie!

Vine la redacție un tânăr peste care în mod obișnuit privirile trec preocupate. Un tânăr mic de statură, apăsător de griji, aproape meschin în hainele lui ponosite, asimetric și descurajat. E de meserie dulgher și într-o zi nefastă din acest an s-a prăbușit de la etajul 8 al unui bloc aflat în construcție pe șoseaua Viilor. A scăpat cu viață prin miracol. Tovarășii de muncă l-au ridicat dintr-un nor de praf și dintr-un morman de moloz și l-au încărcat, pur și simplu l-au încărcat, într-o basculantă transformată ad-hoc în ambulanță, cu direcția unui spital din București. Diagnosticul: fractură de coloană vertebrală. Trei vertebre tasate și deplasate. După câteva luni de convalescență, tânărul acesta care a văzut moartea cu ochii, a fost examinat de o comisie de expertiză a policlinicii Cantacuzino, din strada C. A. Rosetti, numărul 36 și a fost îndemnat cu sînge rece și profesional, apoi autoritar și definitiv, să se reîntoarcă la lucru. Unde? Pe șantier!? Imposibil. Dacă l-ar fi examinat atent cineva, ar fi constatat că Radeș Dumitru, de 24 de ani, nu poate urca nici două trepte fără efort și fără sprijin, ar fi aflat că de luni de zile merge greu, schiopătînd, cu dureri mari care coboară de-a lungul picioarelor, îmbrăcat și mai ales încălțat numai de colegi și de prieteni. Radiografiile arată, într-adevăr, că vertebrele vătămate s-au sudat în linie curbă, dar s-au sudat totuși, că tânărul s-ar putea întoarce într-un viitor apropiat la muncă. Dar nu orice fel de muncă! Certificatul eliberat de Comisia de expertiză la sfîrșitul lunii septembrie menționează reluarea muncii cu program redus. Dar tânărul acesta nu se mai poate întoarce pe

schele! „La muncă!” a strigat cineva în urma lui, ca și cum ar fi fost un delincvent de drept comun sau un pierde-vară. Or, actele dovedesc, Radeș Dumitru a muncit muncă grea și sub stare de pericol, sus, pe schelele unui bloc în construcție, devenit, după spusele sale, hotel! Totuși s-au întreprins oare toate demersurile medicale pentru ca acest tânăr să se refacă? Desigur, o cădere de 8 etaje, terminată de obicei la cimitir, lasă supraviețuitorului norocos câteva schele. Avem în fața noastră radiografiile unui organism traumatizat profund, care și-a pierdut cu această ocazie mult din suplețea și agilitatea dinainte, care provoacă încă dureri și neajunsuri în planul relațiilor sociale imediate. Dar, repetăm, s-au depus toate eforturile pentru recuperarea acestui surprinzător supraviețuitor? Avînd în vedere că, totuși, o cădere de la etajul 8 este o cădere de la etajul 8, nu o migrenă, o indigestie sau o insomnie? O vreme, câteva spitale și comisii de expertiză l-au pasat birocratic între ele, l-au purtat pe drumuri, l-au bruscat și l-au ofensat. Ca să nu mai vorbim că, dacă s-ar fi putut, cei de pe șantier l-ar fi „mușamalizat”, ca să nu se afle că au înregistrat un „accident de muncă” și că, prin urmare, „nu s-au respectat normele de protecție a muncii!” Radeș Dumitru a căzut în timp ce muncea, sprijinindu-se de o balustradă prost asigurată, tovarășii! Nu s-a dat pe tobogan, nu s-a dat în scrînciob! Dar, evident, după prăbușire, nu s-a mai interesat nimeni de el și a fost lăsat pradă jocurilor birocratice, pînă acolo încît tânărul a făcut un sindrom nevrotic: se simte inutil, părăsit de oameni și mai ales persecutat pe nedrept. „Cine

te-a pus să cazi?” a fost întrebat. Chiar, cine l-a pus? Într-o adresă care poartă antetul Ministerului Muncii, se spune că persoanele care au răspuns de protecția muncii pe șantierul respectiv au fost sancționate. Bine, bine, dar durerea tânărului se vindecă astfel?

Pus în situația de a se întoarce pe șantier, practic în condiții de invaliditate, disperat pentru faptul că nu se simte în stare deocamdată să muncească, Radeș Dumitru ni s-a adresat nouă, simbătă, 1 octombrie 1977. Luni dimineața, la primele ore, am inițiat, prin bunăvoința și cu concursul nemijlocit al direcției Spitalului Cantacuzino, o nouă comisie de expertiză pentru a verifica în detaliu cazul lui Radeș Dumitru. În urma unui consult laborios și ultracompetent s-a tras concluzia că, prăbușindu-se de la etajul 8 al unui bloc aflat în construcție, Radeș Dumitru nu-și poate relua deocamdată activitatea și necesită în continuare îngrijire medicală și tratament. Dar, se pune următoarea problemă: va mai putea oare Radeș Dumitru, avînd în vedere schelele lăsate de acest accident de muncă, să se întoarcă la vechea meserie de dulgher, pe schele? Răspunsul este: cel puțin deocamdată nu! Va trebui deci să i se găsească un loc de muncă, în aceeași meserie de dulgher, dar la sol, sau eventual într-un atelier, în așa fel încît să evite schimbările de nivel, de planșeu.

Miercuri, la ora închiderii ediției, în urma intervenției noastre, Radeș Dumitru se afla în posesia unui bilet de trimitere „în vederea precizării diagnosticului și indicării tratamentului necesar”, către Institutul de Medicină Fizică, Balneoclimatologie și Recuperare

Medicală, pentru a fi internat, prioritar, la Secția clinică, Eforie Nord.

Oare situația lui Radeș Dumitru nu se putea rezolva de la început, cu solitudine și spirit de răspundere, fără intervenția noastră? Lui i se pare, de fapt, acum, mai ușor accidentul de muncă, mai ușoară prăbușirea de-a lungul a 8 etaje, cu întreg cortegiul de traumatisme transcrise în certificatele medicale, decît teribila aventură birocratică prin care a trecut după aceea, încercînd să demonstreze că procesul vindecării sale nu s-a terminat, că are încă nevoie de tratament și de înțelegere! Dar lucrul cel mai dureros pe care l-a trăit este că, adeseori, forurile medicale care ar fi trebuit să aibă grijă de el, considerau că vrea să se sustragă de la muncă! Și toate acestea numai pentru că în unele cazuri comisiile de expertiză nu se întrunesc în plenum lor sau se întrunesc formal, și pentru că unii oameni puși să hotărască destinele altora sînt uneori superficiali, incompetenți sau răuvoitori. Deci, atenție, tovarășii, nu vrem să spunem că în fiecare dintre aceia care vă solicită un diagnostic, o decizie, un sfat, se ascunde întotdeauna o prăbușire de la etajul 8, dar este absolut cert că se ascunde un om, un om adeseori fragil și uneori incapabil, din diverse motive, să-și susțină convingător chiar propria cauză. Dar este destul să deschidem mai bine ochii și să privim cu simț de răspundere sarcinile încredințate ca să nu greșim cînd e vorba de oameni, și mai ales de oameni care suferă pe nedrept consecințele neglijențelor altor oameni.

A. DOHOTARU

Un director cu o ciudată optică asupra legalității și moralei

La întreprinderea de industrializare a laptelui din Drobeta-Turnu Severin, directorul Virgil Jianu nu se mai miră de mult dacă vine cineva să verifice sesizări sau reclamații ale angajaților unității. „Sînt obișnuit cu controalele. Au fost și neajunsuri, s-au luat măsuri, acum totul merge bine. Nu ne-a interesat decît realizarea indicatorilor de plan”. Avem motive întemeiate să nu punem la îndoială obișnuința invocată de interlocutor. O perioadă destul de lungă — ultimele luni ale anului trecut și începutul lui 1977 — organele locale au cercetat amănunțit mai multe sesizări ale unor angajați ai întreprinderii care semnalau nereguli, abuzuri și fapte de necinste săvîrșite de către directorul unității. În final se constată că acesta n-a manifestat exigență față de principalii săi colaboratori, lucru care a generat grave deficiențe în desfășurarea activității întreprinderii. Tot în sarcina directorului s-a reținut și menținerea în condiții ilegale pe un post nemeritat a tehnicianului Vasile Para. După executarea unei condamnări — pentru ilegalități săvîrșite în îndeplinirea obligațiilor de serviciu ca angajat al I.L.L. Mehedintzi — acesta fusese reîncadrat, din dispoziția directorului, cu menținerea tuturor drepturilor (!?), inclusiv sporul de continuitate a activității în aceeași unitate. Virgil Jianu a mai comis însă, ori a îngăduit și alte incercitudini. Nu o dată hotărâ de unul singur — și încălcînd normele legale — angajarea unor oameni. Astfel, Ioana Corcoată a fost angajată fără repartiție de la oficiul forțelor de muncă. Departe de noi gîndul de a acorda neapărat crezare unei explicații pe cît de sentimentale pe atît de insinuante pe care unii angajați o dau acestei ospitalități a directorului. Cert este însă că, datorită grijii pe care i-a purtat-o, tinerei amintite i-au fost trecute cu vederea repetate abateri de la disciplina muncii. Pînă cînd aceasta a părăsit și îndeletnicirea de gestionară, și întreprinderea, cu bunul ei director cu tot. Și mai ales răspunderea pentru amintirile lăsate în

urmă. Nu știm dacă Virgil Jianu este neconsolat după cele întîmplate; știm însă că tinăra este nesolvabilă. Iar amănuntul acesta interesează. Pentru că, dacă tristețea directorului e mai greu de măsurat, prejudiciul provocat unității de Ioana Corcoată a fost calculat cu exactitate: 19 035,85 lei. Din motive similare, dezinteresatul director a aprobat și angajarea prin transfer în interesul serviciului a Eugeniei Pîslaru. Cu omiterea unui singur amănunt: postul pe care o angaja era vacant doar temporar... În astfel de condiții nu mai este de mirare că de formidabila bunătate a conducătorului întreprinderii a beneficiat o vreme și Petrica Cioabă, care nici nu făcuse altceva decît să falsifice două certificate medicale prin adăugirea cîte unui simplu zero. E drept că încasase, în felul acesta, ilegal, bani pentru cîte treizeci în loc de trei zile, dar Virgil Jianu crede și acum — așa cum ne-a spus — că era suficient să fie recuperate sumele respective. Controlul amintit a mai constatat că, nu o dată, au fost livrate pe piață produse de calitate necorespunzătoare. C.T.C.-ul este, evident, și el vinovat, numai că directorul fusese sesizat de mai multe ori! Printre măsurile luate pentru îndreptarea lucrurilor a fost și sancționarea lui Virgil Jianu. Acesta și-a recunoscut atunci greșelile și și-a făcut autocritica. Este cu atît mai de mirare că, zilele trecute, în discuția pe care am purtat-o cu el, nu se considera decît nevinovat și nedreptățit. Sancțiunea primită și-o explică mai ales prin faptul că mai avea una neridicată. Dar numai din cauza neglijenței lui, ne-a spus, nu-i fusese ridicată prima sancțiune. Cît despre Vasile Para, îl consideră doar un ghinionist. Aflăm chiar un lucru de pomină: pe parcursul procesului în care V.P. a fost condamnat la un an închisoare, directorul întreprinderii a apărut în fața instanței ca martor... al apărării. „Am făcut tot ce-am putut ca să-l ajut. N-am reușit mai mult”. Dar nu este singurul lucru incredibil pe care l-am auzit de la Virgil Jianu. În 1976, valoarea pro-

ducției globale și a producției marfă — raportate prin darea de seamă statistică — au fost majorate cu suma de 538 000 lei, prin includerea eronată — de fapt necinstită, pentru că eroarea era deliberată — în realizări, a unei cantități de lapte dirijat ca materie primă la I.L.L. Dolj. Ceea ce ne-a spus despre această poveste însă directorul severinean este singurul lucru la care nu ne-am mai fi așteptat. „Știu că au sesizat-o și pe asta. Dar mi se pare neomenească (!) o asemenea sesizare. În fond am făcut-o pentru ca oamenii să-și ia și ei liniștiți retribuția. Și și-au luat-o. Pentru ei am făcut-o. Și, vă spun sincer, e păcat și-mi pare rău. Dacă mă lăsau în pace, făceam și anul ăsta la fel”. Este inutil să mai comentăm un asemenea raționament. Interlocutorul ne-a asigurat că în urma multelor controale și verificări, acum totul este perfect în întreprindere. „Am dat afară cîteva pușcăriași, iar activitatea economică merge cît se poate de bine”. Evident, Virgil Jianu miza pe faptul că alte amănunte pot să rămînă necunoscute. Între asemenea mărunțisuri ne îngăduim să amintim totuși cîteva. Virgil Dragotă, o bună vreme contabil principal, iar acum impiegat de mișcare în întreprindere, a avut o condamnare de numai 20 de ani! Nicolae Șunei, contabil principal, care face muncă de șef contabil la baza din Drobeta-Turnu Severin, a fost și el condamnat. Emilian Vușcă, juriconsultul unității — angajat prin transfer în interesul serviciului! — a comis acte de necinste în mînuirea unor valori apreciabile la întreprinderea de unde a venit. Viorel Săvulescu, contabil principal, foarte apreciat de director, are un palmares de cinci condamnări! Desigur, fiecare din aceștia trebuie să muncească, și nu pentru ca Virgil Jianu să-i dea afară am scris rîndurile de mai sus. În spiritul legilor noastre cele mai recente aceștia au nevoie de un climat de muncă sănătos și intransigent, în care să-și dovedească doar ce au bun într-inșii și asta presupune orientarea lor spre munca pro-

ductivă. Dar cînd birourile întreprinderii sînt populate de oameni ca ei în funcții de răspundere, lucrul acesta nu este în nici un caz de natură să garanteze respectarea legalității și a normelor noastre de morală. (În treacăt fie zis, în aceste birouri lucrează liniștit și Vasile Para!) Viorel Săvulescu — om care se apropie de 60 de ani — a întreținut, multă vreme, pînă de curînd, relații incerte cu o angajată a unității, de două ori mai tinără decît el. Povestea aceasta este de notorietate publică. „Singurul lucru pe care îl consideram nepotrivit, ne spunea directorul, era diferența prea mare de vîrstă. În rest, ce mă privea? Nici unul din ei nu mai era căsătorit. A, dacă unul din ei ar fi fost căsătorit, atunci, da, să fi intervenit”. Așa însă singurul lucru pe care a crezut că este de datoriu lui să-l facă a fost să-i acorde tinerei concediu neplătit, acum cîteva săptămîni, cînd, găsindu-și un partener mai bun, s-a hotărît să-și caute o soluție de transfer. Ciudată optică asupra legalității și a normelor de morală la un conducător de unitate! Oare să fie chiar lipsit de semnificație faptul că, deși din 1974 are apartament în Drobeta-Turnu Severin, Virgil Jianu continuă să-și țină familia departe? Pentru că în tot acest climat din întreprindere — creat în bună măsură și, în orice caz, menținut de către director — propria sa moralitate considerăm că se cuvine și că este timpul să fie pusă în discuție cu maximă responsabilitate. Cu atît mai mult cu cît rîndurile de mai sus arată limpede că, în pofida sancțiunilor și a tot felul de controale, practicile cogravenind normelor legale și etice au continuat. Iar schimbarea efectivă a năravurilor unui asemenea director este necesară pentru o reală îmbunătățire a atmosferei din întreprindere, pentru bunul mers al acesteia. Deocamdată, menționăm doar atît: cele de mai sus nu sînt singurele lucruri ilustrative în ce privește atitudinea acestui director față de respectarea legalității și a normelor moralei.

DORIN GHERGHINESCU

La Galați, alături de profesorii lor, studenții parcurg drumuri nebătătorite, nemaîncercate de alții pînă la ei

În concepția cadrelor didactice, a studenților de la Facultatea de tehnologia și chimia produselor alimentare și tehnica piscicolă din Galați, cercetarea nu mai are de mult un scop în sine, ci unul absolut aplicativ. Dealtfel, aflăm aici, nimeni nu se mai încumetă azi să cheltuiască bani și chiar timp pe teme de cercetare fără o finalizare concretă. Asistăm, dacă ne putem exprima așa, la cea mai judicioasă gospodărire — în folosul obștii — a uneia dintre cele mai puternice forțe de producție: fondul național de gândire.

— Tovarășe conferențiar doctor Gheorghe Costin, sinteți decanul facultății; cum se realizează procesul de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția, la această facultate gălățeană?

— La ora actuală facultatea noastră funcționează ca o unitate de producție: avem contracte asigurate — obiectul lor fiind diverse teme de cercetare și proiectare — în valoare de peste 4 milioane lei. La realizarea lor lucrează cadre didactice și studenți. Alți 600 000 lei reprezintă valoarea producției pe care o realizăm cu studenții în atelierele facultății. Important mi se pare faptul că am reușit să cuprindem în procesul de integrare toți studenții: cei din anii I, II și III realizează produse în atelierele facultății. În lunile de practică, de activitate de vîrf, lucrează, ca angajați, în întreprinderi de industrie alimentară. Studenții anului IV conduc formațiile de muncă. Fac, să zicem așa, treaba unor șefi de echipe. Majoritatea studenților din anii V, unii chiar din anii IV, fac muncă de cercetare-proiectare, temele lor finalizîndu-se în general în proiectele de diplomă care totdeauna au o aplicabilitate practică.

Iată un exemplu: la unele dintre stațiile de reproducere artificială a puietului de crap din Delta Dunării, ca de pildă la Sarinasuf, Calica, Murighiol și altele, pescarii împingau foarte mari greutatea. Larvele de crap mureau pe capete, după două, trei zile. Trei ani la rînd a fost experimentată, la Calica, o tehnologie clasică de producere a puietului de crap, dar care nu a dus la nici un rezultat. „Ne-au chemat pe noi. Am format un colectiv din cadre didactice, studenți și cercetători ai Institutului de cercetări și proiectări Delta Dunării. După mai multe experiențe, încercări, am reușit să depistăm cauzele care duceau la moartea larvelor de crap. Printre ele, lipsa de oxigenare, sărăturarea apei. Le-am eliminat, am aplicat o tehnologie nouă, și după trei ani de încercări, s-au obținut, la Calica, 50 de milioane de larve de crap“. Printre cei care au luat asupra lor această responsabilitate au fost și profesorul doctor Dumitru Bogatu, conferențiar doctor Octavia Gheracopol, șefii de lucrări Gabriela Munteanu, Maria Selim și Ionel Gheorghită. Mulți dintre studenții care au cercetat îndelung, au participat efectiv la elaborarea noii tehnologii de reproducere, au fost atît de atașați succesului lor încît după terminarea facultății au cerut să fie repartizați la stațiile respective. Fosta studentă Tania Zaharia e acum la Calica. Szuszana Bartha, Ioan Enică, Maxim Busla sînt la alte stații de reproducere.

— A fost și o chestiune de curaj?, îl întreb pe profesorul doctor Dumitru Bogatu.

— Dacă nu reușeam, compromiteam

ideea care a stat la baza înființării și construcției stațiilor de reproducere artificială din Delta Dunării. Pescarii căpătaseră atîta încredere în studenți, în noi, încît stațiile au fost mai tot timpul pe mîna noastră. Am reușit, astfel, să combatem ideea onora care mai considerau că reproducerea artificială la crap nu dă rezultate. Dar reproducerea artificială înseamnă economie de teren, control științific asupra procesului în sine, încît piscicultura devine tehnologie, industrie. Acum, peste 38 de foști studenți ai facultății, care au lucrat la teme asemănătoare de cercetare, se află în Delta Dunării, ca specialiști. Printre ei, Dumitru Zaharia, soții Cătălina și Vasile Oacheș, la Popina, unde în 1977 s-au obținut cele mai bune rezultate.

Ne aflăm în atelierul de topografie și hidrologie al facultății, unde îl înțelîm aplecat deasupra unei planșe pe studentul Vasile Sebeștean, anul IV, de loc tocmai din Bistrița-Năsăud. Lucrează, ne mărturisește, la realizarea unei comenzi privind extinderea și modernizarea fermei piscicole Vlădești, județul Galați. „Am făcut o compartimentare a fermei, urmează să calculez parametrii digurilor și ai lucrărilor de terasament. Eu răspund de canalul de alimentare, digul de apărare și cantonul — o clădire administrativă“.

— Mi s-a spus că ai venit mai repede din vacanță: de ce?

— Am venit de la 1 septembrie. Vreau să termin cercetarea cît mai repede și să aplicăm rezultatele în practică. Astă vară am lucrat la fața locului: am realizat niște ridicări topografice.

— Te-ai gândit cumva la tema proiectului de diplomă?

— Încă de pe acum lucrez la proiect.

Conferențiarul doctor Lircea Răduță îmi spune că există o convenție încheiată între Universitatea gălățeană și conducerea Direcției agricole județene și a U.J.C.A.P.-ului Olt, prin care studenții și cadre didactice se obligă să realizeze cercetarea organizării activității de piscicultură pe teritoriul Consiliului intercooperatist Scornicești. În principal, se urmărește folosirea acumulărilor de ape existente, a altora care se vor crea și pentru piscicultură. Se va construi o unitate model de piscicultură care își va extinde experiența în întregul județ. O bună parte din capitolele temei sînt deja terminate. Printre studenții cercetători, Gheorghe Norelu, Ionel Mihai din anul IV, alții din anul III.

Subliniem sentimentul profund patridic care îi animă pe cei mai mulți dintre studenții gălățeni atunci cînd temele lor de cercetare au ca obiect crearea de produse noi, de utilaje și mașini care pînă nu demult se importau, de reducere a consumurilor specifice și a consumurilor de energie. Este și cazul studenților de la catedra de microbiologie-operații. „Împreună cu Institutul de cercetări pentru industria și chimia alimentelor, am preluat de la Centrala zahărului o temă de cercetare privind reducerea consumului de căldură în unele fabrici de zahăr din țară, ne mărturisea profesorul Ion Rășănescu, studenți și cadre didactice au cules datele din teren (de la fabricile din Roman și Luduș), iar în prezent lucrează se finalizează prin proiectele de diplomă a patru studenți: Mariana Gligor, Mariana Gheorghe, Nicoleta Dobrescu și Liliana Florescu“.

În cadrul aceleiași proces de integrare

se lucrează acum la proiectarea unor utilaje pentru asimilarea în țară a instalației de dezodorizare care se va realiza pentru prima dată la noi, la o fabrică de ulei. Fiecare student se va ocupa de proiectarea unui utilaj, ducîndu-și munca pînă la proiectul de execuție. Se va contribui astfel la reducerea importului, se va cîștiga o bogată experiență în cadrul atelierelor de cercetare, proiectare și producție ale Universității gălățene.

Într-un alt atelier cîteva studenți sînt preocupate de proiectarea unor produse noi: siropuri din plante medicinale și băuturi răcoritoare. „Am realizat pînă acum, ne spune studenta Felicia Ferche, anul IV, patru tipuri de siropuri pe bază de extracte din plante medicinale cu acțiune cardi tonică, hepatocită, calmantă și gastrică“. Și aici munca pe care o prestează studentele Mariana Dima, Cristina Manea, Letiția Dănuț, Elena Puiu, Adriana State, Adina Predescu și Virginia Ciobanu este foarte complexă: ele încep prin recoltarea materiei prime, urmăresc tot procesul tehnologic de prelucrare pînă la produsul finit și sfîrșesc prin etichetarea și ambalarea produselor. Toată această activitate are asupra studentului o influență covârșitoare. Ceea ce pînă nu demult părea impalpabil, se modelează acum de palmele lor tinere, de personalitatea lor profesională în formare. Alteori, tinerii studenți devin atît de temerari, încît aleg drumuri nebătătorite, nemaîncercate de nimeni pînă la ei. M-am convins de aceasta cînd am coborît într-o seră și am văzut un student aplecat deasupra unui microscop. În jur creșteau flori, pluteau parfumuri. Dar tema lui de cercetare nu vorbea despre taina florilor, ci a peștilor oceanici. Dorel Banciu, tot din Bistrița-Năsăud, anul IV, dorește să afle dacă peștii oceanici au paraziți, dacă aceștia se transmit omului și în ce măsură sînt dăunători. Peștele pe care-l cercetează e adus din Vest-Africa: stavrid, macrou și sardea. Rezultatele de pînă acum sînt optimiste. Tema lui de cercetare e unică în țară și se pare în lume. Rezultatele cercetării vor fi comunicate în cadrul unei reuniuni internaționale, care se va ocupa de orientarea cercetărilor în ocean. Alte teme de cercetare privesc sturionii migratori la Dunăre, optimizarea tehnologiei de obținere a vinurilor de marcă, urmînd o valorificare superioară a potențialului podgoriilor din județele Galați și Brăila, experimentării tehnologice și analitice pentru obținerea vinurilor speciale.

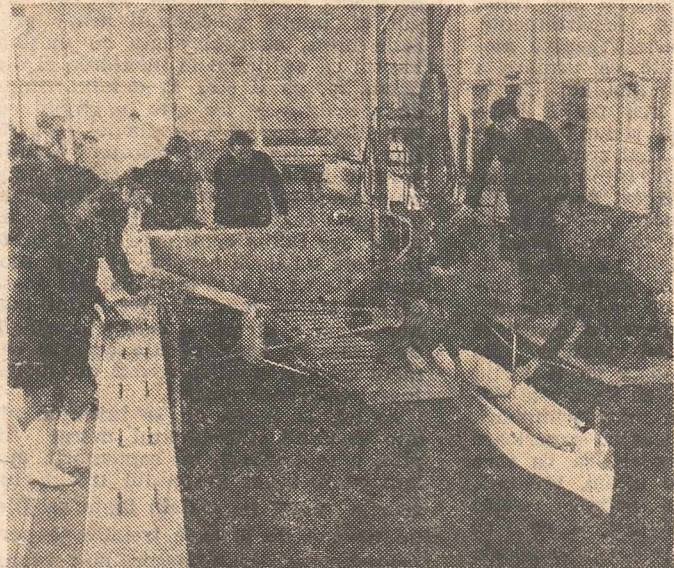
— Vrem să realizăm la Galați, ne spune profesorul doctor Segal Brad, pe baza experienței și tradiției de aici, un Centru de cercetări de tehnologii moderne în industria alimentară, orientate spre realizarea de produse noi, cu valoare nutritivă ridicată, în concordanță cu cerințele alimentației raționale, recomandate de conducerea superioară de partid. Avem fondurile necesare acestei baze de cercetare, proiectare și microproducție. Va fi materializarea unui vis al nostru și al studenților. Vom trece, astfel, de la faza de laborator, semi-industrială, la verificarea în condiții de stație-pilot, a proceselor tehnologice noi. Domeniu, dealtfel, prioritar în țara noastră, Materializării acestui vis îi închinăm toate eforturile noastre.

N. GRIGORE ■

Însemnare constănțeană

Cu zece ani în urmă, pe locul unde se află astăzi Parcul pionierilor din Constanta, întins pe 11 hectare, se afla o mlăstină insalubră, unde se aruncau reziduurile unei părți a municipiului. A fost declansată, atunci, acțiunea denumită „Parcul pionierilor, creația noastră, mîndria tuturor“. Copiii acelei generații, bine organizați și entuziaști, au săpat mii și mii de gropi, au plantat mii și mii de pomi, de arbori, de arbusti, au amenajat terenuri sportive, au croit spațiile verzi, au sădit imense covoare de flori. Nu există astăzi în toată Dobrogea o asemenea bogăție și varietate botanică, rivalizînd cu tot ceea ce s-a obținut în cele mai cunoscute grădini botanice de la noi. Și acțiunea de ameliorare, de îmbogățire și înfrumusețare continuă cu fiecare generație de pionieri, hotărîtă să preia o ștafetă atît de glorioasă. Dar acest Parc al pionierilor, văzut astăzi, ne apare ca un veritabil imens complex cultural și sportiv; teatru de vară, raketodrom, ateliere, bazine de înot, bază nautică, sase terenuri de tenis, teren pentru micii cartiști etc. Acest splendid complex, conceput și finisat după criteriile utilului și frumosului, necesita, desigur, importante fonduri financiare. Acum a intrat în funcțiune excepționala capacitate de inițiativă a conducerii pionierilor constănțeni care nu puteau avea drept stimulent decît o mare dragoste pentru copil și un spirit gospodăresc exemplar. Oferim, spre edificare, cîteva cifre, grăitoare prin ele însele. Pionierii, sprijiniți de profesori, de părinți, au strîns și valorificat: 7 milioane de sticle și borcane, 11 mil de kilograme de fulgi, 60 de mii de porumbi (crescuți de copii), 320 tone de plante medicinale uscate, 3 000 tone de maculatură; cercurile de artizanat au creat și vîndut peste 200 mii de mărtisoare și felicitări. Pionierii din județ, solidari cu colegii lor din municipiu, au lucrat în vacanțe pe ogoare, trimițînd sumele pe care le-au realizat etc. Funcționează astăzi, în acest parc, cercuri de naturalisti, botanisti, floricultori, crescători de animale, căprioare, păuni, o veșterită (singura de pe întregul litoral), se organizează, cu regularitate, acțiunea pe țară „Prietenii naturii“ (timp de o săptămînă în fiecare an). Numai în actualul an, 1977, în bazinele parcului (splendid amenajate) au învățat să înoate peste 3 000 de copii, de pe terenul de fotbal s-au recrutat primii fotbaliști pentru divizia A (F. C. Constanta), numeroși canotori bat la portile consacrații. Parcul are camping, o bună cantină, aici își petrec o parte din vacanță pionieri din toată țara, odihniindu-se și instruindu-se. Parcul în întregime sa mi-a apărut ca un adevărat mic univers din care nu lipsește aproape nimic cînd totul este prezidat de un ochi de expert cu gust sigur, de un admirabil gospodăruș care dăscălează. Din cele două săptămîni petrecute pe litoral, nimic nu mi-a lăsat o impresie atît de puternică, de durabilă, ca minunatul parc al copiilor constănțeni, loc de recreare (fizică și spirituală), de contemplație, de instruire. Am cîntinat multe țări ale lumii, am admirat atîtea lucruri, dar, o mărturisesc, rar mi-a fost dat să întîlnesc ceva similar. Admirația crește cu atît mai mult cu cît totul, absolut totul, este rodul muncii, entuziasmului și devotamentului copiilor dirijați de conducătorii pionierilor constănțeni, către care se îndreaptă, în egală măsură, prețuirea și recunoștința noastră. Acest complex splendid, care se perfecționează mereu, sub ochii noștri, îmi apare ca o pildă: pentru cei mici dar și pentru cei mari. Au existat, firește, momente dificile pînă a se ajunge aici dar ele au fost depășite printr-o perseverență și o bărbăție admirabile, incurajatoare, căci nimic nu se obține de la sine, fără eforturi și fără voința de a construi și de a dura, atît de propriu popoului nostru. La sfîrșitul acestor însemnări nu putem să nu menționăm numele unuia dintre admirabilii animatori și gospodari ai acestei realizări, profesorul Mareș, președintele Consiliului pionierilor din județul Constanta, om care pornind dintr-un sat muscelan, ca învățător, a contribuit enorm la cele ce vedem astăzi la Constanta. În final ne îngăduim să adresăm o călduroasă invitație copiilor din toată țara, dascălilor și părinților: Vizitați Parcul pionierilor din Constanta!

POMFILIU MARCEA ■

Studenții gălățeni încercînd, într-un bazin special, noi modele de nave

În fața cadrelor didactice, studenții experimentează noi tehnologii moderne

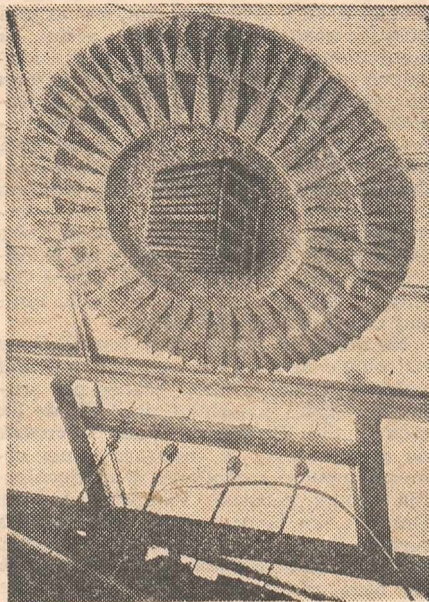

„STAȚIA SOARELUI”, nu un salt printre aștri, ci unul terestru

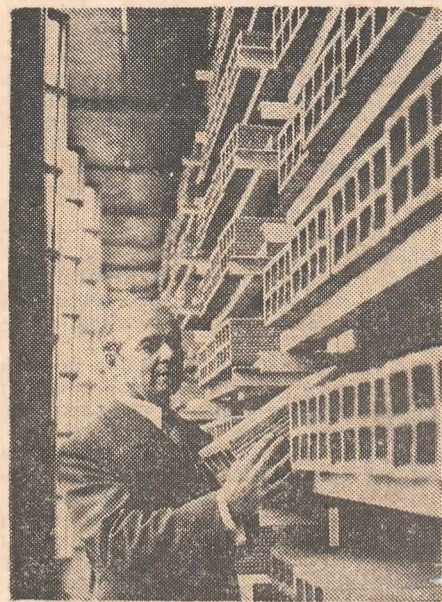
Ceea ce am văzut, zilele trecute, la Jimbolia, dincolo de spectaculozitatea îneditului, este concretizarea unei esențiale dimensiuni a revoluției tehnico-stiințifice românești, a triadei învățămînt — cercetare — producție: introducerea noului! Stația Soarelui, intrată în funcțiune în luna iunie a acestui an, folosește, pentru uscarea blocurilor și corpurilor ceramice, inepuizabila energie a celui mai mare (și mai înălțător!) astru al sistemului nostru planetar, foc nestins, cu o „dogoară” ce depășește de 100 000 de ori puterea tuturor surselor instalate pe glob. Evident, cei care au realizat Stația Soarelui de la Întreprinderea de produse ceramice din Jimbolia nu și-au propus să capteze toate razele, ci, într-o concepție originală, luînd ca punct de pornire cele 2183 de ore cu insolație totală pe an (în perioada 1971—1975) în Banat, au socotit că lupta pentru economisirea combustibilului convențional are tot în natură înfiușul... reazim. Deci, pentru început, o succintă prezentare a întreprinderii respective: este cea mai veche din țară, cu centenar sărbătorit în 1974 (cu același prilej: „Ordinul Muncii” clasa I, iar în 1975, pentru locul al III-lea în întrecerea socialistă pe țară, „Ordinul Muncii” clasa a III-a), are cea mai diversă gamă de produse ceramice, de la banalele tigle, la blocuri și corpuri ceramice, teracotă, pînă la un material de „ultimă oră” în construcții, PAS, adică poliester armat cu fibre de sticlă, ideal, între altele, pentru cupolele halelor industriale. Altfel, zilnic, la Jimbolia se

excavează 1 000 de tone de argilă, tot 1 000 capătă forme „constructive”, cantitate ce poate fi transportată spre santierele țării doar de un tren cu 70 de vagoane. Directorul întreprinderii, Aurel Herișanu, a împlinit 28 de ani de cînd a intrat pe porțile „Ceramicii” și 11 ani de cînd salută, ca director, trenurile ce pleacă din bătrîna gară a patriarhalei urbe jimboliene. De profesie economist, deci punînd totul în slujba... leului, adică a eficienței, Aurel Herișanu a condus întreprinderea în marea bătălie cu modernizarea, împotriva vechilor moduri de a face „chirpicii” și „olanele”, astfel încît, astăzi, la Jimbolia, un singur lucrător, apăsînd pe un bumb, comandă la pupîtru prepararea materiei prime, presarea, fasonarea și transportul intern. Evident, sînt încă multe de făcut, în toate cele patru secții însă datele de mai sus au fost un argument hotărîtor pentru colaborarea dintre catedra de fizică a Institutului politehnic „Traian Vuia” din Timișoara și un colectiv de cercetători din cadrul serviciului mecanic-energetic de la Întreprinderea de produse ceramice Jimbolia.

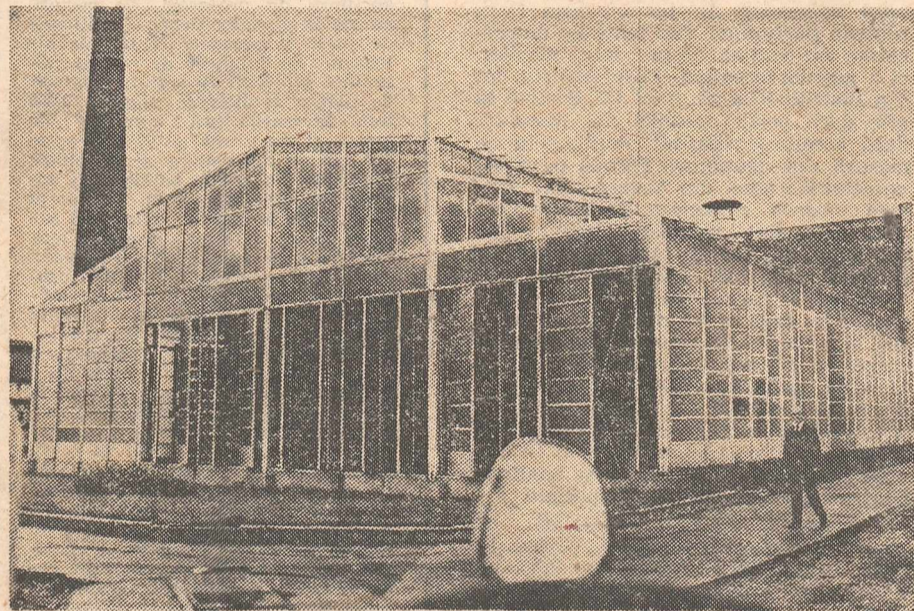
Intimplarea, fericită, a făcut ca în timp ce noi, profani, ne cătăram pe acoperișul Stației Soarelui, pe urmele noastre (atunci!) a ajuns prof. dr. ing. Coleta De Sabata, șeful catedrei cu pricina, însoțit de trei studenți și, bineînțeles, de directorul Herișanu. Era ultima zi de septembrie, zi însoțită, cînd stația funcționa, cum s-ar putea spune, cu toate motoarele. Iată, în câteva cuvinte, „secretul”:

Emblema „Stației soarelui”

Directorul Aurel Herișanu conduce întreprinderea în marea bătălie pentru modernizare

„Stația soarelui” văzută din exterior

folosirea capcanelor solare care lucrează pe baza efectului de seră, pornind de la modificarea lungimii de undă a luminii, de la lumină vizibilă (curioasă sintagmă!) la radiația infraroșie, care este purtătoarea de căldură. În continuare, alte lămuriri: uscătoarele solare (bazate pe principiul insolatoarelor plane, adică al acoperisurilor) asigură în stația (încă) de cercetări, unde se află 100 000 de diferite tipuri și modele de blocuri și corpuri ceramice, scurgerea unei cantități de 5 000 mc/oră de aer încălzit la o temperatură de 40—60 grade Celsius, care este agentul de uscare. Cum studiile continuă, am aflat că într-un ciclu de uscare (6—8 zile), bateriile solare asigură captarea de energie solară și transformarea acesteia în energie termică necesară evaporării a 30 000 de litri de apă. Și, ca o satisfacție a directorului-economist, economia obținută într-o singură perioadă de uscare este de 8 640 kilograme combustibil convențional, iar într-un an — 320 de tone!

Urmind ca, în curînd, să dăm curs invitației prof. De Sabata de a scrie despre laboratorul soarelui pe care îl conduce la Timișoara, rămînem la Stația Soarelui pentru o întregire a avantajelor marelui astru diurn (aflu că luna este, într-adevăr, rece ca gheata, deci nu ne încălzește decît „sufletul”: nelimitată, nepoluantă și, mai ales, gratuită, iar la dezavantaje, notez: este intermitentă (noaptea dispare, ca și în zilele înorate) și dispersată, solicitînd mari suprafețe

de captare. Avînd ca temei atît avantajele cît și dezavantajele Stației Soarelui, s-a abordat tema unui nou și interesant contract de colaborare dintre școală și uzină: concentrarea și stocarea energiei pentru perioadele lipsite de insolație! De la o noufate în domeniul cercetărilor privind producerea agenților termici de uscare, a rămas un singur pas spre o realizare de și mai mare forță științifică, aptă să aducă economiei noastre naționale un salt impresionant în ceea ce privește randamentul și, implicit, creșterea productivității muncii și reducerea costului de fabricație. Este de consemnat și faptul că de cercetările acestea vor beneficia și alte sectoare ale economiei, cum ar fi uscătoarele din industria lemnului, cele din agricultură, unele stații de încălzire sau preîncălzire din industria chimică, încălzirea apei pentru locuințe. Iată de ce conducerea Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, alături de organele județene de partid și de stat, sprijină cercetările de la Stația Soarelui din Jimbolia, ca o cale largă pentru utilizarea unei tentante forme de energie — cea oferită absolut fără zgîrcenie, pînă acum în parte risipită.

„Stația Soarelui, idee-fapt, a fost realizată, în întregime, cu materiale locale, de la banala sticlă, la obișnuitul fier, însă cu îndrăzneală și competență!

TEODOR BULZA ■

Despre hîrtie, într-un septembrie normal

Una din cele mai mari și mai moderne mașini ale industriei noastre funcționează la Bacău, la Combinatul de celuloză și hîrtie Letea. În chip paradoxal, aici se află încă în funcțiune o seamă de mașini cu ani mulți de folosință, poate cîteva dintre cele mai bătrîne utilaje industriale în uz. Faptul că vechile mașini fac față timpului în chip mai mult decît onorabil, nu trebuie să ne mire. În industria hîrtiei se petrec nenumărate schimbări, îmbunătățiri, inovații și invenții dar, cu toate acestea, hîrtia pentru marele consum e aceeași de decenii și va rămîne aceeași încă ani buni de acum înainte. Vechi sau noi, mașinile care produc hîrtie au mare randament. Și dacă înzestrarea unei întreprinderi cu cele mai noi utilaje e o dovadă de curaj tehnic, o probă de înțelepciune tot atît de mare este să nu renunți la lucrurile bune numai pentru că sînt vechi. În baza unei tehnologii elaborate în combinat, una din aceste mașini vechi — și cînd vorbim, în industria hîrtiei de-o mașină e necesar să ne imaginăm o construcție metalică impunătoare, cît cuprinsul unei hale mari — urmează a fi modernizată. La această întinerire lucrează niște oameni cu multă experiență. Sublinierea poate să pară o banalitate, numai ea în ce privește Combinatul Letea ea este necesară. Dacă ar fi să numim însușirea principală a colectivului muncitoresc — la tradiție,

la vasta experiență a profesiei trebuie să ne referim în primul rînd. Leta implinește curînd un secol, iar meseria, în multe familii, se trece din tată în fiu. Oamenii sînt atașați de mașini, le cunosc toate rosturile și dacă ei decid că modernizarea unui utilaj este o soluție mai bună decît înlocuirea lui cu unul nou, înseamnă că au dreptate. La mașina astfel modernizată urmează să fie fabricată o hîrtie pentru industria mobilă. Se cheamă hîrtie pentru decor și barieră și este un înlocuitor de furnire. Pentru scepticii de toate nuanțele vom spune că modernizarea mașinilor vechi este o operație practică frecvent în toată lumea largă a producătorilor de hîrtie. „Mașina cea nouă — spune directorul general al combinatului, inginerul Nicolae Barbu — produce cîteva zeci de mii de tone de hîrtie de ziar anual. Presa este un mare consumator de hîrtie, editurile de asemenea. Este, de fapt, sortimentul de hîrtie cunoscut de toți și la care se referă toți cînd se vorbește de hîrtie. Or, noi fabricăm peste o sută douăzeci de sortimente și am asimilat în ultima vreme alte cîteva cu destinație specială. Hîrtia pentru calculatoare, spre exemplu. Este rodul unei cercetări finalizate chiar în combinat și va asigura întreg necesarul intern. Banda imprimată are o scamă

de caracteristici, din care cauză nu se încumetă prea mulți s-o fabrice. E lungă de 5 000—6 000 metri, suportă serii de perforații, are o anume rezistență și altele. E cazul să amintesc că în cercetarea noastră am fost sprijiniți de Institutul de calcul și informatică din București și că, în general, noile sortimente pentru uz industrial sînt rodul colaborării cu felurite departamente. Hîrtia de decor și barieră pentru mobilier trebuia asimilată ca urmare a creșterii producției de mobilă. Crește nivelul de trai, tot mai multă lume cumpără mobilă sau renunță la cea veche, furnirul e tot mai scump și, la drept vorbind, nici nu e întotdeauna soluția cea mai bună. Acest decor poate fi produs în orice culoare vrem și poate fi aplicat astfel încît să facă, practic, masă cu placa lemnoasă pe care se lipește. E lavabil, ieftin, aspectuos. Împreună cu Institutul politehnic din Iași avem un program de cercetare pentru producția hîrtiei sintetice. Nu putem afirma că aceasta va fi hîrtia viitorului, dar e cert că în multe domenii ea va produce mari schimbări. Are caracteristici mecanice superioare și în industria electrotehnică va face preciz carieră. Să nu uităm, totodată, că fabricarea hîrtiei sintetice reduce consumul de material lemnos, ceea ce este un fapt remarcabil. Industria hîrtiei, cum se știe, consumă enorm de mult lemn. În unele țări se consumă peste 200 kg de hîrtie pe locui-

tor anual, fără a se putea vorbi de o reală reciclare a deșeurilor”.

Mașina cea nouă, despre care scriam la începutul acestui articol, pare să lucreze singură, fără participarea omului. E complet automatizată și ca impresie generală trimite la secolul viitor. În trei schimburi e deservită de 112 persoane, numai oameni calificați ori, pur și simplu, specializați într-o profesie nouă, apărută odată cu mașina. Faptul că au lucrat la montarea ei din prima zi, că îi știu în detaliu ființa, că specializarea lor este în chipul cel mai direct necesară producției — toate lucrează asupra conștiinței vizibil, spectaculos chiar. Oamenii care conduc munca acestei mașini-uzină au de-acum o faimă. Inginerul Cornel Filimon, de pildă, are faima celui care nu se simte în apele lui dacă nu știe, în orice moment, fie că se află la slujbă, fie acasă care e starea mașinii, care-i sînt toate, cum e hîrtia pe care-o scoate. E de prisos să spun că din cei 112 oameni cei mai mulți lucrează în laboratoarele aferente mașinii.

Astfel, la Letea nu se întîmplă nimic deosebit. Combinatul merge în plin, e septembrie, un septembrie mai bun decît acela al anului trecut, lucrurile merg normal în toate secțiile, un normal de la care trebuie să pornesc orice discuție despre nou și nou-tate industrială.

MIHAI NICA ■

„Progresul științei cere grijă și solicitare față de ceea ce este nou în cercetare, ținând seama de faptul că adeseori ideile științifice noi nu se cristalizează de la început cu toată claritatea. Trebuie încurajate eforturile pentru deschiderea unor căi noi în știință, cultivându-se inventivitatea și pasiunea pentru originalitatea științifică“.

Iată, în aceste cuvinte ale secretarului general al partidului, un cald și generos îndemn prin prisma căruia, atenți la gândirea și faptele oamenilor, putem descoperi noi și nebanuite resurse pentru tezaurul național de inteligență.

Cine ești dumneata, Pavel Kozak?

Dincolo de oricare altă introducere, de peste 20 de ani Pavel Kozak (autodidact, 45 de ani) afirmă despre sine, fără emfază dar cu o convingere deplină, că este un cercetător și specialist în boli de piele. Și trebuie să o spun, din capul locului, că rezultatele sale, pur și simplu, uimitoare, cele mai multe dintre ele incredibile, sprijină total această afirmație, într-atît de numeroase sînt cazurile limitate pe care le-a rezolvat. Sute și sute de oameni au fost redați societății și familiilor lor de către autodidactul Pavel Kozak. S-ar fi convenit poate să-ncepem cu faptul că de anul trecut, mai exact spus din data de 17 mai 1976, Pavel Kozak este posesorul certificatului de inventator numărul 61941 care a format obiectul dosarului nr. 86125, deus la OSIM, prin care autorul a demonstrat justetea și eficiența tratamentului extern și intern propriu pentru boala numită „lupus eritematos“. Dar am notat mai ales faptul că Pavel Kozak, la ora actuală, în urma unor îndelungate cercetări efectuate de unul singur, a pus la punct documentația privind tratamentul și vindecarea unor boli ca psoriazis, ihtioză, epidermiză buloasă (Düring), porfirie cutanată, lupus disiminat, sclerodermie în primă fază, eritrodermă, prurigo, prurit cronic, purpură vasculară alergică, diverse forme de agnee vulgară și eczeme generalizate. Doar simpla înșiruire a denumirilor acestor boli, cu zeci de forme derivate, nu poate să spună prea multe lucruri unui cititor obișnuit, unui om care în viața sa — din fericire — nu a auzit și pici nu a văzut cum se manifestă aceste înfloritoare forme de îmbolnăvire a epidermei. Pentru a înțelege cit de cit suferința fizică și psihică a unor oameni căzuți în ghearele pînă nu de mult incurabile ale unor astfel de boli, vom transcrie câteva fragmente din scrisorile pe care bolnavii au ținut să le adreseze vindecătorului lor, lui Pavel Kozak. Dar, pînă una-alta, am reținut ca deosebit de importantă, afirmația lui Pavel Kozak care se declară gata oricînd să apară în fața unei comisii de testare în privința bolilor enumerate mai sus, angajîndu-se să asigure un procent de vindecare de sută la sută. Afirmația și procentul sînt, fără doar și poate, riscante, dar trebuie să înțelegem de aici nerăbdarea și graba cu care Pavel Kozak dorește să vină cît mai curînd în ajutorul bolnavilor.

Să-ncepem însă prin a reproduce integral scrisoarea pe care **dr. Stelian Popescu, medic specialist dermatolog**, directorul adjunct al Direcției sanitare județul Neamț, o adresează lui Pavel Kozak: „Țin să vă mulțumesc personal pentru realizarea vindecării mamei mele, Eufrosina Popescu, din Bacău. Deși mulți ani a urmat diverse tratamente, date de foarte multe celebrități medicale (București, Iași, Bacău, Piatra Neamț etc.), deși eu însumi, ca medic specialist dermatolog, am încercat să rezolv ceva, totul a fost în zadar, pînă cînd ați preluat dv. cazul. Ce ați făcut este miraculos, pot spune chiar senzațional și am toată admirația pentru competența și totodată omenia pe care ați manifestat-o. Închei exprimîndu-mi încă o dată tot respectul, grațitudinea și omagiile mele față de probitatea profesională deosebită ce vă

caracterizează.“ Scrisoarea este datată 29 iulie, 1977.

Gheorghe Niculescu din București: „Doresc să vă mulțumesc din tot sufletul pentru vindecarea mea și în același timp să fac un scurt bilanț al bolii mele. Cînd aveam 24 de ani, în 1960, mi-au apărut niște benzi de sclerodermie pe mîini și picioare. După trei luni de tratament la Spitalul dermatologic din Colentina am fost declarat vindecat ca un caz excepțional. Dar în 1972 boala revine localizîndu-se pe abdomen și progresînd foarte rapid... Cînd soția mi-a spus să vin la dumneavoastră recunosc că am manifestat o neîncredere totală, deoarece știam că nu sînteți medic. Nu puteam să cred că un om fără o pregătire specială și oficială să poată realiza ceea ce n-au putut specialiștii de cea mai înaltă calificare. Pentru faptul că m-ați vindecat de o boală care îmi amenința viața eu nu găsesc cuvintele potrivite ca să vă mulțumesc. Aș dori să găsesc o posibilitate să comunic tuturor oamenilor despre minunatele dumneavoastră realizări și vindecarea altor suferinzi și totul numai din pasiune și un nemeipomenit simț umanitar.“

Iată ce scria în 1973 bolnava **Florica Lobey din București:** „Țin să vă exprim pe această cale viile mele mulțumiri pentru vindecarea unei vechi și rebele boli de piele. Nu mă sfiesc să spun că am fost tratată timp de 4 ani de trei doctori cu mare experiență, dar cu o totală nepăsare și superficialitate. Mă abțin să-i numesc aici. Deși venisem cu mari speranțe — în urma reputației excelente pe care o aveți — totuși eram foarte sceptică în privința rapidității vindecării pe care mi-ați afirmat-o cu atîta certitudine, după o foarte scurtă examinare. Nu aș fi crezut niciodată că acea chinuitoare dermită va dispărea în cîteva zile, ca un vis urît. Mii de mulțumiri!“ În aceeași scrisoare pacienta expune tratamentul aplicat de cei trei doctori și rezultatul respectiv: „agravarea vizibilă în cîteva luni“, iar alăturat transcrie și tratamentul propus de Pavel Kozak al cărui rezultat, pacienta îl consideră „miraculos“.

Trebuie să mărturisesc că am reproduces doar cîteva din sutele de scrisori pe care le-am citit, acestea nefiind nici pe departe cele mai concludente dovezi ale eficacității tratamentelor interne și externe pe care le aplică autodidactul Pavel Kozak. De ce? Pentru că o substanțială arhivă a unei munci de peste 20 de ani se află în mîinile unui fost pacient, devenit prieten al lui Pavel Kozak, om care, diplomatic sau nu, temător ca nu cumva secretele prietenului său să fie divulgate cu prea mare ușurință, mi-a declarat că stă cu totul și cu totul la dispoziția noastră, a revistei, dar numai în momentul în care arhiva va fi completă. Vom apela la timpul potrivit la această plină de taine arhivă, dar pînă atunci pentru elucidarea a două întrebări care mi se par esențiale, cine este, la urma-urmelor, Pavel Kozak și cum a ajuns la aceste rezultate cu adevărat uimitoare, voi transcrie chiar cuvintele sale:

— Cine sînt eu? În primul rînd nu sînt medic, dar nu sînt nici făcător de minuni. Am elucidat, fără doar și poate, enigmele cîtorva principale boli de

piele, dar acest lucru nu s-a întîmplat peste noapte, ci în urma unor studii și căutări care au pornit de la o întîmplare mai mult sau mai puțin importantă. În 1951 m-am îmbolnăvit de o eczemă generalizată. După patru ani de tratament, nici un pas spre vindecare. Atunci, prin spitale și clinici, mi-a venit o idee, că trebuie să se descopere un medicament care să aibă trei importante calități simultane: să localizeze boala, să o distrugă și să regenereze țesutul. Apreciatul și regretatul profesor M. Blumenthal (de la Spitalul Colentina) căruia am avut curajul să-i expun această idee a mea, nu a ris, așa cum m-aș fi așteptat, ci m-a aprobat, dar mi-a spus cu toată seriozitatea, că el nu mai are timp să pornească o astfel de cercetare, deși substanțele, adică medicamentele care, combinate, ar putea să dea naștere unui astfel de leac sînt, mi-a spus din sul „uite, în aceste peste 10 000 de borcănase“. Am înțeles atunci că nu este ușor, dar nici imposibil. Am pornit, cum se pune, la drum, de unul singur. Am citit cîteva tone de cărți, am auzit, în mod clandestin, ca să zic așa, cursurile de la facultatea de medicină, cele de dermatologie, bineînțeles, am discutat cu zeci și sute de studenți, farmaciști, medici, bolnavi. Privesc în urma mea, la ce am realizat, și nu mi-e rușine. Nu spun că am pierdut timpul, dar parcă prea repede a trecut. După 6 ani de zile am obținut primele succese. Primul pacient, Pavel Kozak. Am plîns de bucurie, așa cum cred că o fac toți oamenii căror de-atunci și pînă azi le-am tot venit în ajutor. Mi-am dat seama, ceva mai tîrziu, că am pus bazele unei noi concepții privind vindecarea diverselor eczeme. Mă aflam în pragul unei descoperiri, adică realizasem tratamentul extern al eczemei generalizate, care se vindeca, dar recidiva. După alți 6 ani am descoperit, adică am pus la punct, și tratamentul intern. Am extins cercetarea și pot afirma, prin rezultatele obținute, și la nevoie, cu documente științifice, că enigmele bolilor de piele au fost pe deplin elucidate. Intuiția mea de atunci, din 1954, cînd am vorbit cu profesorul Blumenthal, s-a dovedit a fi reală. Din păcate, neplăcerile s-au ținut lanț de capul meu, am fost implicat în două procese, sub învinuirea de înșelăciune, dar justiția s-a pronunțat ferm pentru achitare. Ce s-ar fi întîmplat cu mine, cu toată munca mea, dacă atunci, în 1962 și 1964, cînd au avut loc acele procese, nu aș fi fost achitat? Nu știu, refuz să mă gîndesc, dar cu cele mai adînci sentimente le mulțumesc celor care au judecat fără părtinire cazul meu. Să trecem însă peste acest moment dureros, eu l-am și uitat. Faptul că pot aduce oamenilor o vindecare a bolilor declarate pînă mai ieri incurabile, mă umple de bucurie, de satisfacție.“

Nu ne-am propus, deocamdată, să scriem viața romanțată a autodidactului Pavel Kozak, nici nu ne-am propus ca într-un spațiu relativ scurt să epuizăm toate aspectele legate de munca și descoperirile de excepție ale acestui om. Ne-am propus să răspundem cit de cit la întrebarea din titlu și să prezentăm, pentru început, cîteva din foarte numeroasele sale reușite.

VICTOR NIȚĂ ■

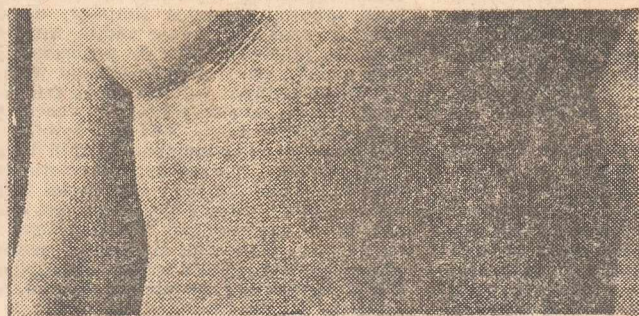
● ACTUALITATEA ●

● „Covallitînul“ a primit de curînd o nouă confirmare internațională. Prezentat la Tîrgul internațional de la Zagreb, medicamentul Timei Covalliu a fost distins, alături de alte câteva produse ale industriei românești, cu medalia de aur ● O instalație pentru captarea gazelor și evacuarea pulberilor la cuptoarele electrice, creație a unui colectiv de la „Tractorul“ Brașov, a fost brevetată ca invenție. Aflăm că, dată fiind valoarea ei, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini a luat măsuri pentru generalizarea instalației în întreprinderile de specialitate. Operativitate necesară, credem, și în cazul altor creații valoroase ● „Luxomatul“, avînd ca autori doi ingineri orădeni, Cornel Kosa și Francisc Nagy, este un dispozitiv electronic de aprindere și stingere a iluminatului public în orașe, localități și unități economice. Brevetată și intrată în producția de serie, noua invenție promite să asigure o substanțială economie de energie. Ceea ce nu înseamnă că spiritul nostru gospodăresc să fie mai puțin vigilent.

Ce mai face doctorul Odoleja

L-am căutat și l-am reîntîlnit zilele trecute. Starea sa de spirit contrasta frapant cu cerul întunecat și cu vremea ploioasă. Așteaptă, cu o bucurie reținută, apariția în acest an a lucrării sale PSIHLOGIE ȘI CIBERNETICĂ, la Editura „Scrisul românesc“ din Craiova. Trăiește într-o singurătate în care liniștea de a se concentra asupra preocupărilor sale științifice îi ține loc de orice alte bucurii efemere. Și mai așteaptă, de asemenea cu emoție, apropiata apariție în românește a faimoasei PSIHLOGII CONSONANTISTE. „Abia după ce voi vedea apărută cartea de la Craiova, mă voi putea simți eliberat de ea. De atunci voi putea lucra din plin la o alta, pentru care am pregătite cîteva mii de fișe“. Doctorul Ștefan Odoleja resimte izolarea într-un singur sens: „Din timp în timp, mi-ar prinde bine să pot sta cite o săptămînă, două într-o mare bibliotecă“. Crede cu tărie că mai are încă de spus lumii cîteva lucruri de preț și este convins că va reuși s-o facă. „E drept că, în ultima vreme, ne-a mărturisit, este nevoie să mă preocup și de ceea ce aș putea numi economisirea forțelor de care mai dispun. Bătrînețea rămîne, totuși un lucru împotriva căruia nimeni, cu nici o pricepere și cu nici o inimă — mă gîndesc la starea afectivă — nu poate lupta la infinit; mai ales că, la o asemenea vîrstă, această inimă, de care țineretea și sănătatea ne îngăduie să uităm, reclamă tot mai multă grijă și în celălalt plan — al limitelor noastre biologice. Deocamdată însă e bine. Reumatismul am reușit să mi-l domin. Îmi folosește, să nu zîmbiți, meseria pe care mi-am ales-o cu cîteva bune decenii în urmă. Mai cu seamă că singurul pacient care mi-a mai rămas ascultă fără rezerve de medic și, de prea multă vreme, nu-mi mai ascunde nimic. Iar eu îl ajut cît pot. Sînt cel mai statornic, sînt cel de pe urmă, sînt propriul meu pacient“. La 13 octombrie, doctorul Ștefan Odoleja, unul din pionierii ciberneticii, va împlini 75 de ani. La 13 sau la 14 octombrie, n-a știut niciodată precis, ne spune. Multă vreme a declarat că este născut la 14, pentru a se feri de semnificațiile numărului considerat cu ghinion. „Dacă o fi fost 13, însă, nu mi-a purtat numai ghinion. Am avut și bucurii în viață. Și cred chiar că ele nu s-au terminat“. Îi urăm din toată inima venerabilului om de știință ale cărui contribuții la emanciparea ciberneticii nu au fost încă definitiv evaluate, LA MULȚI ANI! Și îi dorim toate marile bucurii la care îl îndreptătesc deopotrivă pasiunea muncii lui de o viață, patriotismul, generozitatea și dragostea sa de oameni.

DORIN GHERGHINESCU ■

Una dintre ihtiozele vindecate de Pavel Kozak: N.V., fișa nr. 147, 17 ani, elevă, București, înainte și după tratamentul care a început în 8 august și s-a încheiat în 16 septembrie, 1977

Un colț de Bucovină, un oraș mic, un desti

(Urmare din pagina 1)

Apogeul ei este o dimineață din veacul al XIV-lea, veacul întemeierii Moldovei, este, de fapt, o dimineață mai lungă, ocupând niște veacuri, după care, subit, peste ziduri coboară cerul unui întuneric adânc și greu, cel al lungilor vremi „în care nu se întâmplă nimic”, în care istoria pare că tace, în care gestul edil se frînge, pînă la dimineața strălucitoare de azi. Nu poți să nu încerci emoția de a veni din nou pe meleagurile lui Dragoș și Bogdan, și e bine să sosești aici dimineața, cînd lumina coincide cu cei doi timpi gloriosi ai locului. Nu trebuie ratat un asemenea moment, mai ales acum! Rar orase în care tumultul de viață să fie reluat după atîta vreme, rar coincidențe între două epoci de construcție, mai expresiv și mai simbolic exprimate decît aici.

Am găsit Rădăuții, ca pe orice oraș românesc, în plină construcție. Se aduceau din munte bolovani, se cărau catarge de brazi, se depunea nisipul în grămezi uriașe, se topea fier, se stîngea var, se înmlădiau piroane și scoabe, se montau schele. Un oraș-șantier, cu construcții industriale și civice în plină expansiune, cu cartiere întregi de blocuri (precum cel denumit, într-o alianță de termeni contemporani și istorici simbolică pentru coincidența de epoci de care vorbeam, „zona” sau „bulevardul Bogdan Vodă”) răsărite ca din pămînt în răstimp de ani, uneori de sezoane. O forfotă mare de pietrari, zidari, tăietori de lemn, cioplitori, fierari-betonisti, macaragii, excavatoriști, mozaicari, zugravi, instalatori, umple, în aceste dimineți de toamnă, străzile, cu tumult de voci și zgomote de unelte. Adunați la o altă toți constructorii vechii zidiri a lui Bogdan ar însemna abia un pic, sau nici atît, din harnicele oști cu mistrii și ciocane ce împinzesc această cetate nouă și înnoită. Numai în acest cincinal, adică din 1975 încoace, s-a construit, spun statisticele, mai mult decît în întreaga istorie a orașului, numai acești ultimi doi ani absorb, cu un număr impresionant de apartamente, de edificii publice și de mari edificii industriale — unele din cele mai mari ale Țării de Sus — totalul construcțiilor unor veacuri.

O cifră, o singură cifră, semnificativă pentru alinierea timpilor sau, mai exact, pentru noua dimensiune a timpului, pentru timpul silit să bată din nou, cu o și mai sporită vigoare: lîngă oamenii locului, care-s vreo douăzeci și ceva de mii, alți douăzeci și ceva de mii sînt, la ora de față, flotanții și navetisti, constructorii noului Rădăuți, muncitorii noilor lui uzine și fabrici.

Cea mai convenabilă și mai apropiată imagine pentru Rădăuții acestor zile, pornind de la o asemenea cifră (și nu poți, apreciind viața unui oraș, din orîșice epocă, să nu pornești de la asemenea cifre!), este cea a **năvălirii** de forță. Cineva, scriind despre Rădăuți, a și numit-o, dealtfel, **descălecarea** sau **nouă descălecarea**. Metafora ne-o oferă directorul Muzeului de istorie și etnografie, profesorul Dragoș Cusiac. E aici, urmează profesorul, o intenție de a lega impetuoasa năvală de oaste tinăra a ctitorilor noului Rădăuți cu

tradiția, cu mitul acelei străvechi descălecări pe aceste pămînturi, petrecută cîndva, într-un timp legendar. Zbucnirea, însă, nu este cea a unui puhoi captat de nu știu unde și pus să fertilizeze un pămînt nou, ci, zice interlocutorul nostru, e rezultatul unei forări în adînc, în niște sonde prin care fișese la soare zăcăminte termale. Arabii sau slavii sud-dunăreni, statorniciți pe Nil sau în Tracia, peste cimitire egiptene sau romane, își pun vetrele peste alt strat, rupt de cel precedent prin secole fumegoase. Este ceea ce face și scitul din Dobrogea aprinzîndu-și zăcămintele la Histria. Ruinele de la tărîmul Mării Negre tin de altă cultură, de Elada, ca și foștii cetățeni, nouă, băstinașilor, rămînîndu-ne ca moștenire doar silueta cavalerului trac sau umbrele năzărînd la zidul Tomisului, văzute de Ovidiu. Dar aici, în Bucovina, ca în întreaga Moldova, ca pretutindeni, de altfel, la noi, e altceva. Cetățile sînt toate ale noastre. Vetrele se așază pe alte vetre, din cultura Cucuteni și pînă la temeliile fabricilor de azi ale Rădăuților, de la grațiosul roman cinegetic al „descălecării” lui Dragoș (care n-a înfîlînit, în această străveche „țară a fagilor”, cum i se spunea Bucovinei, doar fagi și zimbrîi, ci cnezate puternice, înjghebări politice pe care s-a sprijinit în lupta sa) pînă la „noua descălecare” a constructorilor acestei vremi. Pietrele întemeierilor sînt așezate în rost de aceleași mîini, cu priceperi diferite de la epocă la epocă. Nu poți elimina, din tabloul trecut-prezent, această culoare, care are un ireductibil al ei, Omul bucovinean și construcțiile lui sînt o interfe-

rență — o strînsă interferență de istorie și civilizație, iar cele două planuri construiesc unghiul ascuțit al acestei zile. Reportajul nu ajunge. Coagularea de fapte și clișee de privesți striveste lucrurile și le aplatizează la cuprinderea unui pliant, cînd de fapt locul își impune, chiar și în pagină, cea de-a treia dimensiune.

Așa sînd lucrurile, va trebui să căutăm, către ele, un drum cît mai scurt, cît mai plin de semnificație. Ne trebuie o cheie ca să deschidem poarta — poarta de azi — a Rădăuților, dar, nemaifiind chei la porțile cetăților bucovinene, vom alege o simplă cheie de portativ. Cheia ce ne destăinuie, ne explică, ne face să înțelegem ritmurile de astăzi ale orașului, ale muncii și vieții lui, ale transformărilor ce-i consacră înfățișarea contemporană. Cheia industriei — a marii industrie socialiste — ce și-a ales, aici, în miezînoaptea Țării de Sus, într-un tîrg prăfuit și uitat, la fel de uitat ca multe tîrguri și tîrgușoare ale vechii Moldove, un sediu dintre cele mai redutabile, încercuind vechiul oraș și deschizîndu-l, în același timp, spre toate zările.

Ce înseamnă — la ora de față — industria Rădăuților? Ce știm despre ea?

Știați că în Rădăuți — în Rădăuții acestor ani — a început să producă o mare întreprindere de prelucrare a lemnului, care-și exportă produsele în nu mai puțin de 30 de țări ale lumii?

Știați că în Rădăuți — în Rădăuții ultimilor doi ani — a apărut, sub firma „Bucovina”, o întreprindere de tricotație care-și oferă produsele, la ora de față într-o gamă de nu mai puțin de 224 de modele, de 4 ori mai multe decît în 1975?

Știați că în Rădăuți — în Rădăuții anilor 1974 — s-a constituit o Asociație economică intercooperatistă de creștere și îngrășare a taurinelor, asociație care, în numai trei ani, a ajuns pe locul de frunte într-un județ ce deține, după numărul de bovine la suta de hectare, locul întii pe țară?

Sînt numai trei dintre noile unități economice ale Rădăuților, prea tinere, evident, pentru a fi intrat în conștiința publică, și totuși intrate, în aceste zile de toamnă, mai exact în ziua de 16 septembrie, în conștiința noastră, a tuturor, ca niște nume sau date de referință pentru noul destin al Țării de Sus. În această zi, în cadrul vizitei de lucru întreprinse în județul Suceava, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a aflat în mijlocul muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor din aceste noi unități ale Rădăuților, examinînd, împreună cu cadre de conducere din economie, cu activiști de partid și de stat, cu oamenii muncii, mersul îndeplinirii hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului.

Am străbătut incintele acestor unități economice la cîteva zile după vizita secretarului general al partidului. Vaste incinte ale noului, mărturie ale grijii partidului pentru fructificarea unor mari bogății ale zonei, concentrînd energiile unor oameni care, calificîndu-se în profesii moderne, cîștigînd bine, străbat o trajectorie pe a cărei curbă universul lor — și al orașului lor — se află în continuă prefacere.

La întreprinderea de prelucrare a lemnului, în biroul directorului Vasile Chidovăț, hărți, scheme, planșe, diagrame, gra-

fițe vorbesc despre sporirea producției (de la 10 000 de garnituri de mobilă în 1962, anul inaugurării fabricii, la 27 000), despre succesele și notorietatea pe piața externă (export în 30 de țări, participare la 20 de tîrguri și expoziții internaționale), despre lărgirea gamei produselor (de la 3 tipuri de mobilă la aproape 100), despre fructificarea unor esențe de lemn cîndva neglijate (circa 5 000 de garnituri pe an sînt fabricate din rășinoase), despre reînnoirea continuă a producției (pînă la 35 la sută din totalul producției acestui an), despre mecanizarea continuă a operațiilor, inclusiv la fabricarea mobilei stil, despre scăderea consumului de materiale și de materii prime, inclusiv la „esențele neglijate”, despre creșterea productivității, despre calitate, despre reproiectarea unor produse, pentru mai buna lor adaptare la condițiile locuinței în bloc. Fabrica are un colectiv de proiectanți, un atelier de prototipuri și, construit din resurse locale, un „apartament pentru încercări”, un tipic apartament de bloc, compus din trei camere, în care proiectanții conduși de inginerita Modesta Vicaș își confruntă ideile, fanteziile, cu posibilitățile ce se pot și cu cele ce nu se pot. E, ni se spune, un tipic apartament de Rădăuți, deci de bloc al actualului cincinal, deci putînd emancipa și gîndul și talentul, și fantezia, și robustețea marilor inițiative, de neconceput în orașul meschin de ieri. (Nu se pot naște un Palladio sau un Brunelleschi între niște căsuțe de lemn. Nu se putea naște, în orașul orizontal, nici o idee zveltă și îndrăzneată). Noua arhitectură rădăuțeană, zice directorul Chidovăț, poate deci fi, chiar și este, un cadru generos de formare al unui mare artist viitor. Se fac, adaugă surzînd interlocutorul nostru, preparative pentru primirea lui...

Apropo de artiști, mindria fabricii o constituie mobilierul artistic, mobila stil, și mobila de inspirație rustică, ce, într-adevăr, sînt impresionante, transpunînd în forme superioare tradițiile, încă atît de vii în Bucovina, ale cioplirii lemnului. Nu-i de mirare că firme din Franța și Danemarca, din Siria și Liban, din Marea Britanie și Israel, din U.R.S.S. și Ungaria, din Cehoslovacia, Belgia și R.D. Germană, asediază întreprinderea rădăuțeană cu cereri, mobila lucrată aici fiind, în ansambluri ca și în detaliu decorativ, o adevărată bijuterie, un autentic spectacol de artă, arta cioplirii și decorării lemnului la români, o sinteză a calităților sale plastice, a științei oamenilor acestor locuri de a folosi în chip original, divers, dar unitar, nu numai un spațiu geometrizat, cum este dreptunghiul unui covor sau cercul unui taler de Marginea, ci și trunchiul, totdeauna capricios, mereu altul, al unui arbore. Alinierea timpilor, de care vorbeam mai sus, se face vădită, între piesele din muzeul condus de profesorul Cusiac (printre care un splendid pat țărănesc de Vicov, sculptat fastuos, ca un pat domnesc, de un meșter țaran din veacul trecut) și mobila Louis XVI sau mobila rustică cu motive bucovinene lucrată în atelierele fabricii nefiind decît o relație temporală, în care, ca și în cazul artei lutului ori a pietrei, trăsura de unire sînt oamenii. Ei se numesc ing. Nicolae Vicol, șef de secție, Gheorghe Băneanu, maistru, Martin Echert, șef de brigadă de sculptori, Silviu Gutău, șef de atelier, ei sînt, toți, tineri și foarte tineri, vîrsta medie a lucrătorilor fabricii fiind de 24 ani, ei lucrează cu mașini moderne, dar folosesc, ca să sculpteze mobilele, și dalta, ei au în degete știința subtilă de a simți cele

mare:

Biografii exemplare pe albia Buzăului

și diferențe dintre relief și relief, on și ton, ale lemnului, ei sint, vă, oameni ai tehnicii și oameni

la Întreprinderea de tricotaie "a", așezată pe aceeași platformă de la poarta orașului, lucrează, oameni tineri, multe femei și sta medie a colectivului e de 22 Schimbăm cu ing. Alexandru Leș-directorul, doar citeva vorbe, omul, teribil de ocupat, e în halat, cu sufletele, vine dintr-un subsol al în care s-a dereglat nu știu ce abrică, spuneam, are abia doi ani itate, oamenii și mașinile încă nu modat perfect, încă nu se cunosc Rămînem să discutăm cu o tinără, rina Aniulesci, care e inginerul și se spune, „cea mai veche spe-a fabricii“, avînd în urmă o canerească de șapte ani, ceilalți in-fabricii, în număr de nouă, fiind, țari. Drumul acestei tinere fa-la 52 de modele de tricotaie în urării la 224 în primele opt luni ai an, este drumul calificării ce-de femei și fete, care torc lina și firul suav, sideral, ivit din polimerilor, la mașini moderne, esc din lînă și din protoplasmă ulovere, bluze, ii, în modele fru-in culorii vii, uneori chiar prea ni se spune, își au și aceste culori lor. (Cu un ceas înainte, la mu-centrul orașului, admirasem niște țesături țărănești vopsite în cuetale, în tonuri dulci, catifelate, cu negru stors din coajă de arin, n extras din coajă de măr pădu-erde din frunză de nuc, dar, cum sit de mult era etnografică și modern, trebuie să-i dăm moder-i al lui.) Important, ni se spune, aceste femei și fete care, acum nu știu ce-i o mașină de tricotaie au, ne spune ing. Alexandrina și, cum să pună piciorul pe o pe-n să tragă un tighel drept?), ascece foarte bine și, după muncă, ilabisind și tot silabisind, precum a lui Creangă, bucovna științi-ovna tehnicii, izbutind chiar, în reme, să dea tricotaie de o mare ai ușoare cu pînă la 30 la sută.

În ultim popas, înainte de a părăsi Rădăuții: Asociația economică intercooperatistă de creștere și îngrășare a taurinelor, constituită în 1974. Nouă cooperative agricole de a, printre care și Marginea, fa-ii numai prin arta lutului mode-pt, ci și prin tradițiile ei păsto-n talazurile de vite ce înalbesc becele și munții din jur ca în „lu Eusebiu Camilar, își trimite mari și moderne haie (5100 de a construcție încă o hală, pentru apete), viței abia născuți, amiro-pte și iarbă crudă, ca să fie cres-niți, îngrășați științific (asociația fermă de producere a furajelor), zilnic un spor de peste 800 de ină cînd, ajungînd la o greutate în prezent, de 377 kg, începînd al de 400), vor putea fi sacrificați idolatrii lor crescători, personalul și îngrijitorii recrutați din cele operative. Pînă atunci, pînă la tal, nici o surpriză, nici un acci-ul acesta, mortalitatea prevăzută ar fi de 280 de capete, dar, pînă de față, toți, absolut toți viței mersi, refuzînd, la acest capitol, în plan“. O fermă de îngrășare (10 000 capete), recent dată în e, completează tabloul albelor și își deschide porțile, cu o can-dajină ninsoare vie, acompaniată i fragede. Hălele, grajdurile, la-le, bucătăriile furajere sint un de alb și de liniște. Cineva care r-o eprubetă, în biroul medicului Marin Dandea, directorul asocia-bă de hrană pentru viței, poartă tă grijă un lichid parcă mistic. discret, respirația e filtrată prin sonalul poartă halate imaculate, ață de sănătate, față de viață. Și olător, într-un alt punct al ora-herghelie (Rădăuții au și o her-lebră de cai puringe, înființată veacul al XVIII-lea, cu construc-de moderne, printre care, inau-vara aceasta, un hipodrom), ha-e ale îngrijitorilor sint la fel de ca și pontajul matinal la ceasul lui.

și sint un imperiu al albului, cu cu străzi curate, parcă spălate enți, cu hale industriale imacu-spete, cu grădini și parcuri visă-lăuții, de fapt, nu-s un imperiu, ș micuț. Orașul cu mari și mo-țăți economice, cu cartiere in-cite ca din pămînt, e, totuși, prea mic pentru ca huruțul ma-al instalațiilor industriale să reierul liniștii. Rădăuții sint un ț, liniștit, învăluit într-o ferti-lă, ică liniște a creației, Rădăuții xemplu despre marile transfor-orașelor mici din această țară.

Să tot fie un an de cînd n-am mai fost la Siriu, dar peisajul care ne întîmpină aici, într-o dimineață de care ai fi tentat să crezi că nu plouă numai pentru că norii s-au așezat la taifas pe culmea Hartagului, ni se dezvăluie străin. Aproape necunoscut. Vechea sosea ce mărginea la o aruncătură de băț apa năbădăioasă a Buzăului nu mai există. Între Nehoiu și Brașov se circula pe o variantă improvizată citeva sute de metri mai sus, de unde privește șantierului e fascinantă. Oameni și mașini, mașini și oameni circulînd în toate direcțiile, utilaje de toate puterile și de toate gabaritele, care gîfînd sub încărcături mergînd pînă la douăzeci și șapte de tone, care zburdînd goale, cu spinările despovărate. Tot la capitolul schimbărilor radicale din peisajul Siriu-lui de astăzi trebuie inclusă și poziția riului. Coborînd cîndva furisat printre timpurile împădurite ale Hartagului și Cașociei, năvălasul Buzău traversează acum un platou urias, de parcă oamenii șantierului, știindu-i isprăvile de altă-dată, l-au izolat pe mijlocul unei plat-forme, spre a-l putea supraveghea mai ușor. E o senzație stranie. Doi munți par să se fi dat la o parte, din calea riu-lui, făcîndu-i reverența de rigoare, spre a lăsa loc unui al treilea — de-acum ieșim din sfera metaforei — pe care oamenii au interesul să-l așeze de-a curmezisul. Acest munte artificial, la temelia căruia se muncște acum cu toate forțele, nu reprezintă altceva decît barajul, primul obiectiv al unui ansamblu de proporții neobișnuite, programat a fi dat în folo-sință peste cîțiva ani. El va avea o înăl-țime de peste o sută douăzeci de metri, axul lui va fi așezat la confluența ape-lor Buzăului și Hartagului, iar lacul de acumulare din spatele său, capabil să asigure nevoile industriale de apă ale ca-pitalei județului, să contribuie la iriga-rea a cincizeci de mii de hectare și, fi-rește, să dea sensuri pașnice unui riu a-desea ostil oamenilor, regularizîndu-i cursul odată pentru totdeauna, se va in-tinde departe către Brașov, cale de un-sprezece kilometri.

Toate datele de mai sus, alese de noi dintre multe altele, ne-au fost furnizate de șeful șantierului, inginerul Corneliu Andrei, pe cit de tînăr ca ani, „am exact atîția cîți arăt, adică treizeci și opt“, pe atît de vîrstnic în meseria mereu exersată pe șantiere, începînd cu Vaduri, conti-nuînd cu Gîrleni, Bacău, Valea Uzului și Siriu, căci și pentru dînsul, și pentru toți ceilalți ce-l înconjoară, hidrocentrala de

aici nu-i decît ocazia unui popas, după care își vor face bagajele spre a pleca altunde, la nord sau la sud, la est sau la vest, unde va fi nevoie de munca și de brațele lor. Puțini dintre cei ce lucrează astăzi la Siriu s-au văzut aici pen-tru prima dată. Cei mai mulți se știu de ani și ani. De pe alte șantiere. De la alte hidrocentrale pe care le-au înălțat cu strădania și neoboseala lor, egali cu ei înșiși și egali cu lumea înconjurătoare, ducînd cu ei dintr-un loc într-altul nu doar neveste și copii, ci și o prietenie traică, un respect statornic și o solida-ritate a profesunii ieșite din comun, sentimente plecate din multă pasiune pentru munca lor, din seriozitate și simt de răspundere.

Iordache Mirăuță, ca să începem enu-merarea cu șeful lotului de la galerii, a venit aici de la Lotru, ca și maestrul mi-ner Gheorghe Tulin. Maistrul constructor Alexandru Alboaică, cel care răspunde la Siriu de drumuri și de poduri, a ajuns la fata locului după popasuri la Bicăz, pe Argeș, la Portile de Fier și la Rim-nicu Vilcea, Zidarul Constantin Gorea a trecut pe la Bicăz și pe la Valea Uzului. Ion David, secretarul comitetului de partid al șantierului, cel care sustine că „la noi nu e vorba numai de utilaje și de randament, ci și de o stare de spirit“, numără vreo șapte hidrocentrale pe unde a trecut, mai adaugă trei și zimbeste. „Mai sint, zice, dar nu mai am degete“.

Nici betonistul Gheorghe Bran nu face excepție de la regulă. Român nu numai după conștiință, ci și după locul nașterii, comuna Ro-mâni din județul Neamț, de unde provine, între altele fie zis, și șef-ul de brigadă Constantin Vădana, omul acesta a fost cîndva sticlă, la Medias, dar ochii, „care erau slabi“, și un frate mai mare, „iată acela care toarnă la be-ton, Vasile îl cheamă“, l-au împins către meseria de-acum, de care e foarte mul-tumit, recunoscînd că l-a ajutat să cîștige cînstit „o grămadă de bani și chiar să se îngrase, cu trei kilograme“. A sosit la Siriu după ce va fi lucrat la Valea Uzu-lui, la Bacău și la Buhuși. A stat ce-a stat în colonie, cu soția și cu cei trei co-pii, două fete și un băiat, apoi l-a apu-cat dorul de casă și de ai săi, drept pen-tru care, neputînd pleca în satul natal, s-a deplasat la postă și a scris, pe un formular de telegramă, „vino, none, că la Siriu e bine“. Și fratele cel mai mare, Vasile Bran, n-a întîrziat prea mult, ba chiar l-a adus cu sine și pe feciorul mijlociu, de asemenea Vasile, „pe care

n-aveți cum să-l cunoașteți, căci e ple-cat cu camionul la Chirlești, la podul cel nou“.

Cu asemenea oameni, susține inginerul Andrei, te poți plimba prin șantier sau te poți infățișa șefilor cu fruntea sus, căci fiecare știe exact ce are de făcut, și chiar face, sfidînd oboseala, sfidînd timpul uneori vitreg și sfidînd greută-țile, inerente unei construcții de aseme-nea amploare. Ca atare, pregătirea lu-crărilor a fost mult scurtată. Galeria sub-terană, lungă de șapte sute de metri, cu un diametru de patru metri și jumă-tate, săpată pe sub munte, s-a terminat înainte de termen, ca și betonarea ei de-altfel. Canalul deschis colector, amena-țat pe terasamentul fostei căi ferate, dez-afectate de necesitatea construcției hi-drocentralei, s-a înălțat cu repeziune, cu toate că ridicarea lui n-a fost prevă-zută în proiectul inițial, ci impusă de inundațiile din 1975. S-au angajat, înainte de termen, lucrările șoselei de ocolire a comunei Nehoiu, după cum șantieristii de la Siriu și-au trecut la capitolul real-izării podul de beton de la Chirlești, lung de o sută de pași și lat de șase, necesar exploatarei carierei de argilă de acolo.

Firește că nu toți lucrătorii de pe șan-tier au muncit de la bun început în rit-mul și cu tragerea de inimă ale celor amintii mai sus. Au mai fost, cum zicea șeful de coloană Ion David, și „unele cazuri“. Puține însă nu s-au rez-olvat, cele mai multe dînd cîstig de cauză disciplinei colectivității, care și-a spus cuvîntul cu asprime și, dacă a fost nevoie, n-a ocolit vorbele tari, spuse bărbătește. Nu ca să frîngă, ci ca să trezească la realitate. Astfel, fierarul-be-tonist Emil Baldovin se cam luase cu paharul, dar colectivul l-a readus pe dru-mul cel drept, nu doar prin intermediul povețelor și al dojenelor, ci și prin forța exemplului personal, de muncă și de viață, al lucrătorilor de frunte ai Siriu-lui, șantier în perimetrul căruia educația politică se realizează, adesea, prin pilda și strădania de zi cu zi a comunistilor. Și Toader Lăcătuș a fost un asemenea „caz“. Abia venit pe șantier, a plecat la Nehoiu cu ditamai autocamionul de douăzeci și șapte de tone, la un bal. S-a sugerat des-facerea contractului de muncă, dar oame-nii din imediata lui apropiere, Ion David, Ion Semciuc, Marin Sîa și alții, bărbați pe umerii cărora șantierul se poate bizui la orice oră din zi și din noapte, au solici-tat să fie lăsați să mai încerce o dată, pe de-o parte cunoscînd nevoia șantieru-lui de conducători auto, dealtfel încă ne-rezolvată, pe de alta sperînd în recupe-rarea mai tînărului lor coleg. Într-un mo-ment greu, i-au arătat lui Toader Lăcătuș încrederea lor, iar Toader Lăcătuș nu i-a dezamăgit, găsînd resurse să se îndrepte, recîștigîndu-si, prin muncă și perseveren-ță, dreptul de a privi în ochii tovarășilor de șantier.

Aceștia ar fi, în două cuvinte, oamenii care zămislesc cu brațele și inteligenta lor unul dintre cele mai semete baraje ale țării. Oameni simpli și muncitori, alcă-tuînd o mare familie, stimîndu-se și apre-ciîndu-se între ei pentru că fiecare în parte își stimează și apreciază meseria care le-a dat și le dă atîtea satisfacții tocmai pentru că o împlinesc cu seriozita-te și simț de răspundere. S-ar înșela cel care ar crede că la Siriu se trăiește pe roze și că tinerii sau vîrstnicii șantierului se cațără pe versanții munților cu giganti-cele lor buldozere cîntînd și cu flori prin-se la butonieră. Aici, ca și pe alte șantie-re dealtfel, mai sint multe de făcut. Mai e nevoie de o frizerie, n-ar strica un sto-matolog, nici problema cererilor de lo-cuințe, chiar în condițiile în care marea majoritate a lucrătorilor locuiesc nu în blocuri și nu în vile, ci în căminele colo-niei, n-a fost rezolvată, existînd încă douăzeci și opt de familii care își așteap-tă rîndul la repartitie, s-ar cădea diversifi-cate modalitățile de petrecere a timpului liber („cînd avem oarecare vreme mergem și noi la bufet, la o vorbă și la altceva“) și așa mai departe.

Dar, una peste alta, oamenii Siriuului sint mulțumiți de meseriile și de viețile lor, trăînd și muncînd în consecință, egali cu ei înșiși și egali cu lumea, știînd foar-te exact ce trebuie să aștepte ei de la țară și ce așteaptă țara de la ei, eroismul lor, chiar dacă nu mai deține datele pionera-tului de la Salva-Vișeu sau Bumbesti-Li-vezeni, meritînd, cum scriam și cu altă ocazie, nu un simplu reportaj, ca acela ce se incheie aici, ci mai degrabă un poem.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Un răspuns din partea Intreprinderii de medicamente „Terapia” din Cluj-Napoca, în legătură cu articolul „Cercetarea de laborator a confirmat valoarea deosebită a Boicilului” apărut în revista Flacăra nr. 33 a.c. : „Intreprinderea noastră a fost prima care s-a oferit să facă industrializarea BOICIL-ului, cu toate că introducerea în fabricație a unui produs medicamentos original comportă o serie de greutăți datorită multor studii ce trebuie făcute pentru cunoașterea tuturor proprietăților produsului, aceste proprietăți neputând fi luate din literatura de specialitate. Pe baza acestor studii, ICSMCF — Comisia medicamentului și pentru farmacovigilantă eliberează avizul terapeutic iar în urma experimentărilor făcute pe șaria „0” realizată în întreprindere, același for emite avizul de fabricație. Paralel cu lucrările ce se întreprind pentru eliberarea avizului de fabricație, se elaborează norma internă de calitate, care de asemenea trebuie aprobată de Comisia medicamentului și pentru farmacovigilantă. În urma aprobării normei interne și a eliberării avizului de fabricație, Ministerul Sănătății emite autorizația de fabricație. Toate aceste faze de obținere a tuturor avizelor necesare asimilării medicamentelor au trebuit să fie parcurse și în cazul BOICIL-ului. În altă ordine de idei, brevetarea în străinătate urmând protecția produsului în cazul exportului, cererea de brevetare fiind făcută odată pentru toate statele, inclusiv U.R.S.S., Anglia și Danemarca, nefiind nicicum adevărat, asadar, că acestea din urmă nu au solicitat brevetarea. Brevetarea unei invenții în străinătate, mai ales într-un număr așa de mare de state cum este cazul Boicil-ului, durează mai mult timp datorită formalităților ce trebuie îndeplinite, formalități ce diferă de la țară la țară, în funcție de legislația fiecărui stat. În cazul scrisorii primite din Anglia, „Terapia” a întârziat cu răspunsul din cauza datelor pe care ni le solicită oficiul de brevete englez, date pe care nu le aveam și nici nu le puteam procura într-un timp atât de scurt. Menționăm că de multe ori pentru a putea răspunde oficiilor de brevete străine au trebuit întreprinse chiar studii și solicitat autorul invenției, dr. Boici, sau colaboratorii și dînsului — dr. Mateciuc. În urma colaborării dintre „Terapia” și dr. Mateciuc au putut fi transmise în timp util datele ce ne-au fost solicitate de Oficiul de brevete din S.U.A. și obținute deja brevetul în această țară. Din cele de mai sus rezultă că a existat o preocupare din partea întreprinderii „Terapia” atât pentru punerea pe piața internă a produsului Boicil, cât și pentru protecția lui în străinătate. Fără o preocupare din partea „Terapie” nu ar fi fost posibilă brevetarea „în numeroase țări ale lumii”, așa cum arătați dv. în articol.”

Nu demult, în imediata apropiere a Complexului mesteșăresc aparținând de cooperativa „Rețezatul” — Hateg, constructorii trustului din Deva au ridicat un nou bloc de locuințe. Din păcate, acest bloc fiind aproape lipsit de zidul complexului, acesta din urmă are acum de suferit din vina constructorilor care nu și-au demontat la timp un cofraj și au îndoit tabla acoperisului complexului, astfel că atunci cînd ploaia a început să scurgă pe pereții complexului, deteriorîndu-l într-o măsură destul de mare la fel ca și pereții interiori și tavanelu atelierului de reparat radio și TV. Desi conducerea cooperativei „Rețezatul” — Hateg a reclamat această situație, nici pînă acum constructorii nu au binevoit să ia măsurile ce se impun. (Nicu Sbuheca, Hateg)

Regionala C.F. București. Divizia comercială ne comunică : „Urmare articolului apărut în Flacăra nr. 35 a.c. intitulat „Comenzi urgente pe linia moartă” vă informăm că întreprinderile citate în articol, și anume Baza de aprovizionare și desfacere utilitatii chimice Centrul de biologie și patologie și I.A.S. Buftea au ridicat marfa din stafia 16 Februarie, plătiind penalizările aferente. De asemenea, I.C.R.T.I. București, care transformase semiremorele și transconteinerele în depozite, în urma măsurilor luate și-au organizat descărcarea acestora astfel că la ora actuală descărcarea transcontein-

Textul explicativ al acestei vederi puse în comerț este următorul: „FOCȘANI — Blocuri în Piața Unirii — Des blocs en

Place de l'Union”. Se impune o întrebare firească : care blocuri? (Ioan Pop, Sibiu)

nerelor se încadrează în timpul prevăzut de T.L.M. Pentru a se ajunge la acest rezultat au fost necesare discuții cu conducerea întreprinderii și încheierea de minute privind primirea și descărcarea transconteinerele ziua și noaptea, duminică și în sărbătorile legale.”

În comerțul nostru de stat, în domeniul alimentelor sînt puse în vânzare diferite băuturi, alimente etc., în ambalaje din sticlă, care ambalaje din sticlă sînt de 1001 de feluri, tipuri și mărimi. Aceste ambalaje trebuie recuperate dar nu întotdeauna ele sînt primite la magazinele alimentare în schimb, sau la centrele I.C.V.A. Ni se motivează că există dispoziții să nu fie primite decît anumite tipuri din aceste ambalaje, restul neputînd fi primite pentru că nu au valoare. Ce or fi vrînd să spună aceste cuvinte nu știm, pentru că atunci cînd le cumperi ele au valoare, în schimb cînd vrei să le restituie valoarea asta dispăre ca prin farmec. Din moment ce, să zicem, unele tipuri de ambalaje din sticlă neavînd valoare nu pot fi primite, deci recuperate, atunci de ce mai sînt puse în vânzare? Nu este acesta un aspect al problemei economice, problema aflată la ordinea zilei? (Stan Tudor, Ploiesti)

Intreprinderea minieră Barza din Brad, județul Hunedoara, poluează Crisul Alb într-un mod dezastruos pe distanța Brad — Gurahonț — Sebiș — Ineu — Chișineu-Cris, adică pe o distanță de peste 200 de kilometri. Poluarea riului Crisul Alb se face de uzinele de la Gura Barza, care deversează reziduuri ce au în compoziția lor o serie de substanțe dăunătoare atât animalelor cît și la irigațiile terenurilor pe această distanță. Nămolul, nisipul și reziduurile din compoziția lor reprezintă un factor de distrugere a dărnice și frumusetii acestor locuri. Solicităm ca forurile în drept să ia de urgență măsurile ce se impun conform Legii nr. 9/1973 și Legii apelor din 1 aprilie 1974 privind gospodărirea rațională a cursurilor de ape. (Ioan Mut, Baia de Cris)

Mă numesc Adam Roman, domiciliu în Vatra Dornei și am un copil în clasa a IV-a primară. Într-una din zile am răsunat prin cărțile lui și tare mult m-am bucurat cînd în cartea de citire am văzut fotografia monumentului din comuna mea natală, Robănești, județul Dolj. Cartea are ca autori pe Constantin Iliescu, Silvia Nichita, Victoria Petrescu și Stela Popescu, iar povestirea despre monumentul în cauză este semnată de Florian Tucă. Cred că tovarășul Florian Tucă nu s-a documentat suficient fiindcă mica povestire are în ea strecurate câteva greșeli de mare importanță dacă ne gîndim la scopul pentru care a fost scrisă. Frumoașa noastră comună nu este așezată pe valea Oltului, cum afirmă domnia sa, ci pe valea pîrîiasului Teslu, un afluent al Oltului, iar distanța pînă la Balș, oraș scîldat de apele frumosului riu, este de 7—8 kilometri. Strigătul asaltului s-a răspîndit pe valea Tesluiului, nu pe valea Oltului, cum afirmă autorul Maj aminteste autorul și de liziera din comuna Pârșani, de unde a plecat renumita

„sarjă de la Robănești” și unde s-au petrecut însemnate fapte de arme, cavaleria noastră învingîndu-și pe nemți : dacă sarja s-ar fi dat pe terenul lizierei din Pârșani, atunci de ce monumentul nu s-a făcut acolo?

Din revista Flacăra am aflat de medicul Mihai Iubu de la Turda, iar în luna martie a.c. am fost la dînsul. După tratamentul făcut mă simt ca un nou-născut. Aud aproape de normal, nu mai am zgomete și vițelii în cap și în scurt timp mi-am recăpătat echilibrul moral de care aveam atîta nevoie. După sase luni, respectiv în luna august a.c., urma să merg din nou la Turda pentru a repeta tratamentul dar am fost informată de Policlinica cu plăcere că dr. Mihai Iubu a fost pensionat pe 27 iulie a.c. Această veste m-a zguduit puternic și zi de zi îmi pun întrebarea : cum este posibil ca acest medic cu calități deosebite, aflat în plină putere, capabil să muncască și să transmită mai departe tezaurul cunoștințelor sale celor care doresc să vină în ajutorul unor suferinzi, să fie îndepărtat pentru a doua oară, spulberînd speranțele a mij și mij de bolnavi care l-au cunoscut pe dr. Mihai Iubu? (Elena Gherghel, Craiova)

Comitetul orășenesc P.C.R. Ploeni, județul Prahova, ne scrie : „Cu privire la rezolvarea scrisorii cititorului Octavian Dăscălescu, care solicita ca fiul său, Ion Dăscălescu, să fie ajutat a urma un curs de calificare la Intreprinderea mecanică Ploeni, vă informăm că tînrul respectiv a fost îndrumat și s-a înscris la acest curs de calificare care a început la 1 septembrie a.c. și lucrează într-una din secțiile întreprinderii.”

De la mutarea noastră în bloc, în 1968, în jurul său și prin muncă patriotică s-a amenajat un spațiu verde, s-au plantat pomi, arbuști, un gard viu, iar în fata blocului s-a amenajat chiar un mic părcuțel cu bănci. Cu circa trei luni de zile în urmă, unii proprietari de autoturisme au început să măsoare și să facă diverse schițe în vederea amenajării de locuri pentru parcare în zona verde realizată de locatarii blocului nostru. Ba chiar, recent, unii s-au folosit de un bulldozer al șantierului din apropiere pentru a nivela terenul și a smulge pomii din rădăcini. Oare pentru „maria-sa, automobilul” se poate trece chiar peste toate? Și în blocul nostru sînt proprietari de autoturisme, dar niciodată nu ne-au pus probleme de o asemenea natură. (Florian Munteanu, președintele asociației de locatari Blocul F 4, str. Al. Someșului Mic nr. 3, sectorul 5, București)

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai conșcis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Legea se execută, dar unii mai discută

La 1 august 1975, Intreprinderea Tricodava desface contractul de muncă tehnicianului Gheorghiu Mircea pentru neîndeplinirea sistematică a sarcinilor de serviciu, pregătire necorespunzătoare și întârzierea, în ziua de 31 iulie din același an, a întocmirii formelor în vederea livrării la export a unei cantități de mărfuri. Considerînd măsura nedreaptă, G. M. apelează la organele de justiție și după un prim succes obține cîștig de cauză la 13 decembrie 1975. Judecătoria sectorului 6 apreciază că desfacerea contractului de muncă nu este temeinică și dispune reintegrarea angajatului. Ce probe aduce G. M. ? Mai întii fișe de apreciere a activității din care rezultă că este satisfăcător pregătît profesional, că are cunoștințe teoretice și practice corespunzătoare, că este disciplinat, bun executant, cu o bună comportare în cadrul colectivului. Cine a întocmit caracterizarea ? Conducerea întreprinderii ? Cine o contestă ? Conducerea întreprinderii. Mai departe. Este chemat în instanță șeful ierarhic al lui G. M., Burlacu Ion. Este vinovat fostul angajat ? Nu, răspunde martorul Burlacu, nu el este vinovat ci biroul export. Există acte în acest sens ? Există. Culmea este însă alta : pe baza aceluiași referat, cel întocmit de către Burlacu Ion, conducerea întreprinderii îi desface contractul de muncă în timp ce instanța de judecată îl declară nevinovat. Vameșul Burtică Francisc (fiind vorba de produse pentru export trecerea prin vamă este obligatorie) declară și el sub jurămint că G. M. nu are nici o vină. Formele pentru expedierea produselor au fost întocmite în ultimul moment și doar intervenția plină de înțelegere a organelor de partid ale sectorului a făcut posibilă trecerea lor prin vamă. Dar G.M. nu avea nici în clin, nici în mîinecă, pe atunci, cu întocmirea unor astfel de forme. Alți martori declară în același sens dar stupoare ! Intreprinderea, conducerea ei, nu se lasă. Se ajunge pînă la Ministerul Justiției. Se obține, de la Procuratura Generală a R.S.R., recurs extraordinar dar procesul, judecat la Tribunalul Suprem, dă cîștig de cauză, conform adevărului și dreptății, tehnicianului G. M. Acest lucru s-a întimplat la 18 aprilie 1977. Dar fermitatea întreprinderii, ca să-i spunem așa, continuă. Continuă în plină nelegalitate, în plină încălcare a legilor statului, a sarcinilor și dispozițiilor de partid. Tovarășul procuror Anescu Nicolae, de la Procuratura Generală a R.S.R., care a avut amabilitatea să ne lămurească acest complicat caz, complicat dacă ne gîndim pînă unde s-a ajuns, ne spunea că potrivit legii G.M. trebuia reintegrat în drepturi încă din primăvară. Din dosar, din memoriul înaintat de întreprindere Ministerului Justiției, rezultă că trecuțu tehnicianului Gheorghiu Mircea nu este unul fără pată dar n-am înțeles ce legătură au, mai ales astăzi, în excepționalul climat de generozitate creat în România. În scrisoarea înaintată redacției, G.M. se referă la unele dedesubturi ale desfacerii contractului de muncă. Neputînd să le verificăm nu le putem, normal, lua în seamă. În orice caz conflictele de muncă dintr-o întreprindere trebuie soluționate legal, pornindu-se de la premisa sîntă că nici o întreprindere nu este moșia cuiva care te angajează cînd vrea și te îndepărtează cînd vrea.

Ni se adresează într-o chestiune cumva asemănătoare Anchin Virginia domiciliată în București, str. Virgiliu, nr. 12, sector 7. Femeia a divorțat anul trecut și, instanța a decis, îi revine beneficiul locuinței. Fostul soț refuză să se mute deși femeia crește copil mic, iar spațiul în discuție are 8 metri pătrați ? Dealtfel, este unul dintre motivele pentru care instanța nici nu a luat în discuție împărțirea spațiului de locuit. Dornic de șicane, fostul soț nu se mută și Anchin Virginia cere judecătoria sectorului 7 evacuarea acestuia. I se admite acțiunea, era în 3 noiembrie 1976, dar omul nu s-a mutat nici azi. De ce ? Nu vrea ! Este și îndemnat să procedeze așa din moment ce executorii judecătorești de la sectorul 7 nu se grăbesc să aducă la îndeplinire aplicarea legii. Cu alte cuvinte cei chemați să aplice legea sînt primii care n-o aplică. Urmarea. Deși are copil și venituri modeste (este femeie de serviciu într-o familie), Anchin Virginia se chinuiește să trăiască într-o bucătărie de 4 metri pătrați. Fostul ei soț, Bondar Vasile, nu este de acord să respecte legea. Executorii judecătorești îl ajută fie că vor, fie că nu. Chiar așa, lui Bondar Vasile trebuie să i se aducă aminte zi de zi că respectarea legii nu este facultativă, ci obligatorie ? Credem că măcar acum executorul judecătoreșc își va face datoria.

Nici în primul caz și nici în acesta nu facem pleoarii exprese pentru cei despre care scriem. Nu vrem să se înțeleagă că Gheorghiu Mircea este fără pată și Anchin Virginia la fel. I-am privit în raport cu niște elementare drepturi ale lor. Dreptul la muncă — în primul caz ; dreptul la locuință — în al doilea caz. Atîta timp cît s-a pronunțat justiția însă respectarea hotărîrilor acesteia devine obligatorie, fără excepție. Dealtfel, sîntem convinși, nu puține sînt cazurile cînd soluționarea unor chestiuni nici n-ar trebui să ajungă pînă la tribunal. Dar asta implică o exactă cunoaștere a legilor, o cunoaștere și aplicare întocmai a regulamentelor interne ale fiecărei întreprinderi.

E. S. ■

Poșta redacției

● Maria și Vasile Tirlea — Baia Mare. S-a dispus de către forurile locale suspendarea executării sentinței și vi s-a repartizat un alt apartament cu trei camere pe strada Rapsoșiei nr. 4/26.

● Dan Dumitriu — București. Sînt în curs de perfectare formele de angajarea dumneavoastră la Intreprinderea cinematografică a municipiului București.

● Ștefan Dragomir — Focșani. Scrieți-ne care vă este necazul.

● Nicolae Dragomirescu — București. În situația în care ați fost transferat în interesul serviciului în aceeași funcție, dar într-o unitate unde se aplică nivelul de retribuție mai mic, conform legilor în vigoare, unitatea respectivă urma să vă stabilească o retribuție cel mult egală cu clasa de retribuție avuță, ținînd seama de calitățile și aptitudinile profesionale, fără a se putea depăși ultima gradatie de la funcția respectivă.

● Gabriela Bucată — comuna Lisa, Teleorman. Ne scrieți printre altele că sînteti invătătoare, că ați dori să corespundă cu o persoană ce lucrează la FLACĂRA și că, cităm : „as merge pînă acolo încît să vă pun în plic încă un plic timbrat cu adresa mea așa cum făceam cînd eram mai mică și scriam artiștilor străini”. Vă sfătui să n-o faceți !

● Irina Ciordaș — Oradea. Părerea noastră este că, în general, o tînră nu face bine atunci cînd imprumută o sumă de bani unui necunoscut, chiar dacă acesta i-a bătut de mai multe ori, noaptea, în ușa camerei de la hotel.

MARGA NEDELEA ■

Pe teren, cu echipele controlului obștesc

Primind la redacție o sumedenie de reclamații, scrise și verbale, referitoare la modul defectuos de deservire a cetățenilor în unitățile comerciale de pe platforma Institutului de fizică atomică din comuna suburbană Măgurele, doi reporteri ai revistei noastre au însoțit, vineri la prinz, două echipe de control obștesc în trei unități (o cofetărie, un raion al complexului și un bufet) din zonă, constatând că

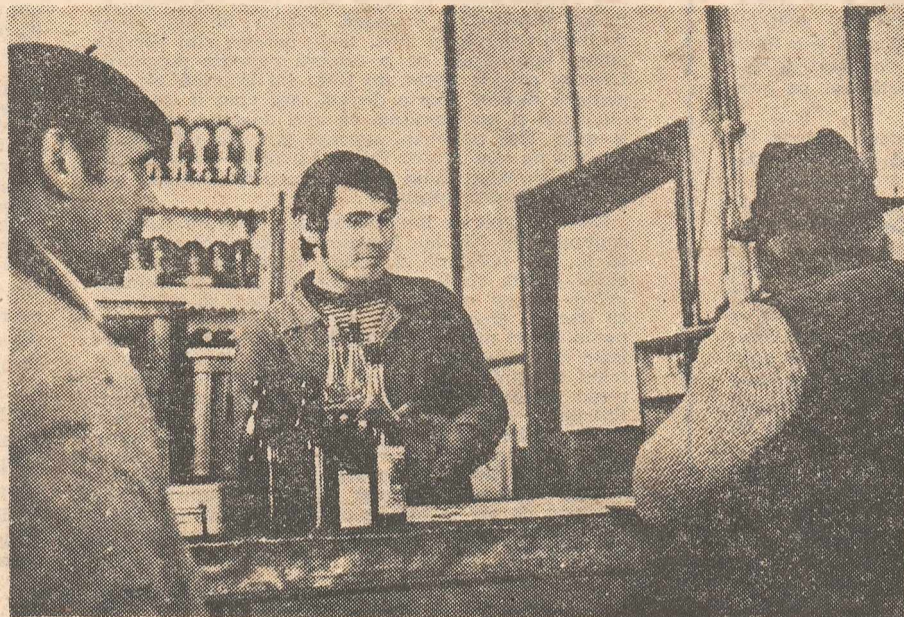
„La tabla ondulată”,
legile comerțului sînt strîmbate de tot

Șeful uneia din echipele de control obștesc, fizicianul Mircea Titirici, ne propune să inaugurăm raidul cu o vizită la „Tabla ondulată”! Facem ochii mari, dar omul ne lămurește că așa numesc localnicii un bufet aflat în apropierea Institutului de fizică atomică, nume care se trage de la acoperișul respectivei unități, altfel lipsită de vreo firmă! Pătrundem mai întii într-un fel de grădină, în care cîțiva bărbați își caută echilibrul la gîtul mai multor sticle de bere. Nici o firmă, nici un fel de orar! Intrăm în bufetul propriu-zis, în care nu domnește murdăria, ci în care domnește mizeria, asistată de mai mulți consumatori și de un număr redutabil de ciini, dacă numele acesta nu e prea pretentios pentru potăile care zburdă prin local. Pe unul din pereți scrie, cu litere vizibile și aplecate spre dreapta, că se servește, la orice oră, gustosul pui la ceaun, dar tînărul de la bar, al cărui halat trebuie să fi aniversat recent cîțiva ani de la fericitul eveniment al ultimei spălări, ne privește cu candoare și cu oarecare bunăvoință. De mîncare?! se miră. De mîncare avem bere la cinci lei sticla.

Galantarul este gol. Doar într-un colț stau tupilate cîteva cutii de conserve. Plătim zece lei pentru două sticle de bere pe care nu le vom bea și pornim, cu oarecare greutate, ferindu-ne să nu călcăm cozile ciinilor indiferenți la controlul obștesc, în căutarea responsabilului unității, unitate aparținînd de Cooperativa de consum Măgurele, cu sediul la cîțiva pași. Nu ne trebuie multă vreme pentru a da peste cetățeanul Ion Tănase, foarte cunoscut și respectat pe raza comunei Măgurele. Numai că omul ne aruncă o privire mirată și zice: „Tovarăși, aici, la bufet nu eu sînt responsabil, ci soția mea. Numai că dînsa, săraca, e cam bolnavă, iar eu îi țin uneori locul. Cît despre mine, pe lingă alte restaurante ale cooperației, mai răspund și de cofetăria din complex”.

„Cu cît se vinde berea la bufet?”, întrebăm.

„Depinde, vine răspunsul. Cu patru lei

Deși nu-l cheamă Diaconu, Constantin Sava și-a făcut un bun (pentru buzunarul lui) obicei din a incasa un leu și jumătate în plus la fiecare sticlă de bere

doizeci și cinci sau cu trei și jumate. După felul berii”.

„Dar cu cinci lei?”
„Niciodată”.

„Ce-i cu ciini ăștia?”

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

sonul barmanului pe care stă scris Constantin Diaconu, oftează a lehamite. „Nu-l cheamă așa, ci Sava, dar a imprumutat repede un ecuson”. Vizităm localul, care aduce mai mult cu o magazie, nu cu una simplă, ci cu una demult părăsită. Într-o cămaruță funcționează o sifonarie și o instalație improvizată de fabricat băuturi răcoitoare, ambele fără autorizațiile de rigoare. Murdăria e fără margini, depășind orice închipuire, dar bufetul, înțelegem de la Ion Tănase, e cît se poate de rentabil, vînzînd lunar „de vreo sută de mii de lei băuturi și de vreo patruzeci

de mii lei mîncare”.

„Păi legea...” îndrăznește Mircea Titirici, dar responsabilul îi ia vorba din gură: „Lasă, tovarășe, legea, că ne descurcăm noi cu ea”.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

„Ce-i cu ciini ăștia?”, ne interesăm.

rea acestora, stare de spirit care nu are, firește, nici o legătură cu mulțumirea, aurită și la propriu și la figurat, a personalului bufetului.

Ne continuăm raidul la cofetăria complexului, cea de care răspunde Ion Tănase, în mod direct, fără serviciul unor intermediari. Aici, curățenia este bună. Serviciul, din cele ce constatăm însoțind echipa de control obștesc condusă de tehnicianul Petre Grigore, e la înălțime; numai că anumite lipsuri nu sînt greu de detectat. Puși la bună vedere și la vînzare, biscuiții AU TERMENUL DE GARANȚIE DE MULT DEPĂȘIT, iar înghețata, posedînd certificatele de rigoare ale Laboratorului de analiză eliberate cu trei săptămîni în urmă, a prins un gust dubios.

Membrii comisiei de control obștesc se interesează de data fabricării înghețatei, dar părerile gazdelor sînt împărțite. „O avem de astăzi”, susține vînzătoarea — firește, fără ecuson — Iuliana Sava. „Am băgat-o acum trei zile”, e ferm pe poziție responsabilul Tănase.

Autorizație pentru fabricarea înghețatei există?

„Firește” răspunde Ion Tănase.

„O putem vedea?”, roagă Petre Grigore.

„Nu, tovarășe, pentru că e verbală!?”

„Cui sînt destinate toate acestea?”, întrebăm.

Gabriela Pataki, ale cărei degete sînt ocupate între felurite ghiuluri și țigări Marlboro să deschidă ușa magaziei, plasată la subsol. Cu un entuziasm greu de cuprins în cuvinte, gestionara catadixeste să desfacă porțile a ceea ce va fi un adevărat rai. 47 DE KILOGRAME DE MASLINE, 90 DE KILOGRAME DE MĂSLINE EXTRA, RUDE ÎNTREGI DE SALAM DE IARNĂ, CAFEA, STAFIDE, 8 NAVETE CU OȚET, O SUMEDENIE DE STICLE DE ULEI, etc., etc. TOATE MĂRFURILE CARE LIPSESC DIN UNITATE SE GĂSESC DIN BELȘUG ÎN SUBSOL!!

„Cui sînt destinate toate acestea?”, întrebăm.

Gabriela Pataki ne răspunde cu o inocență demnă de invidiat că mărfurile pe care ajungem să le vedem, unele după îndelungate căutări, fiind ele bine dosite de ochii eventualilor curioși, le ține pentru personal. Apoi se mai imblinzește și recunoaște că salamul de iarnă e destinat restaurantului, numai că nu din ordinul său, ci din al mai-marilor complexului, ordin, firește, verbal, după o modă, ilegală și dăunătoare, care pare să aibă mare trecere în comerțul de pe platforma Măgurele.

Incheiem aici constatările noastre, invîtînd de urgență forurile în măsură să analizeze și să ia cele mai drastice măsuri, pentru că GRAVELE ȘI CONDAMNABILELE INCALCĂRI ALE NORMELOR COMERȚULUI SOCIALIST, surprinse de două echipe de control obștesc, vineri la prinz, nu reprezintă stări de excepție, ci ele caracterizează, după opinia locuitorilor platformei, activitatea de zi cu zi a unora din unitățile comerciale din raza comunei Măgurele, conducînd la nemulțumirea cronică a consumatorilor, cetățenii care se văd totdeauna siliți să bată drumul pînă la București spre a se aproviziona, magazinele din apropierea caselor lor desfășurînd produse vechi, de slabă calitate și, bineînțeles, pe „ochi frumoși”.

Stare de excepție în cadrul unui comerț cum este cel din țara noastră, pus în slujba intereselor cetățenilor, comerțul din comuna suburbană Măgurele trebuie re-adus la realitate, ACTUALA SITUAȚIE FIIND INTOLERABILĂ.

Așteptăm punctul de vedere al forurilor responsabile.

OVIDIU IOANIȚOIAIA ■

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte!!

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte!!

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte!!

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte!!

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte!!

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte!!

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte!!

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte!!

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte!!

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte!!

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte!!

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte!!

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte!!

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte!!

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte!!

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte!!

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte!!

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte!!

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte!!

Absent din magazin, salamul de iarnă atîmă din abundență în subsolul magazinului. E drept însă că pentru a-l putea fotografia, a fost nevoie să dislocăm niște lăzi, așezate strategic

INTRE CLASIC ȘI BAROC

Gauguin Noa-Noa

2

Gauguin nu s-a mulțumit să-i dea dreptate lui Rousseau. El a vrut să și dovedească ideile lui. Și tocmai astfel, vrând să trăiască o legendă, s-a lovit de greșelile ei. El, care a vrut să dezvăluie minciunile civilizației, a sfârșit prin a dezvălui, fără voie, minciunile unui paradis pierdut. Nu există un paradis de recucerit, ci numai unul de cucerit, iar pentru asta nu e de ajuns o iluzie, iată ce ne spune în șoaptă pictura lui Gauguin, în ciuda eforturilor ei de a ne îmbăta cu parfumurile naturii tropicale și cu strălucirea culorilor ei sonore. Nimeni n-a risipit mai mult legenda paradisului pierdut decât acest artist care și-a făcut din ea crezul vieții sale, care a făcut de două ori drumul la tropice și nu s-a plins niciodată de hotărârea pe care o luase.

Acolo unde culorile ar trebui să domnească singure, în-trebările dau fircoale. Dincolo de această mare împede, dincolo de acest cer senin, dincolo de trupurile arămii, ceva ne aduce aminte de titlul unuia dintre tablourile cele mai dragi lui Gauguin **De unde venim? Ce sintem? Încotro ne îndreptăm?** Firește, un om care își pune întrebări nu se poate sălbătici, chiar dacă se afundă tot mai mult în iluziile sale. Dar acestea sînt întrebările unui om care aspiră, nu ale unui om care a găsit. Ce rost au ele într-un parais? Dacă mai era nevoie, iată mărturisirea lui Gauguin că n-a găsit paradisul pierdut. În schimb, a găsit arta pe care o căuta. Căci arta nu se poate dispensa de întrebări. Un paradis care ar ucide cu parfumurile sale întrebările, ar ucide și arta. Vraja ei nu e ca o beție de opiu, ci ca o beție de adevăr.

Din fericire, într-o natură care putea să-l împingă la exotism și pitoresc, Gauguin n-a cîzut în capcana de a uita sensul artei. Cea mai bună dovadă e, poate, chiar faptul că oamenii sînt prezenți mereu în pinzele lui. Natura virgină a lui Gauguin e obsedată de oameni. Ea sărbătorește omul ca pe rezultatul ei cel mai înalt, ca pe podoaba ei supremă. Rareori vegetația e singură. Goi sau sumar îmbrăcați, oamenii se mișcă pe un sol ce iubește culoarea și transformă chiar lumina în culoare. Soarele curge pe pielea bronzată ca pe lemnul pirogilor. Iar natura nu intră niciodată în conflict cu omul. Ea e ospitalieră, înmiresmată și se lasă iubită. Nu-l constrînge să o înfrîie o victorie asupra ei prin suris. E destul ca bărbatul sau femeia să întindă mina pentru a culege un fruct sau o floare; gestul ne va sugera nu atît un mod elementar de a trăi cît repunerea omului în acord cu lumina, cerul și a-borii. Această reconciliere cu natura să fie nostalgia lui Gauguin? În numele ei s-a dus în interiorul insulei după ce a ajuns la Papeete? Riurile venite din junglă sînt pline de taine și de promisiuni.

Ca de obicei, nici unul din strigătele de amărăciune care îi umplu scrisorile nu se aude în pinzele sale. Acest „somnambul treaz”, cum îl numește Perruchot, își trăiește, cel puțin, aventura iubind; iubind oamenii pe care-i pictează, iubind natura polineziană plină de parfumuri subtile. Căci Gauguin care scrisese înainte pe una din lucrările sale „Iubiți și veți fi fericiți” înțelege, în ciuda vicisitudinilor, fie consecvent. În centrul himerei sale, el a așezat adevărul acestei iubiri.

Iar iubirea nu e, desigur, o dovadă de barbarie.

El nu vorbește nici o clipă despre uitare, ci despre speranță. Și iată, surpriza cea mai mare e să-l întîlnim în această natură virgină în locul lui Rousseau pe Proust. Deoarece nu există altă ambiguitate în pinzele lui Gauguin decât aceea pe care o înfruntăm și în fața experienței lui Proust, cu deosebirea că acesta a înlocuit țărîm Pacificului cu propria sa memorie. El nu caută un paradis pierdut, ci un timp pierdut. De ce, cînd există unul viu? Poate, însă, n-am fost destul de atenți la gestul lui Proust. El refuză numai să se supună morții timpului. Nu vrea să accepte că ceea ce a fost pierdut a fost pierdut pentru totdeauna. Vrea să obțină o victorie asupra morții. Reinviind un timp apus, îl umple de speranță. Iar edificiul imens al amintirii este, de fapt, o piramidă. El caută un timp pierdut pentru a-l salva și a se salva. Ceea ce pare o fugă în amintire nu este astfel, poate, decît o revoltă. Ceea ce pare o retragere în nisipul cernut din clepsidră nu este decît o încercare de a reda viață acestui nisip, de a nu accepta că el este ireparabil pierdut pentru viață. Castele clădite din nisip? Nu. Castele clădite din timp care a făcut experiența morții și s-a reintors la viață ca Orfeu din Infern. Pașii Euridicei se aud încă în spate și poate că umbra ei nu se va risipi cînd vom întoarce capul. Proust e un încăpăținat, el nu crede ceea ce a fost spus și refacă experiența lui Orfeu, convins că grecii s-au înșelat și ne-au înșelat. Amintirea este la el nu un scop, ci un mijloc. Iar scopul este să poată repeta despre o dimineață frumoasă „este aceasta, întotdeauna aceasta”. Să transforme fosforescența amintirii într-o lumină eternă. Să reconstruiască lumea pe care a cunoscut-o, nu neapărat așa cum a fost, ci așa cum va fi totdeauna grație amintirii. Căci gestul lui Proust are un sens cită vreme el este încărcat de speranță. Dacă s-ar reduce la un exil în memorie, în trecut, experiența lui și-ar pierde orice valoare; mai mult, ar semăna cu o sinucidere lentă care n-ar mai inspira decît tristețe.

Acum vom înțelege, poate, și mai bine de ce Gauguin scrie că sperînd își făcea datoria. În pinzele lui există lucruri pe care pictorul n-a vrut să le spună și totuși le-a spus.

OCTAVIAN PALER

„MARELE SINGURATIC”

Literatura...

...și filmul

Marele prozator Marin Preda trebuie iubit și mai mult după această teribilă povestire cinematografică scrisă după romanul său „Marele singuratic”. Tulburătoare iubire dintre Niculae Moromete și Simina devine deopotrivă pasiune și luciditate, credință și îndoielă, adevăr și luptă pentru adevăr. Purificarea prin iubire — iată marca temă a acestei povestiri cinematografice. Odată cu tragica moarte a Siminei, pentru Niculae Moromete, lumea se naște din nou cu adevărurile ei aspre și fundamentale. Cu adevărurile acestei țări căci ea toți marii prozatori Marin Preda conduce atît de bine particularul încît rezultatul este generalul. Lumea satului românesc: de acum 15-20 de ani, uriașele și subtilele ei transformări, greșelile acelei epoci, chiar și acelea asculte din dorința afirmării noului și binelui, este memorată cu un adînc fior tragic. Ea, lumea satului, devine datorită faptului că este înțeleasă cu dragoste, adică adînc, locul în care ne naștem cu toții și ne retragem cu toții. Scena de la Eforie este una extraordinară în acest sens. Plașa somptuoasă, lumea frumoasă și elegantă, hoteluri de lux, soare de import parca, ei bine, toate acestea sînt literalmente îmbrățișate de o celebră melodie populară. Bănuim că este vorba de Hora lui Dobrică. Se sugerează discret, foarte discret, așa cum îl stă bine umorului și nu băscăliei, că vezi doamne, stați voi la mare aici, pe nisip, aproape goi, dar uite, toate acestea nu sînt gratis. Există un preț — munca țărânului în aspra lume a sa, pe care noi, ceilalți, am botezat-o lumea satului.

Este deosebit de impresionantă lumea interioară a comunistului Niculae Moromete. Știînd că s-a greșit în acea perioadă el decide să se retragă, să închidă poarta vieții sociale. Legătura sa cu Simina, prilej de a-și rememora viața, îl face să înțeleagă că dacă o greșeală face să moară un om, ea nu poate omori nici o idee și nici o lume. Lumea trăiește în continuare învățînd din trecuții morți, păstrînd imaginile luminoase, gîndurile bune și generoase. Au greșit doar oameni, au murit doar oameni. Erorile și greșelile unei epoci sînt doar ale unei epoci. Marii romancieri fac să se nască pe lume ideile simple. Ei sînt campionii simplului. Dacă l-am putea dezbrăca pe Marin Preda de toate cuvintele sale, ne-am trezi trîști și singuri într-o margine de sat — loc de unde am venit, loc unde vom asculta, pe fondul Horei lui Dobrică, semnalul de retragere.

EUGEN SECELEANU

CRONICA SPECTACOLELOR

Dramatism de calitate, de la A la Z

„Descăpătînarea”: un titlu cumplit, cutremurător. Istoria unui complot al marilor boieri pentru răsturnarea din scaun a unui domn și istoria demascării și pedepsirii lor: ce încordată situație conflictuală, ce excelent pretext faptic pentru o piesă de teatru, ce excelent subiect oferit de istorie oricărui dramaturg, dar, în speță, depistat și interpretat de Alexandru Sever. Am spus „pretext” și am spus „interpretat” pentru că, în această piesă, istoria complotului trădător este transformată în cronica tragică a lealității unei mari conștiințe românești: loialitatea lui Miron Costin față de Moldova: și pentru că faptelor conflictuale li se dezvăluie miezul, tot conflictual, tot dramatic, al semnificațiilor lor: rostul omului față în față cu vremea lui și spate-n spate cu osînda lui.

„Ce este viața? O nălucă pe un perete văruiț”: iată un exemplu, din cele multe ale scriiturii piesei. L-am ales pentru că exact această replică l-a impresionat pe foarte tinărul scenograf Octavian Dibrov într-o asemenea măsură încît l-a și dat — în spațiile generoase ale scenei Teatrului Giulești — o minunată concretă. Am folosit un superlativ pentru că decorul sintetizează și cele ce ne-au rămas de la cei de demult de dinainte: cripte cu oase și destine, adică porți spre meditație; și — un specific românesc al arhitecturii unor anume vremi; și — o concretizare a timpului care — măcinîndu-ne zidurile — ne amenință cu moartea, iar — întinzîndu-ne o pîne — ne binecuvîntează cu viața.

Nu de pe un perete văruiț, ci de pe filele acestei post-cronici contemporane care dă chip nou istoriilor din cronici bătrîne, se desprind oameni de altădată și — acum pe-o scenă de teatru — își retrăiesc tragediile pentru că „tot așa, innădindu-se cuvîntul de pe un letopisef, pe altul, de la un veac la alt veac, innădi-se-va înțelepciunea pînă la capătul lumii”. Se desprinde Miron Costin, cronicar român și logofăt al Moldovei, Miron Costin cel ucis pe nedrept; iar actorul Corado Negreanu îi reconstituie stăpînirea de sine, vorba sfîtoasă, cugetul limpede, credința cinstită, privirea care vedea peste vremea sa. Într-un cuvînt ni-l redă pe Miron Costin așa cum i se cuvenea. Se desprinde Iordache Ruset, mare vistiernic și, mai mare, pizmas; iar actorul Ion Pavlescu îi reconstituie și ura, și înverșunarea, și inteligența blestemată, și duhul răzpunător, și lipsa de scrupule, dar o face cu sobrietate și finută, încît acuzatorul necinstit, instigatorul, autorul moral al asasinării nedrepte a lui Miron Costin să nu fie un oarecare, ci o forță malefică pe măsura măreției bune, și oneste, și responsabile a victimei sale. Se desprinde Constantin Vodă Cantemir, omul care — cutremurător destin! — a rămas în istorie mai ales prin judecata nedreaptă care i-a făcut-o nu logofătului său, ci Cronicarului Miron. Omului Miron: iar actorul Ștefan Mihăilescu-Brăila îi reconstituie și bonomia și duritatea; și înțelepciunea și viclenia și limitele lor; și soavățiile de judecător, de caracter influențabil; și zbuciumul omului care a avut voința, ba chiar ambiția să-i dea măcar fiului său o lecție de cum trebuie folosită puterea, de cum trebuie condusă o țară, de cum trebuie trăită o viață și care, la bătrînete, descoperă, cu o tirzie și nefolositoare căință, că a esuat, lăsînd în urmă nu o lecție, ci doar încă un exemplu de domnie tiranică, absurdă și nedreaptă, încă un exemplu de om care — așa cum a lăsat scris Ion Neculce — „s-au potrivit neprietenilor și nu s-au

Două sînt — am convingerea — momentele de referință ale acestui pe cit de remarcabil, pe atît de derutant film: primul îl reprezintă interpretarea magistrală a actriței Florența Manca în rolul Simina (magistrală, repet, cu atît mai mult cu cît în cea de-a doua parte a filmului rolul este pîndit de sufocantul pericol al melodramei — pericol peste care tinăra interpretă trece fermecător de senin), al doilea moment fiind imaginea, aparținînd lui Gheorghe Fischer și Alexandru Intorsureanu, un adevărat regal cinematografic, în spatele căruia se simte, mereu prezent, rafinamentul plastic al regizorului Iulian Mihu.

Derutant — din mai multe motive, parte din ele pornind chiar din premisa scriitoricească a filmului, din scenariu cu alte cuvinte. Plasarea în timp, în *timpul istoric*, a filmului este greu de făcut, faptul nefiînd ajutat nici de nenumăratele flash-backuri nu întotdeauna necesare; multe din aceste întoarceri în timp nefiînd altceva decît simple ilustrații ale unor pasaje ale romanului — care acolo, în proză, își au un rost și o savoare deosebite — dar care aici, în film, cu greu își pot găsi o justificare, cu atît mai mult celor care nu au citit „Marele singuratic”. În plus, abundența dialogului — se simte că acestui mare scriitor contemporan care e Marin Preda i-au fost, îi sînt atît de dragi unele replici încît în anumite momente nu s-a mai putut autocenzura în favoarea dinamicii filmului — această abundență, repet, creează lungimi, stîrnete oboseală, sau pur și simplu abate spectatorul de la înțelegerea unor momente altfel voite momente-cheie. În mare însă, acest lung și pretentios (în sensul cel mai bun al cuvîntului) film îți întărește convingerea că ne aflăm într-un stadiu în care cinematografia română aspiră spre competitivitate internațională, că avem *cinești* în sensul cel mai deplin al cuvîntului — iar Mihu este unul dintre acestia! — că, cel puțin pînă la apariția unor scenariști autentici, apelul pe care cinematografia noastră îl face la literatură nu poate fi decît de bun augur.

Film de înalt profesionalism, sesizabil în toate compartimentele — muzică, montaj, decoruri, costume, coloană sonoră etc. Meditarea la care te obligă proza lui Marin Preda este în bună parte prezentă și după vizionarea acestui film.

HORIA PATRAȘCU

crutat sufletul”. Ștefan Mihăilescu-Brăila scoate, cred eu, pentru prima oară „rolul Domnului” din tiparul răsrepat al personajului-ceremonial, al omului-spectacol, și-i dă dimensiunile uriașe și sensibile ale Domnului-om. Se mai desprinde și Velisco Costin, fratele cu adevărat uneltitor împotriva Domnului; iar actorul Corneliu Dumitras îi reconstituie și crezul, și dirzenia, și domnitatea, redîndu-ni-l așa cum a fost, tot un iubitor de țară, dar nerăbdător și neînțelept față de vremuri cum a fost Miron. De asemenea, se mai desprind încă trei chipuri-personale care ne obligă să le amintim mai mult pentru semnificația existenței lor în distribuția piesei, a simbolurilor pe care le poartă, precum și pentru carnea, pentru interpretarea actoricească pe care le-au dat-o interpretii lor: Dumitrasco, fiul lui Constantin Vodă — Gelu Nițu, Patrașcu, fiul lui Miron Cronicar — Constantin Cojocaru și Armașul — Mirocea Nicolae Crețu.

Să eliberezi, să ferești un spectacol, mai ales unul cu o piesă istorică, de poze teatrale și să determini personaje din alt veac să vorbească și să se poarte firec, astfel încît spectatorul să-i simtă ca pe niște contemporani: acesta-i unicul merit (de sinteză, însă) al regizorului Tudor Mărășcu. Caietul-program de sală — autori Octavian Dibrov, Angela Ioan și Dinu Kivu: un exemplu de muncă făcută cu seriozitate pînă la nivelul aparentelor amănunte.

NELU IONESCU

În noua Casă a tineretului din Tg. Jiu, construcție cu o frumoasă ținută arhitectonică, corpul de lumini este proiectat și executat de artiștii plastici **Adrian Nicula și Dumitru Rădulescu**. Lucrarea, de un efect decorativ remarcabil, inseamnă, totodată, și un original punct de vedere în problema participării artistului decorator la realizarea marilor edificii urbane.

Polemica

Cuvîntul este de origine greacă : de la **polemos**, cu înțelesul război. Metaforic, polemica e o luptă între doi adversari de idei, fiecare urmărind să-și impună punctul de vedere. Ca într-un duel, adversarii își caută reciproc „punctul” vulnerabil. Cel care l-a găsit întâi, iese învingător. Polemica presupune o artă a discuției. Ilustrată prin alt vechi cuvînt grecesc, **dialektiki**, Dialecticianul se transformă în polemist, ori de cite ori are de combătut un punct de vedere pe care-l găsește greșit. În acest scop, logica este instrumentul prin care el încearcă să-și prindă adversarul în cleștele celei mai strînse argumentații. Adeseori profesiunea implică talentul polemic : este cazul prin excelență al ziaristului politic, precum și al avocatului. Într-o vreme cînd gazetăria nu exista, cînd polemistul nu dispunea de coloanele unui ziar, locul acestuia îl detinea piața publică, la romani, **forum**, iar la greci **agora**. Marii oratori ai antichității, Demostene și Cicerone, au fost iscusiți dialecticieni și temuți polemisti. Epitetul este însă din zilele noastre și se aplică uneori serios, alteori ironic. Temuți polemisti, pe planul literar, au fost Titu Maiorescu și discipolul său, E. Lovinescu. Arma auxiliară a polemistului de mare clasă este disprețul, cu condiția, firește, ca să păstreze un stîl al bune-cuviințe, să nu degenereze în insulte. La Titu Maiorescu, filosof idealist, se poate spune că disprețul era transcendent. E. Lovinescu știa să speculeze cea mai mică eroare de informație a adversarului, pentru a-l înfățișa ca pe un mare ignorant. Așa a procedat cu unul din asistenții lui, Mihail Dragomirescu, doctor cu o teză despre „Comicul pur la Caragiale”, dar care, într-o discuție cu Lovinescu, a luat o schiță a lui

G. Brăescu drept opera autorului studiată în ajun. Desigur, eroarea nu mai era minimă.

Polemistul de idei e adeseori pus în față cu devierea pamfletărească a adversarului, deviere care exclude din capul locului obiectivitatea și buna-cuviință. Metoda aceasta a fost ilustrată de Mihail Ralea printr-o anecdotă. Două studenți discutau între ele. Una din ele reușise să-și reducă la tăcere preopinanta, care nu dezarmă, ci recurse la această definitivă replică :

— Așa îmi trebuie dacă discut cu o oficioasă.

„Temuta” polemistă alunecase de pe planul discuției de idei pe acela al argumentului „în persoană”, legîndu-se de condiția fizică a colegei.

În folclorul nostru, echivalentul acestei situații este cunoscuta apostrofă indirectă a fetei urite împotriva celei frumoase.

— Zi-i, mamă, gușată !

Execuții capitale, de felul acesta, în chestiuni de idei, nu reușesc să scoată pe adversar din luptă, decît în închipuirea „temutului” polemist, care crede că l-a „distruș”. Moralista franceză a concretizat această situație în celebrul vers :

„Les morts que vous tuez se portent assez bien” (Mortii pe care-i ucizi arată destul de bine).

Condiția primordială a unei polemici civilizate este buna-credință, altoită pe „cei șapte ani de acasă”, după vorba românului : un eufemism pentru buna creștere.

În polemicile lui de la **Timpul**, Eminescu recurgea uneori la mari violențe verbale, cu toate încercările lui Maiorescu de a-i tempera stîlul. Victima lui principală a fost C.A. Rosetti, cel cu „bulbucății ochi de broască” din **Scrisoarea III**. Se spune însă că acea victimă își căuta plăcerea zilnică în lectura articolelor lui Eminescu și că-i recunoștea talentul de ziarist (el însuși fiind un as al gazetăriei). Cînd s-a produs tristul accident de sănătate, care a pus capăt minunatei activități creatoare a lui Eminescu, cea mai caldă urare de însănătoșire a apărut în ziarul lui C.A. Rosetti, **Românul**. A fost o elegantă plătere de polițe.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Poezia politică și patriotică postbelică (VII)

Una din formele notorii ale poeziei primului deceniu republican este poezia epică sau lirică bazată pe un nucleu epic. Varietatea acestei poezii e mare prin tematică, iar funcțiile ei numeroase corespund noilor sarcini politico-sociale, prelungind în același timp și unele tradiții, verificînd situații eterne ale relației poeziei cu evenimentul social.

Se știe că orice început de civilizație este un început eroic care a dat naștere eposului : situația este identică în civilizațiile poemelor homerice, ale nibelungilor sau ale **Cîntecului oastei lui Igor**. Facerea lumii socialiste produce normal un epos. Încercările epice ale acestei vremi în seama de conflictele eroice fundamentale ale societății, realizate în regimul alb-negru al antagonismelor de clasă. Poemul cel mai cunoscut al epocii rămîne **Lazăr de la Rusea** de Dan Desliu, care dă ceva mai tîrziu și **Minerii din Maramureș**.

Înfloresc apoi micile poeme ale eroismului bazate pe un nucleu epic, povestirile versificate aleict popular sau în metru alexandrin avînd un subiect extras din activitatea productivă curentă sau evocînd existența mizeră și tragică a proletarului, tîranului sau intelectualului din trecut, ca și activitatea personalităților revoluționare naționale și internaționale sau lupta comunistilor cu nume celebre sau anonimi. Un poem popular reținut de manualele școlare ale epocii este **Silvester Andrei salvează abatajul !** (1950), poate cel mai bun poem al lui A. Toma, amestec ciudat și fascinant de formalism și naturalism. **O întîmplare vînătorească** de Al. Andrișoiu prezintă un boier rău plecat la vînătoare, care se îmbată și ucide din capriciu un mot : motii hăitasi schimbă sensul vînătorii și-l ucid pe boier. Un alt poem al aceluiași. **Se vede Calea Laptelui pe cer**, prezintă o ciobănas exploatat de un chibabur, care duce oile acasă, ascultă cum acestea sînt mulse, e infometat, foamea se transformă în cîntec de fluier... „Dar foamea, foamea-i crește și mai tare / Cînd vede Calea Laptelui pe cer...” **Slavă eroilor Doftanei** de Maria Banus este una din numeroasele reconstruiri ale istoriei închisorii ; **Chivără Rosie** de Mihai Beniuc prezintă desfurarea răscoalei lui Horea, tutelată de un spirit amintit prin titlu, care umblă călare prin Apusenii. În **Judecata** de Demostene Botez, fiul unui chibabur încearcă s-o necinstească pe „Ileana a Gafitei din Covaci” — / Sat cu-o multime de tîrani săraci”, dar fata se apără voiniceste : peste ani, procesul e judecat în prezența aserilor populari. În **Asa a fost pe Baltica** de Ștefan Iures, marinarii care duc avutul țării sînt prinși de o fur-

Cap limpede

Nu sîntem dintre aceia care socotesc că volumele care apar la Editura Litera trebuie tratate cu îngăduință. Credem că și ele se supun aceluiași criterii de judecată ca oricare altă carte. Cu atît mai mult cu cît au fost destule apariții realmente interesante la această editură. Dar versuri ca acelea ale lui Theodor Poiană nu credem că vor întruni adevărate cititorilor. Paginile volumului său **Insomnia pămîntului** contin o succesiune de platiitudini, de cuvinte care foarte rareori se constituie în poezia autentică. Iată o compunere scolară : „Dacă răsăritul ar fi doar / Dezvăluirea simplă a lucrurilor / Și apusul / Numai preluđu / Unei liniști trupești / Sufletul mi s-ar zbate osîndit / Vorbele mi s-ar închide / În necunoscut / Ca o ană / Secătuită de pesti / Imi pun întrebări / Și alerg / În sensul păsării albe / Urmele mele sînt albastre”. Nimic șocant în aparență, totul se însiruie cit se poate de firesc, dar la sfîrșitul „poemului” îți pui întrebarea : „Oare ce-o fi vrut să spună autorul cu aceste cuvinte limpezi ?” ● Nici Aurel Sibiceanu în volumul cu imposibilul titlu **Aflările** nu ne convinge că are cu adevărat ceva de spus. E vorba numai de mimarea unui discurs poetic, de mimarea unei profunzimi în reflecție : „spre desăvîrsire / creșterea dată / cu o pierdere se acoperă // în pierderi nu-mi voi ști / decît ce mi-a fost dat prin lege / spre Om călătorind / viață și tîrîm află”. ● La fel de corecte și la fel

tună, se produc avarii la cîrmă, catarg și stafia de radio : soluția aruncării mării peste bord este respinsă, marinarii se mobilizează brusc, ca și Silvester Andrei din poezia lui A. Toma, cîrma începe să funcționeze subit, ca și aparatul de radio, astfel că vasul românesc „Plehanov”, aparținînd Sovromtransportului, ajunge la tîntă. **Autobiografie** de Nicolae Tăutu este povestea grănicerului Radu A. Ion, mort la datorie, autobiografia fiindu-i terminată de camarazi... **Lumini ce nu se sting** de Virgil Teodorescu este biografia lui Filimon Sirbu, executat la sfîrșitul poemului. În **Cum a semnat sonorul Popa** de Cicerone Teodorescu, un sonder care și-a pierdut mina eroic într-un accident de muncă, semnează apelul păcii cu ajutorul tovarășilor.

Perioada, grăbită prin activitatea de zi cu zi a poeziei, a favorizat formele epice scurte, sîmîn primul rînd balada. Majoritatea poemelor amintite sînt balade. Unele poartă chiar în titlu specificarea și detalierea conținutului : **Balada tovarășului care a căzut împotriva „Știința” în ilegalitate** (1949) de Victor Tulbure, **Balada celor patru mineri și Doftana-Baladă** (1949) de Dumitru Corbea, **Balada femeii care și-a pierdut iubitul în război** (1953) de Nina Cassian, **Baladă despre Barta Iosif și ortacii săi** de A. E. Baconsky, **Balada împușcărilor** (1955) etc., etc. Similare baladei, păstrînd simetria cunoscută printr-un volum de Cosbuc, este idila : Dan Desliu sau Veronica Porumbacu găseșc în viața cotidiană întîmplări tîhnite, vesele, pitorești, dar păstrînd în același timp sensul politic.

Epoca febrilă nu a dat timp autorilor să creeze un epos monumental. Formele cele mai ample rămîn cele folosind structurile simfonice dezvoltate prin nuclee narrative sau „scene”. Asemenea poeme da Eugen Jebeleanu (**În satul lui Sabia, Balcescu**, 1952 ; **Surusul Hiroshimei**, 1958), dar și Tudor Arghezi (1907, 1955). Prosperitatea acestui tip de poezie se explică exact prin condițiile epocii eroice, care are nevoie de mobilizare și de exemple concrete : epicul versificat este forma cea mai accesibilă înțelegerii, și posibilitatea echivocului este redusă. Sub raport propagandistic, valoarea sa este maximă. Se renunță la această posibilitate a poeziei însă, atunci cînd condițiile practice dispar : adică odată cu instaurarea fermă a dictaturii proletarietului și cu distrugerea dusmanilor de clasă, cînd activitatea productivă nu se mai bazează pe accidentul eroic, ci pe efortul liniștit, cotidian. Tinerii poeți din generația anilor 60 caută alte soluții de reflectare politică a realității : o excepție care indică dealtfel încheierea acestei etape este cartea de debut a unui mare poet din această nouă generație : **Pîine și sare** (1957) de Ion Gheorghe, roman versificat al problemelor moderne din agricultura românească.

MARIAN POPA ■

de lipsite de căldură sînt și versurile din **Aerul casei** de Miron Rusu Barian. Paginile sale nu depășesc nici ele nivelul poeziei cuprinse în culegerile alcătuite de elevi. Ca și la aceștia se resimte ecoul unor lecturi neasimilate din poezi contemporani. Însă e derutantă lipsa de participare sufletească, cuvintele rămînd reci : „Spice și spice răscoapte-n amiază. / Spice și spice, destule. / Și-or rară neghină / Pe-alături / Pecingine mută. / Suride. / Pămîntul se zbuciumă-n sine / Cu maci răbdători. / Pămîntul se zbuciumă-n sine / Și-atîta lumină și păsări / Și trilurji / În zboruri-culori. / Că orasul din roșu, zbucnește”. ● O surpriză plăcută este însă Vasile Dobrian — **Un anumit anotimp**. Desigur, și la acesta se pot descoperi reminiscențe de lectură. Dar totul este trecut prin propria sa sensibilitate, ceea ce îi asigură multe versuri izbutite, cărora însă, în comentarii ironice din sub-solul paginii, le dă singur cu tifla. ● La Editura Albatros a apărut și volumul **Obșirii** de Maria Măzăr-Văia, o culegere de poeme la îndemîna oricărui versificator : „În locul pitulatelor colibe / etaje urcă fragede-n spirală, / surusul revelației — reală, / forforescanta liberînd din fibre”. Limbajul poetic e sărac, artificial, banal, amintind de poezia anilor '50 în ceea ce avea ea mai precar : „Scăpată glia de sudori umile, / de-ngenuncherea bietilor plăvăni, / din lacrima acelor triste zile / își saltă spicul galben peste ani ! // În frenezia muncii de tractor / ogoru-și schimbă brazda-n melodii / și dînsul rupt din negrul ei fuior / în coliere de cristale vii”.

CRONICA LITERARĂ

Cornel Ungureanu:

„Proză și reflexivitate”

Cornel Ungureanu, cronicarul literar de la **Orizont**, este fără îndoială un nume în critica noastră. Se află acum la a doua carte dedicată exclusiv prozei. Faptul merită subliniat. Criticul nu pare dispus să ignore nimic din producția literară curentă. E, cum s-ar zice, la zi cu tot ce se scrie și plănuește deja o istorie. Firește, **Proză și reflexivitate** nu epuizează un domeniu. Dar e suficient să ne dăm seama că autorul nu scrie

de loc la întîmplare, ci din perspectiva totalității, a sintezei. Postfața volumului chiar anunță un program al lecturii integrale. Criticul știe foarte bine ce are de făcut. Nu ezită să constate inegalități derutante în creația marilor maeștri. După cum e posibil să existe și texte remarcabile, pe nedrept uitate, ale unor autori nu așa mari. Dar, e limpede, criticul se află mai degrabă în căutarea structurilor, a „modelelor literare”. O istorie a literaturii actuale ar fi, în primul rînd, o istorie de structuri, nu de valori. Selecție există și aici, orice istorie trebuie să contină și o „antologie”. Ierarhizări definitive nu se pot stabili însă. Ar fi prematur. Este de datoria criticii să elaboreze idei structurante, să se apropie fără prejudecăți de obiectul ei. Altfel, ea riscă să valorizeze în gol, fără să înteleagă ceea ce respinge sau laudă.

Impactul lecturii se intitulează postfața de care vorbeam. Autorul consideră că deocamdată se situează „la mijlocul drumului între lectura mediată și exegeza plulară”. Într-adevăr, cartea se dovedește destul de elaborată. „Impactul” se realizează nu tocmai întîmplător. **Proză și reflexivitate** este totodată și o confesiune, disimulată în obiect. Cel puțin al doilea termen, reflexivitatea, aparține și criticului, ca expresie a lucidității sale. Cornel Ungureanu știe să fie deopotrivă subtil și exact. Se ridică astfel la înălțimea creației, o întîmpină cum se cuvine. Critica sa e simpatetică în sens înalt. Vrem să spunem că rațiunea operei stă în operă, nu în ideea critică desprinsă de orice suport.

Criticul scrie bine, mai ales fiindcă are idei. Nu se arată preocupat să afle în opere doar formula artistică, ecuația individuală, ci cu mult mai mult : o lume, o spiritualitate. Își urmărește ipoteza în toate consecințele posibile. Cînd o epuizează, modifică unghiul lecturii. De aceea fiecare idee acoperă în întregime cartea, fără s-o simplifice unilateral. Discursul critic are cursivitate, este antrenant, incită la meditație. **Proză și reflexivitate** se citește pe nerăsuflăte, chiar dacă textele ne sînt cunoscute dinainte. Rar se întîmplă să nu fii de acord cu autorul. Poate pentru ceea ce încă omite și nu pentru ceea ce propriu-zis afirmă. În cazul lui Laurentiu Fulga bunăoară ne-am fi așteptat să zăbovească mai mult asupra **Straniului paradis**. În schimb, scriind despre **Iarna bărbăților**, lasă prea ușor inițiativa autorului, reproducîndu-l textual cu exagerare, pentru a supralicita apoi și **Scrisorile provinciale**. Este articolul cel mai „plat” — e doar un fel de a spune — din întregul volum. Studii ample, bine gîndite, dedică lui Marin Preda și Eugen Barbu. Ca de obicei intră abrupt în analiză, dar pe calea confesiunii. Se înțelege că nu e vorba de confesiunea criticului ci de a scriitorilor. La Preda pretextul de impact îl constituie **Imposibila întoarcere**. Ne oferă aproape un Preda «par lui — mème», dar și cu observații originale, multe memorabile. La Barbu pornește de la **Istoria polemică și antologică... și de la Caietele Prințepelui**. Așadar fortează puțin deschiderea. Nu întîmplător. Din nou comentariul e parca rupt din operă. Cornel Ungureanu are dreptate cînd vede în Eugen Barbu un călinescian, îndeosebi cînd face critică. Se manifestă totuși tendința de a supradimensiona planul pur simbolic : artificialul, scriitura, „cartea”. La fel procedează și cînd scrie despre **Galeria cu vită sălbatică sau Lumea în două zile**. Aici caută «emblemele romanului». Dar chiar și așa cele două studii sînt fermecătoare și profunde, fiindcă dincolo de text, criticul descoperă, așa cum spuneam, o lume sau mai mult, modelul atotcuprînzător al Istoriei. Pe de altă parte, interpretarea numelui eroilor, în tradiția criticii filologice și moraliste, dar într-o manieră mai speculativă, modernă, nuanțează judecata critică, îi conferă autonomia necesară. Convingerea lui Cornel Ungureanu e că **Lumea în două zile** ar fi un excelent roman politic. Și nu greșește.

Îl mai preocupă pe Cornel Ungureanu mitul (la propriu) al scriitorului popular. De fapt, preia o idee a lui Marin Preda. Prozatorul îndeosebi trebuie să aibă audiență largă, să direcționeze conștiințele. Unii devin abia prin clasificare populari, ca George Călinescu. Probabil așa se va întîmpla, în timp, cu Nichita Stănescu. Cu atît mai mult se cuvine să nu-i neglijăm pe scriitorii populari încă din viață, actuali prin expresie și gîndire, scriitori care nu se sfîșec să descindă în cotidian, să confrunte literatura cu viața, să ironizeze — dacă e nevoie — literatura de dragul vietii sau invers. Este indiscutabil un merit că tîrîrul critic nu trece indiferent pe lângă Teodor Mazilu, Radu Cosașu, Ion Băieșu sau pe lângă publiciști (reporteri) extraordinari ca Mihai Stoian și Monciu-Sudinski.

Proză și reflexivitate este cartea unui critic matur, stăpîn pe vocația sa, pregătit într-un fel pentru marile sinteze, și care știe extrem de mult (despre literatură și viață), mult mai mult decît lasă să întrevadă uneori textele sale.

CORNEL MORARU ■

Radu Cârneli

Un cîntec

Un cîntec de bucurie liniștită, asemenea unei cimpii rodite, asemenea unui munte după dragoste, asemenea unei ape adinci, adinci, deci un cîntec puternic deseori mă încercă. Atunci din trupul meu se înalță marile ierburi sunindu-și semințele și muntele urcă păduri de dragoste, bucurîndu-se de taine, iar lungul fluviu al singelui meu leagănă sunete, aidoma unor clopote veșnice călătorind mereu din Țara de sus, călătorind, călătorind...

Rugă

Orion, constelație sfîntă, luminează-mi tăcerile iar, peste frunte-mi binecuvîntă : fă-mă de har !

Carnea pătrunde-mi și gîndul cu cele de taină, cerești și lutul meu învățîndu-l mă-ndumnezeiești !

Lată, vin toamnele, lungile, — veghe în Septentrion — tu, cu lumina străpunge-le, doamne al meu, Orion !

Leagănă-mi ruga, preabunule, domn al țărilor mari, ție mă dărui, stăpinule, veșnic răsari !...

Vers de nuntă

Floare a vinului roșu, mărunt deschide-te azi auzului meu de miresme. lată vin vechi, vin străvechi pe masa de piatră-a tăcerii — floare a vinului, vino și-mpurpurează-ne șoapta. În mine-i un țipăt de stea, vai mie ! și-n sînge mă roade, și trece adînc în pămînt. lată vin vechi, vin străvechi la masa de nuntă, dar mirii vor floarea vinului roșu, iar carnea se sfișie-n dor. Floare a vinului, taină, crești ca un abur imens, lung leagîndu-ne chipul...

Izvoare de neam

Sunt niște izvoare tainice acolo, lacrimi ale mamei Dochia ajungîndu-mă ca un dulce blestem — sunt niște turme de oi argintii peste pășunea de lună, sunt niște ciobani de timp

și sunt în miezul de piatră temple în care Zamolxe se bucură de fiecare moarte a mea ca pentru o stea ce se naște mereu Noaptea mă afund în Carpați ca într-o Dunăre de piatră, și-n mine e o veghe de timp.

● 2 IANUARIE 1976. Am scris *Viața unei femei* în ziua de 15 februarie 1975, partea întâi a piesei, și, în zilele de 19 și 20 februarie, aceiași an, partea a doua. Spre deosebire de piesele anterioare, scrise, cele mai multe, pe baza unui scenariu amplu, *Viața unei femei* a fost scrisă dintr-o răsufare, fără nici o ezitare sau sterșură, după o metodă care îmi amintește de *diteul automat* al suprarealiștilor, folosit și de mine, în adolescență, la scrierea poemelor adunate în placheta „Alge”. Explicația — și singura — a spontaneității este gestația îndelungată a piesei în subconștientul meu. A început această gestație — acum îmi dau seama — în anul 1937, cînd tinăr intelectual de stînga — lucram la „Reporter” și „Lumea românească” — am luat cunoștință de primele procese, atît de zguduitoare, de misterioase, de absurde și de ilogice în textura lor intimă. Mi-aduc aminte, tulburat și astăzi, de nesfîrșitele zile și de nesfîrșitele nopți, petrecute în cercul prietenilor de vîrstă și de convingerile mele, cînd încercam, zadarnic, în cadrul unor analize, sterile și istovitoare, — fiindcă ne lipseau informațiile elementare — să descifram adevărul. Ne intoxicam, prinși în hățișul unor ipoteze contradictorii, ni se părea că ne apropiem de un punct de lumină, ne înfruntam cu pasiune, ne invinuiam, reciproc, de toate păcatele ignoranței și de toate „rădăcinile mic-burgheze”, pentru ca, în zori, otrăviți de controverse și de tutun, s-o luăm de la început, la fel de nedumeriți, la fel de dezorientați. Au urmat anii războiului, cînd zburciul nostru, derizoriu, fiindcă, lipsit de orice eficiență, a luat sfîrșit Confrunțați cu marea calamitate fascistă, cu moartea ce pîndea la fiecare pas, controversele noastre au făcut. Au venit, apoi, anii 1949—1952 care au reactualizat în conștiința noastră aceleași întrebări chinuitoare, de data asta cu o agravantă: nimeni nu vorbea cu nimeni. Doar ochii stîniși, rătăciți — ochii muribunzilor —, exprimau, într-un limbaj cifrat, nu spaima, ci neînțelegerea. Și am trăit acea zi blestemată de 16 aprilie 1954, cînd am aflat, din ziare, de moartea lui *Lucrețiu Pătrășcanu*. La puține zile, după aceea, am fost convocați sus, unde ni s-a dat să citim dosarul procesului. L-am răsfoit, am șimulat că l-am citit, și am plecat, pe străzi, cu *Zaharia Stancu*, sprijinindu-ne unul de celălalt. Am ajuns la *Nestor*, ne-am așezat la o masă de lingă fereastră și a urmat un dialog delirant, ca într-o piesă de *Beckett*. — „Vezi, *Zaharia*, asta e masa la care am stat în ziua cînd te-a ridicat și te-a trimis în lagăr, la *Tirgu Jiu*” — „Din clipa asta”, a spus *Zaharia*. „m-am lăsat de fumat” — „De ce, *Zaharia*?” — „Ca să mă pedepesc”.

Și, tot cu el alături, am trăit acea zi, cutremurătoare și de neuitat, cînd, în fata a trei mii de oameni, — de fapt, în fața întregii țări — tovarășul *Ceaușescu* a denunțat, cu o aprișă minie, nelegiuirile făptuite împotriva unor oameni nevinovați. Îl ascultam pe secretarul general așa cum ascultau cei trei mii de oameni din marea sală a Palatului, cu respirația tăiată, fiindcă înțelegeam că asemenea fapte sîngeroase nu se cade a fi uitate, pentru ca niciodată, dar niciodată, asemenea fărădelegi să mai fie cu putință. Atunci și acolo, în marea sală a Palatului, cînd îl ascultam pe secretarul general vor-

bind patetic și răscolitor, cu o lacrimă în glas, abia ascunsă, s-a cristalizat în ființa mea obligația morală să scriu piesa ca un act de recunoștință adus ACELUIA ce veghează ca nopțile noastre să fie ferite de cosmare, OMULUI, care ne-a redat demnitatea și sensul suprem al Libertății. „Libertatea”, spun în finalul piesei — „Începe de la respectarea libertății tuturor, și nu e liber cel care, în numele puterii, primejduiește libertatea celorlalți”. — „Știi în ce punct al lumii te afli?”, întreabă un personaj din „*Viața unei femei*”. — „Într-un loc unde inchișorile sînt transformate în muzee”. Am scris piesa în trei zile, chinuit de dubii, într-o stare de panică atroce. I-am citit *Marcelei* piesa, pe măsură ce o scriam, și, față de emoția ei, dar și de nesiguranțele mele, mi-a propus o lectură în fața lui *Radu Beligan*. I-am citit piesa și, deși i-am văzut în ochi regretul de a nu avea un rol pe măsura lui, s-a declarat gata s-o pună în scenă și să joace rolul „*Autorului dramatic*”. Cu toate că aveam încredere în judecata lui — *Beligan* e, de

ceată să mă uimesc de spectacolul la care asist. Jucăm în sala „mare” a „*Naționalului*”. Sala asta are un public, al ei, special, de comedie. Neștiind despre ce e vorba, indusi în eroare de numele autorului, spectorii vin convinși că vor asista la o comedie și că vor trăi două ore de amuzament. Primele replici din „*Viața*” sînt neutre sau au o vagă nuanță comică. Dispui să petreacă, publicul ride. Dar iată că se produce miracolul. M. își rotește privirea asupra sălii, își rosteste replica simplă, fără nici o retorică și sala amuțește. De aici înainte, spectacolul se desfășoară într-o emoție despre care un critic a spus că „e dusă pînă la limita suportabilității”. O emoție despre care un alt cronicar a scris: „*M.R. joacă de parcă și-ar da foc cu benzină*”.

● 10 SEPTEMBRIE 1976. Răpeanu îmi cere pentru volumele de „*teatru comentat*”, pe care vrea să le publice la „*Eminescu*”, distribuția „*Bulevardului*”, la premiera absolută. A avut loc în seara de 27 noiembrie 1950. Ulterior i-am schimbat titlul: din „*Bulevardul Tabula-*

amenințătoare, că într-un almanah, în care am publicat un ciclu de fabule, am adăugat o notă: „Cei ce vor să plagieze fabulele de mai jos, sînt liberi s-o facă. Cu o singură obligație: să indice sursa”.

3) Un volum, selectiv, de proze satirice. L-am intitulat, inițial, *SATIRICON*. mi s-a părut pretentios, am optat pentru un titlu mai simplu: *SATIRICE*. 4) Din cele peste douăzeci de piese scrise n-am oprit decît zece, și anume: „*Bulevardul Împăcării*”, „*Mielul turbat*”, „*Rețeta fericirii*”, „*Siciliana*”, „*Fii cuminte, Cristofor*”, „*Sfîntu Mitică Blajinu*”, „*Opinia publică*”, „*Travesti*”, „*Interesul general*” și „*Viața unei femei*”. Vor forma două volume intitulate „*TEATRU*”, de cite cinci sute de pagini, fiecare. 5) Un volum de studii literare, titlu provizoriu: *VARIA*. 6) Și, în sfîrșit, o carte la care țin, fiindcă a fost prima depozitie, în lume, cu privire la atrocitățile făptuite de nazisti în lagărele lor de exterminare: *NINGE PESTE UCRAINA*. În 1948, în „*Națiunea*”, *G. Călinescu* a scris o recenzie zguduitoare. Aș vrea s-o public ca prefată. Și cu asta, am terminat. Ba nu, mai e „*Jurnalul*”. L-am recitit în ultimele zile și nopți. Din cele peste 1300 de pagini am scos aproape două sute. Sînt însemnări privind geneza și procesul de elaborare a pieselor de mai sus. Ar putea prezenta un oarecare interes, oferind unui tinăr, ispitit de mirajul scrisului dramatic, unele sugestii. Adun cele două sute de pagini într-un dosar pe care scriu: „*Jurnal de atelier*”. Restul caietelor, mărturie a treizeci de ani de viață, conțin prea multe însemnări cifrate, a căror cheie am pierdut-o, sau vreau s-o pierd, prea multe mîhniri mocnite, prea multe deznădejdi îngropate, ca să poată fi încredințate unui ochi străin. Vor avea deci destinul tuturor hîrtiilor inutile. Iau caietele, le duc în baie, le arunc în cadă, torn deasupra o sticlă de spirt medicinal și le dau foc. Privesc flăcările abastre ce transformă în cenușă atîtea nălciri. Un singur petic de hîrtie, cu marginile calcinate, nu vrea să ardă. Îl scot, îl netezesc și citesc: „Înainte Paștilor, mama aducea, din piață, o chivuță cu o bidinea cu coada lungă care ne spoia odaia în care trăiam, înghesuite, cinci suflere. Cîteva zile cămăruța de chirpici mirosea a proaspăt, a var, a dușumele frecate. Și mi se părea inundată de o sfîntă lumină”. E aceeași lumină care îmi învăluie ființa, iubita mea, care oriunde te-aj afla, pe stradă, la teatru, pe scenă, acasă, ești lingă mine, soldatul meu credincios, care de șaptesprezece ani îmi veghezi zilele și nopțile, gata să dai foc lumii, cînd îți se pare că mă amenință un vînt potrivnic, care de ani de zile, dormi, nopțile, iepurește, cu urechea lipită de ușa camerei mele, ca să auzi că respir.

Dar uite că nu mai pot să scriu, îmi tremură mina.

Și, astfel se încheie „*Jurnalul de atelier*”.

AUREL BARANGA

Nota redacției — Încheind „*Jurnalul de atelier*”, dramaturgul *Aurel Baranga* promite cititorilor revistei o reîntîlnire pe curînd în cadrul unei rubrici de „*Întîmplări, portrete, amintiri*”.

MEMORIILE MELE Jurnal de atelier (IX)

obicei, un ascultător reticent —, dubiile mele nu erau risipite. Am făcut încă o lectură în fața citorva cronicari dramatici, printre care și criticul *Valeriu Răpeanu*. A ascultat piesa atent, a comentat-o responsabil. O observație de a lui și o sugestie mi-au impus o remaniere a părții a doua, cu urmări deosebit de fructuoase pentru destinul lucrării. La 9 septembrie 1975 am început repetițiile la „*Național*”, în regia mea și decorul lui *Tofan*, într-o atmosferă de cordialitate, de bună dispoziție și de dragoste, a tuturor interpretilor.

● 17 IANUARIE 1976. Premieră cu „*Viața unei femei*”, în sala „mică” a „*Naționalului*”, plină pînă la refuz. Oficialități, critici, oameni de teatru, public greu de biruit. Și asta fiindcă mania critică a luat proporții de viciu. Unii critici din voluptate, alții de teama să nu fie socotiți incompetenți. În teatru situația e mai dificilă decît în orice alt domeniu al creației. Un romancier scrie o carte. Apare în zece mii de exemplare. Deci, zece mii de oameni, de pregătiri și gusturi felurite, vor citi cartea acasă, și o vor judeca în raport cu pregătirea și gustul lor. O piesă de teatru e reprezentată, seară de seară, în fata unei săli de șase sute de locuri. O statistică a arătat că, în pofida unor variațiuni neesențiale, într-o sală de teatru se află, într-un procentaj respectat, atîția medici, elevi, gospodine, sportivi, ingineri, muncitori, artiști sau confrăți. Iar tu, dramaturg, trebuie să-i cucerești pe toți, în aceeași clipă. E măreția și servitutea genului. Cine nu ține seama de legea asta aspră, să nu scrie teatru, să treacă, eventual, la critică. Aseară, la „*Viața unei femei*” reacția sălii a fost atît de incandescentă și aprecierile atît de superlative, că mă sfîșie să le consumnez.

● 21 IUNIE 1976. Am văzut „*Viața unei femei*” de cîteva zeci de ori și n-am în-

Rasa”, a devenit „*Bulevardul Văzdub*”, ca să mă opresc definitiv, la „*Bulevardul Împăcării*”. Caut afișul primei reprezentații și-l descopăr în arhiva „*Naționalului*”. Au jucat: *Ion Iancovescu*, *Ion Fintescu*, *Al. Ghibericon*, *G. Timică*, *Marcel Angheliescu*, *Ion Talianu*, *Niki Atanasiu*, *Victor Antonescu*. Regia: *Sică Alexandrescu*. Cu excepția, fericită, a lui *Fintescu* și *Marcel*, toți în lumea umbrelor, nume scumpe, ființe adorabile, care și-au cheltuit viața pe scindurile scenei, în schimb unei iluzii de o clipă. Am fost fericit în tovarășia lor, fiindcă au simțit că-i iubesc, că trăiesc, seară de seară, bucuriile și tristețile lor. În toate graiurile pămîntului se spune că actorii „*joacă*”. Fiindcă sînt singurii copii eterni ai acestei lumi.

● 11 SEPTEMBRIE 1976. A sosit momentul să pun ordine în hîrtiile care m-au năpădit din nou. Dar, de data asta, metodic. Manuscrisele, „*originalele de mină*”, le împart în trei seturi: unul pentru *Biblioteca Academiei*, al doilea, pentru *Muzeul de literatură*, ultimul pentru *Muzeul Teatrului Național*. „*Hîrtiile*” — scrisori, telegrame, afise, programe, din țară și din străinătate, fotografii — le expediez, în cîteva pachete masive, tot lui *Oprea*, pentru *Muzeul lui Ști* că toate se vor pierde și risipi — soarta hîrtiilor —, dar expulzarea lor îmi dă un sentiment de eliberare. Nu mi-a mai rămas decît ce vreau să-mi rămînă. 1) Un volum de *POEZII*. Urmează editia „*Eminescu*” 1973. În fruntea căreia am pus placheta *ALGE*, așa cum a apărut la „*Litera*”. 2) Un volum de *FABULE*. Propoz de fabule, *V.R.* îmi semnaleză că fabula mea „*Fabula bunului simț*” are similitudini cu o fabulă a lui *Eliezer Steinbarc*. Sînt stupefiat, fiindcă nu l-am citit în viața mea. Ori-cum, voi face cuvenita precizare. Asta, cu atît mai mult, cu cît fenomenul de „*prealuare*” a luat proporții alarmante. Atît de

Maria Pietraru:

„Talentul, în cîntec, nu-i decît curajul de a cînta cu voce tare”

— Acum cîțiva ani, pe malul Bistriței, la Bacău, mestecînd un fir de iarbă, sub un cer care le promise tuturor celor douăzeci de ani că își vor scrie numele cu majuscule fie și pe harbuji, v-ați gîndit că veți deveni cîntăreața de muzică populară de azi?

— Frecventam pe atunci cursurile cercului dramatic de la Casa de creație. Era o frenezie în tot ce făceam. Simțeam, vroiam să devin o mare actriță. Am ajuns chiar și la București, la faza finală a Festivalului bienal „I. L. Caragiale”, cu o piesă, „Fata tatii cea frumoasă”, și era acolo o scenă în care eu, măturînd prin odaie, trebuia să mai fac ceva pentru ca publicul să nu rămînă numai cu această idee. Și s-a hotărît să cînt „Văleu, bade”, un cîntec care, de fapt, mi-a adus, surprinzător, succesul. Mai tîrziu l-am impus ca un adevărat șlagăr.

— Și de aici ponoasele?

— Urmam clasa a IX-a la Bacău. Elevul de serviciu i-a șoptit ceva profesorului în timpul tezei la matematici și... ca prin vis, lăsîndu-mi condeiul pe bancă, am alergat spre Secția de învățămînt. Acolo am aflat că eram solicitată de ansamblul „Perinița” pentru angajarea urgentă ca solistă de muzică populară. Fusesem remarcată, deci, în piesa aceea.

— Deși erați în clasa a IX-a, vă aflați în al nouălea cer. Adio obligații școlare...

— Deloc! Ambiția mea era teatrul. Ca o fată cuminte, după terminarea liceului, cu mulți suporteri în urmă, am concurat la I.A.T.C. Cu cozile pînă la șold, cu o vorbire care muia toate consoanele, moldoveancă din cap pînă în picioare, am recitat în fața regretatului Al. Finți „Ispita” lui George Coșbuc. „Măi, fetițo, mi-a spus tot moale maestrul. Numai ispită nu ești tu”.

— Deși mai tîrziu...

— „Mergi acasă, zice maestrul, bagă-ți un creion sub limbă și lasă-ți graiul moldovenesc. O actriță nu poate fi numai moldoveancă”.

— Și v-ați pus un creion sub limbă?

— Mi-am pus un creion sub limbă, dar la I.A.T.C. n-am mai încercat. Mi-am adus aminte de „Perinița”. Am fost trimisă în fața unei orchestre. Dirijorul mă întreabă: „Ce cînti?” „Văleu, bade!” „Și mai...?” „Niciodată ca o dată” și „La oglindă”, am spus dintr-o răsufare. „În ce tonalitate cînti?” „Tonalitate?! Păi, nu știu!” Am cîntat cum m-am priceput, orchestra s-a luat după mine. Apoi probă la scenă, probă cu public. În 1961 nu era de colea să apari la televiziune. La „Ora satului”, pe 30 decembrie, n-am să uit asta, mi-am făcut apariția în chip de Maria Pietraru. Apoi, în 1962, trimisă ca delegat la Festivalul mondial al tineretului de la Helsinki, apoi...

— Vi se părea că nimic nu vă mai poate sta în cale.

— Acum, uneori, mă gîndesc dacă nu-mi stau eu însămi. Hotărît, trebuie să muncesc mai mult. Dar cum nu toate se implinesc, teatrul a rămas unul dintre acele visuri. Am fost atît de pătimașă încît rar mai văd un spectacol fără să sufăr că locul meu nu e acolo, printre actori. Comedia m-ar fi prins.

— Și care este adevărata față a Mariei Pietraru?

— Talentul poți să-l ai și să nu știi că-l ai. Pe al meu l-au descoperit alții. Am mers pe drumul cîntecului și n-am făcut rău.

— În ce relații de vecinătate vă aflați cu cîntecul?

— Uit de mine cînd cînt. Melodia vine din însăși viața mea. Textele mi le aleg cum își alege omul o haină. Majoritatea cîntecelor mi le aranjez singură. În ce privește costumul, mi-l fac singură.

— De prin partea locului?

— Nu. Stilizat. Așa cum, dealtfel, mi-e și cîntecul.

— Și nu-i păcat?

— Mare păcat. Dar Bacăul e o zonă

de tranziție între Moldova și Muntenia, încît, v-am mai spus, mi se reproșează uneori că nu cînt moldovenește.

— Nu vă aflați cumva într-o criză de repertoriu?

— Dîndu-mi seama și eu de acest lucru, nu e nimic încă pierdut. Mă tem totuși că lumea, în ultimul timp, a început să mă uite. Și poate datorită faptului că am fost pe cîtă în îndelungate turnee peste hotare.

— Ce să-i faci, reversul medaliei. Să vorbim pușin despre fața medaliei.

— La Sofia, în 1963, cu Ansamblul de cîntece și dansuri al U.T.C., am obținut premiul trei și medalia de bronz. La Festivalul balcanic de la Efes din Turcia, cu Ansamblul din Scornicești, am obținut „Zeita de argint”. Am cîntat în turnee în Suedia, Iugoslavia, Polonia. Prin A.R.I.A. am cîntat în Canada, America, în Japonia doi ani la rînd; rememorez peregrinările prin Olanda, Anglia, Alger, Tunisia, China, Mongolia, Vietnam, U.R.S.S. Uneori credeam că nu eu sînt aceea, mă uitam în oglindă și mă pișcam. Marea mea satisfacție a fost că prin cîntecul nostru, prin prezența mea covîrșită de emoție, s-a putut cunoaște o părticică din cîntecul și din sufletul românesc. Nu pot să uit cum am reușit să cînt alături de un solist japonez „Ionel, Ionelule”, în inima Tokio-ului.

— Între timp, pe meleagurile moldovene poate că se mai naștea un cîntăreț.

— Recent am făcut un turneu în Moldova. Nu mai cîntasem acasă de trei ani. Intram în scenă cu sfiala și emoția unui debutant. Dar noi avem un public generos. Auzindu-mi numele, aplaudă dinainte. Deși peste tot am cîntat în numele său, aveam sentimentul unei vinovății. Acasă e acasă.

— A cita roată la căruță e romanța?

— „Car frumos cu patru boi” stă pe roțile sale. Cînd am cîntat „Mama” lui Goga, mulți lăcrimau. Cu romanța e greu să faci succes. Nu cred că soliștii de la Operă sînt cei chemați să continue sau să salveze genul. Romanța cunoaște însă acum o nouă vîrstă. Trebuie să știi s-o cînti. Și nu ca „pensionară” mă văd eu cîntăreața de romanțe.

— În cîmpul însoțit al muzicii populare se mai tirie încă fumul gros al unor cîntece care întunecă florile de pe cămășile cu alțițe. Pînă și în folclor, un termen la modă — poluarea. Prin unele săli se pot auzi și cîntece foarte ușurele. Ca să nu mai vorbim de alte „producții” care frizează trivialitatea.

— În ceea ce mă privește, nu am

inclus în repertoriu cîntece de un gust îndoielnic, cîntece frivole sau cu referiri directe la viața unui interpret sau altul. Condiția unui cîntăreț de muzică populară este, sînt convinsă, respectarea cu fidelitate, cu credință chiar, a autenticității fiecărui cîntec. Toate aceste anomalii sînt rodul lenii, al dorinței de a obține succese facile și, de ce nu?, bani mulți. Un adevărat artist nu numai că nu se pretează la așa ceva dar luptă activ împotriva acestei poluări. Trebuie să recunoască că am făcut și eu prea pușin.

— Despre ce alte lucruri ați vrea să mai discutăm?

— 1. Nu-mi plac textele ușoare. Chiar ale muzicii ușoare. Cu „Foaie verde de cicoare / Țara mea-i o mîndră floare...” n-am spus nimic și nu aducem nimănui nici un serviciu. 2. Da, există și o regie a succesului. Pe scenă trebuie să creștii ca o plantă, la vedere. 3. Unui talent nativ trebuie să i se adauge multă muncă. 4. Nu cînt la nunți. Nu e genul meu de muzică și nu sînt nici genul de om. Aparent ești iubit, dar pierzi din prestigiu. 5. Am o fiică de zece ani, Maria Cristina, elevă la Școala de muzică, și o mamă care ne-a crescut pe amîndouă. 6. Sînt în voce. E păcat să nu dau ceea ce pot. Acum, cînd chiar că mai pot. 7. Sofia Vico-veanca este înconfundabilă! Cine îi fură cîntecul se fură pe sine. Ea a ridicat vîlul de pe mari bogății. 8. Un cîntec care mă urmărește — „Sînt o fată frumoasă” — text de Gheorghe Zamfir, pe o melodie din Bacău. 9. Medalia Meritul Cultural cl. I, Medalia Ordinul Cultural cl. a V-a. Numai prin muncă. 10. Nu știu.

— Tocmai de aceea ne oprim aici. Ce mai e pe la Fundul Văii?

— „Eu cînd am plecat de-acasă / Mi-am lăsat dorul pe masă / Bunița în cui la grindă / Pe badea plîngînd în tindă. / Eu mă uit, el nu mă-ntoarce, / Nici cu mina semn îmi face...” Cam asta-i prin satul meu de lîngă Petrești Bacăului. Nici o primăvară nu-i ca acolo.

— Care este rostul cîntecului dumneavoastră?

— Cînd vin pe scenă, vin cu totul, cu muzica mea, cu înfățișarea mea, cu portul meu. Viața mea nu se repetă. Tocmai de aceea vreau să comunic că exist. Fără cîntec, lumea ar fi mai săracă. Toți cîntă de fapt. Mulți nu se aud. Cîntă așa, în gîndul lor. Nu-i aude nimeni. Uitați-vă la copaci, la ape, la flori. Talentul poate că nu e decît curajul de a cînta cu voce tare.

ADI CUSIN

„Nufărul” — un simbol pentru cîntecul tînr

Se organizează de cîțiva ani încoace — fapt imbucurător în esență — tot felul de festivaluri în mai fiecare județ al țării, de la cele de tradiție, istorico-etnografice, la cele de muzică și artă modernă.

Noi înșine sau alți colegi de-ai noștri am și avut prilejul să salutăm reușita unor asemenea manifestări, desfășurate cu o participare de public de ordinul zecilor de mii în total. Ca să nu mai vorbim de faptul că fiecare din aceste festivaluri are specificul său.

Cum despre ultimul din aceste festivaluri, cel de muzică ușoară organizat pentru a 8-a oară în acest an la Sf. Gheorghe ca și despre seria de spectacole susținute de premiași și invitați într-o seamă de stațiuni balneoclimaterice din județul Covasna nu ne-am pronunțat încă, permită-mi-se, fie și acum, cîteva considerații. Merită înainte de toate felicitate forurile locale (sufletul lor fiind secția de propagandă a comitetului județean de partid în frunte cu secretarul Constantin Stanca) pentru ideea de a demonstra că tinerii pot compune și interpreta, nu odată cu strălucire, frumoase cîntece, pătrunse de suflul romantic al idealurilor generației lor, de sentimentele prieteniei și unității, ale dăruirii patriotice în muncă, ale bucuriei de a trăi. Dacă secția de specialitate a Uniunii Compozitorilor nu ne crede, nu are decît să-i întrebe pe compozitorii Aurel Giroveanu (prezent la aproape toate edițiile acestui festival), George Sbrăcea și Jolt Kerestely, care alături de alți oameni de cultură locali au avut de ales între peste 40 de compoziții și cam tot ațiția interpreți, muzica folk sau pop rămînd în mod fericit alături de unele in-

spritate melodii de muzică ușoară în buna tradiție a genului. Mille de spectatori de la spectacolul de gală în aer liber de pe scena plutitoare amplasată pe lacul de la Reci au putut aplauda astfel și piesa „Pentru anii care vin” de Eusebiu Simionovici din Rîmnicu Sărat, distincția cu premiul I și o impresionantă melodie folk pe versuri de Joszef Atilla a lui Csutak Istvan din Petroșani sau compozițiile, de asemenea penetrante, ale lui Foica Vasile (Iași) sau Dancs Arpad din Sf. Gheorghe.

Ca și tinerii compozitori, interpreții cîștigători sau nu ai celor 7 premii, au aparținut unor județe diferite, Rîmnicu Sărat strălucind din nou prin cele două soliste de la Casa de cultură, Doina Maruneasc și Viorica Manea. Fetele au fost de data aceasta punctul forte, aplauze îndelungate primind pentru evoluțiile lor tinere de talent, cu voci plăcute, simț muzical și bun gust, precum Györke Gyongyver, Florentina Ciobotă (muncitoare din Galați), Papp Gayyi Réka (Reghin), Bokor Ildiko (Sf. Gheorghe) și altele.

NICULAE STOIAN

„Corabia de aur” cu toate pinzele sus!

La Corabia, în frumosul oraș oltean de pe malul Dunării, s-a încheiat de curînd cea de-a IV-a ediție a festivalului concurs interjudețean de muzică ușoară, populară și folk, dotat în chip firesc cu trofeul „Corabia de aur”. Festivalul și-a cîștigat un binemeritat renume, neștirbit de la prima sa ediție, datorită atît impecabilei sale organizări, la care și-au dat concursul toate forurile com-

petene locale, cît și datorită deplinei obiectivității a juriului.

Pentru prima oară a fost inclusă în competiție muzica folk, expresie, în fond, a deosebitei popularități pe care a căpătat-o acest nou gen muzical-poetic în rîndurile tineretului, ale melomanilor de toate vîrstele. Organizatorii au subliniat dealtfel faptul că deși Cernaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar — principalul factor de promovare a muzicii tinere, revoluționare — nu a susținut nici un spectacol la Corabia, publicul cunoaște toate cîntecelele din cenacul.

Bineînțeles că principalul cîștig al festivalului îl constituie talentul laureaților săi, tineri cîntăreți (și creatori în domeniul folk-ului) care își văd astfel încununat de succes strădaniile de a descifra tainele cîntecului. Liliana Savu (Buziaș-Timișoara), cîștigătoarea „Corabiei de aur” la muzică populară și a Premiului special al juriului, a constituit o revelație autentică prin maniera sa necontrafăcută de a cînta, vocea puternică, limpede. Dar și Ionița Constantin (Dimbovița) sau Marișca Floare (Chișineu-Criș), cîștigătorii premiilor al II-lea și al III-lea, au dovedit calități reale. La muzică ușoară, cîștigătorii au fost, în ordine, Lili Ilinea (Olt), Georgeta Dumitru (Ilfov) și Elena Aruncuteanu (Cluj), iar la muzică folk tînrul elev Daniel Dumitrescu din Slatina, recompensat cu premiul al II-lea — premiul I neacordîndu-se — cu două piese pe versuri proprii și de Virgil Carianopol. Pe lista cîștigătorilor s-au înscris Ion Băciou din Motru (Gorj) cu o variantă muzicală a cunoscutelor poezii „Copiii de țărani” de Adrian Păunescu și cuplul Silviu Pavlovschi—Petrică Popa (Hunedoara). Juriul a mai acordat Premiul tinereții Tatianeî Rece din Corabia și Premiul popularității pentru Geta Sandu (Argeș).

NICOLAE SPIRESCU

Ecou

Un foarte interesant articol despre Elica interpretului semează Smaranda Oțeanu în ziarul Știința din 2 octombrie. În esență este vorba despre „poluarea folclorului”. Articolul face o pledoarie convingătoare pentru apărarea folclorului de orice improvizații facile, de imitații fără valoare, menite să cîștige cu orice pret, chiar și cu cel al calității, adeziunea unui public fără mari pretenții. Semnata articolului atrage atenția, pe bună dreptate și în termenii unei discuții cu adevărat interesate de datele problemei, asupra rolului covîrșitor pe care îl are interpretul în promovarea unei creații durabile, în aducerea la cunoștința iubitorilor de muzică populară — și cît de mulți sînt aceștia! — a celor mai frumoase cîntece născute pe pămîntul românesc, contribuind nu numai la desfășurarea ascultătorilor, dar și la educația lor. În cuprinsul articolului se face o critică severă, dar dreaptă, solistului Ion Dolănescu care, pentru a-și spori „popularitatea”, acceptă să includă în repertoriul său piese ca Bălălau sau Codin, lipsite de orice semnificație artistică.

În cuprinsul articolului autoarea se referă și la o revistă ale cărei coloane „sînt de obicei curate”. Înțelegem că este vorba despre revista Flacăra care a publicat în pagina Flacăra la dispoziția dumneavoastră o scrisoare a lui Ion Dolănescu în care acesta își exprima unele nemulțumiri în legătură cu modul în care este comentat de cronicari. Am făcut acest lucru în virtutea posibilității pe care o oferim fiecărui cititor de a ni se adresa și de a-i face cunoscute problemele care-l frămîntă. Cît privește „cazul Dolănescu”, e bine să amintim că revista noastră l-a criticat în repetate rînduri, dezaprobind practicile acestui cîntăreț de muzică populară și ale altora, care își inchipuie că din creația populară se poate face orice, chiar un prilej de căpătuală. Încă o dată, articolul Smarandei Oțeanu este binevenit. Plin de idei adevărate, la care aderăm întru totul, mai ales că „Flacăra” a fost printre cei care au semnalat cu stăruință primejdia poluării folclorului.

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Ehrenburg

Sînt zece ani enormi, uluitori de repede topiți — cu o viteză pe care fraza lui o captase ca nici o alta din cîte fraze prea repezi se scriau atunci pe lume — de cînd a murit Ilya Ehrenburg, primul scriitor mondial cu care am făcut ochi în a doua zi de pace pe pămînt, în prima zi de libertate. Mari sau mici — există asemenea scriitori fundamentali, ai răsucirilor de vîrstă mentală și afectivă. Fundamental precum Jules Verne, primul scriitor cu care am făcut copilăria (așa cum se face armata...), fundamental precum Creangă, cu care am ieșit din copilărie — Ehrenburg mi-a format prima zi de antifascism, i-a dat sens, vigoare și, mai ales, o durabilitate neîntimidată de contradicțiile la care viața supune orice credință. Toți directorii copilăriei mele intelectuale și al iluziilor lirice fără de care secolul nostru nu poate fi înțeles — un Bogza, un Jebeleanu, un M.R.P., un Geo Dumitrescu — mă consolidau în iubirea-mi instinctivă spre Ehrenburg și mergeam cu această iubire, fără vreo stinghereală, pînă la a-i imita cadența frazei, ritmul ei, obsedat de imaginea acelor antifasciști care, în timpul războiului, hotărîseră că singurele hîrtii din care nu-si vor face niciodată țigară vor fi cele pe care sînt tipărite articolele lui. Primul meu vis de literatură a fost să scriu un articol — nu un poem, nu un roman — din care nici un antifascist să nu îndrăznească a-și face țigară. Ca de obicei — există un „blestem” în destinul problemelor cu care te întîlnești de mic — și cu Ehrenburg am avut de suportat ciocnirile estetice pe care le-am străbătut alături de toți cei idolatrizați în literatură, sistematic negați de estetizantii și neimpliniții din jur; cu Ehrenburg a început să mă „terorizeze” între-barea mondenă și păgînă care avea să mi se ridice în la Bogza, și la Camus, și la M.R.P., și la Brecht: mari scriitori sau „doar” mari conștiințe? Mari poeți sau „doar” puternice simțiri? Mă uit de sus la aceste semne de întrebare, azi... Nu aceasta trebuie să ne fie azi alarma. Ceea ce azi mă uimește este cum de a trăit el atît? Cum n-a murit de cîte ori i-a fost dat și luat. Prin ce pacte, prin ce înțelegeri, prin ce compromisuri a trecut, cum a putut să rămînă în viață pe un front și să fie îngropat pe altul? Îngropat de viu într-o tranșee, cum învia în alta? Văzînd moartea atîtor oameni dragi în jurul său, luați chiar din casa sa, precum Babel — de unde puterea de a striga, noapte de noapte, că mai presus de distrugerea lui Hitler, să mai găsească energia de a scrie negru pe alb: „Cît timp pe lume va mai exista antisemitism, eu voi declara că sînt și evreu”. Circulă multe legende pe seama acestor succesive supraviețuiri — și doar nefericirii estetizantii, cei care scalpează opera de viață, pot vedea în aceste legende o diminuare a operei în care alții, mișoși, caută doar poezii, vrînd s-o ferească astfel de politica ei, dar uitînd că nici o politică nu se poate pricepe fără poezia ei. Eu aleg legenda cea mai tonică: el a avut curaj și i-a fost frică; el a avut fond și formă; el a avut stil — aceea adecvare a unei forme la un fond; el și-a adecvat curajul la frica din el — cea mai dure-roasă frică a unui revoluționar (o spune chiar el), aceea de a te rătați în propria-ți revoluție, cel mai înalt curaj, acela de a învinge această frică. Ehrenburg e stilul unei contorsionate demnități, esențiale pentru a înțelege strigătele și murmurele antifasciste, în toată lumina lor solară și lunară.

RADU COSAȘU ■

A.B.C.-ul păcii

La reuniunea Clubului de la Roma desfășurată săptămîna trecută în capitala Suediei, președintele clubului, prof. Aurelio Peccei, a propus introducerea în programele de învățămînt ale școlilor și universităților a unor cursuri speciale privind problemele păcii. (Agenția France Presse)

Să ne inchipuim că binecunoscutul dialog de seară dintre școlarul ce-și așază cărțile în ghiozdan pentru a doua zi și părintele său care, întors de la slujbă, se interesează cum merge cu învățătura, s-ar purta în acești termeni: „Ce ore ai mîine?” „Aritmetica, Citirea, Pacea...” Tonifiant răspuns. Dacă știm cu toții din vremea romanilor că nu pentru școală, ci pentru viață învățăm, iată că sintem tot mai îndemnați să stăruim asupra gândului că viața pentru care urmează să învățăm nu este doar propria noastră existență individuală ci și viața omenirii.

Ce ar trebui să învețe asadar despre pace școlarul și studentul?

Pe lângă toate axiomele, mai mult sau mai puțin știute de toată lumea despre pace, realități de-a dreptul aberante ale cursei înarmărilor, cum sînt bunăoară următoarele:

- cheltuielile militare ale lumii au fost în anul trecut echivalente cu produsul național brut anual al tuturor statelor din America Latină, Africa și Orientul Mijlociu sau de 15 ori mai mari decît ajutorul acordat de totalitatea statelor țării în curs de dezvoltare;
- sumele inghitite pentru producerea a 100 noi prototipuri de bombar-

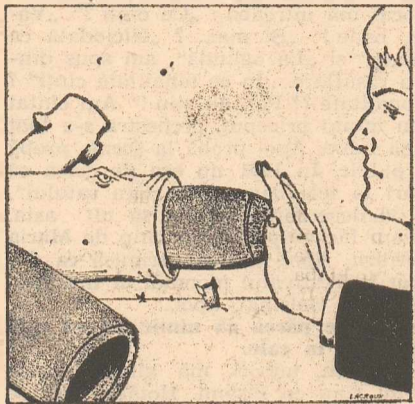
dier sînt îndestulătoare pentru alfabetaizarea tuturor neștiutorilor de carte din lume;

— peste 400 de mil de oameni de știință și ingineri, adică jumătate din efectivul forțelor științifice și tehnice ale lumii sînt angrenate, într-un fel sau altul, în eforturile de înarmare.

Deasupra tuturor acestor fapte planeează însă constatarea, atît de apăsătoare pentru conștiința umanității contemporane, că armele aflate azi în arsenalele militare ale statelor ar putea extermina de 12 ori populația actuală a planetei.

Și ce ar trebui să învețe despre pace, altfel decît se știe prin tradiție, școlarul și studentul?

Printre altele, de pildă, că dictonul „Dacă vrei pace, pregătește-te de război”, e în vremea noastră nu numai caduc ci și mult prea primejdios. Sentiința aceasta n-ar mai putea fi îmbrățișată decît de aceia care încear-

că să justifice continuarea, în ritm drăcesc, a cursei înarmărilor.

Că formularea clasică a lui Clausewitz, după care războiul e continuarea prin alte mijloace a politicii unui stat, a devenit în era atomică un nonsens la fel de primejdios.

Că periodizarea istoriei omenirii trebuie să abandoneze criteriile tradiționale, în care punctele de reper cronologice erau prin excelență datele izbucnirii sau încheierii unor războaie. Nu „războiul a născut istoria”, cum afirma, furat de argumentația necesară impunerii polemologiei ca știință despre război, savantul francez Gaston Bouthoul, ci istoria a născut războaiele, și tot ea, prin oamenii care o făcuseră, le va pune capăt.

Viziunea generos umanistă — și pe deplin realistă — a României asupra problemelor victii internaționale situează țara noastră printre promotorii de prim moment și mereu necobosiți ai afirmării cauzei păcii ca domeniu de preocupare curentă al celor mai largi cercuri ale opiniei publice mondiale, inclusiv al generației celei mai tinere. Din 1965, în baza unei Declarații adoptate prin consens la O.N.U., la propunerea României, promovarea în rîndul tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare se regăsește an de an în tematica sesiunilor Adunării generale a O.N.U. și în activitățile practice ale Națiunilor Unite.

Din gîndul că printr-un A.B.C. al păcii pus în mina tinărului care se pregătește pentru a intra în viață, coeficientul de încredere și stabilitate într-o lume amenințată de spectrul războiului va spori, că omenirea s-ar putea apropia, cu un ceas mai devreme, de momentul instaurării unei păci trainice pe planetă, s-a născut și ideea profesorului italian.

CORNELIU VLAD ■

Medicamentele pot vindeca unele forme de cancer

Progresele însemnate obținute în tratarea unor anumite forme de leucemii au întărit ideea că și alte forme de cancer pot fi vindecate cu ajutorul medicamentelor, au comunicat recent specialiști americani. Termenul „vindecă”, atît de evitat pînă acum, a fost într-adevăr folosit fără rezerve în cadrul Conferinței naționale asupra leucemiei, desfășurată joia trecută la New York. Maladii ca leucemia sau boala lui Hodgkin, un cancer al sistemului limfatic, au fost supuse de mai bine de zece ani unor tratamente cu diverse medicamente. Rezultatele obținute „au întărit ideea că putem vindeca diferitele cancere cu medicamente”, a afirmat doctorul Vincent de Vita, directorul serviciului de tratare a cancerului de la Institutul național al cancerului. „Acum noi avem mijloacele de a aplica aceleași tehnici și cancerelor mai comune”, a adăugat el. Mai mulți specialiști prezenți la întîlnire au furnizat statistici încurajatoare asupra numărului de leucemii acute vindecate cu medicamente. Inamicul numărul unu al lumii este deci, într-adevăr, pe cale de a fi învins.

Belgrad — porți spre viitor

La confluența Dunării cu Sava, istoria a putut consemna optimismul tenace al locuitorilor, adesea eroi, care și-au împletit viețile cu destinul furtunos al Belgradului. De 36 de ori orașul a fost distrus, fie ars de incendii teribile, fie sfărîmat de năvălirile străine. De fiecare dată s-a ridicat din temelii, croindu-și cu demnitate viitorul cu un elan care, neuitat de legende, se demonstrează azi, apăsător, în impozanta alură a Noului Belgrad, devenit, mai mult decît un satelit ultramodern al vechiului miez de cetate, o prelungire vastă spre viitor. Poate de aceea amplasamentul monumentalului „Eliberator”, operă dominatoare a celebrului Ivan Mestrovici, se află pe malul drept al fostei fortărețe, dar cu fața spre Novi Beograd, acolo unde azi se definește, palpabil, noul destin al capitalei și al fiilor ei.

Se spune că Belgradul are două mii de străzi. Oricîte ar fi — numărul lor nu spune pînă la urmă nimic — Strada belgradeană, strada cu majusculă, rămîne pentru orice vizitator străin de neuitat. Lumea e vivace, dialogurile se înnoadă repede și natural, băleții și fetele au veselia robustă a vacanțelor meritate, împrîmind o atmosferă vag săgalnică nu numai străzilor înguste, meridionale, din cartierele vechi, dar și marilor bulevarde. Sub copaci umbroși, cu coroane bogate, se înșiră bănci prietenoase. Pîlcuri de bătrîni stau la

Omniprezența calculatorului

Utilizarea unui sistem de ordonatoare pentru a răspunde, global, problemelor energetice sau alimentare ale lumii în viitorii ani ar putea facilita adoptarea unei strategii optime pe termen lung. Soluționarea marilor probleme ale umanității — au estimat cei cincizeci de membri ai „Clubului de la Roma”, reuniți săptămîna trecută timp de trei zile la Stockholm — trebuie să fină seama de examinarea consecințelor în timp ale deciziilor luate în prezent, la nivelul fiecărui guvern. Relația nu este însă de natura celei oferite de un savant vest-german: „populația Terrei se va dubla în anul 2025. Aceasta înseamnă că deja se poate vorbi de o dublare a numărului locuitorilor de muncă, al locuințelor și spitalelor, al șoselelor și porturilor. Pentru a răspunde cerințelor alimentare, vor trebui dublate suprafețele cultivate sau va trebui dublat randamentul pămînturilor cultivabile în prezent”. Planeta, au spus-o chiar și ordonatoarele, are destule resurse pentru a ne adăposti și hrăni pe toți, mult mai mulți decît sintem în prezent, țînînd seama însă de principiile justiției și echității. Mașina oferă indicii, soluțiile, în ultimă instanță, i le dă tot omul.

Breviar spațial

O statistică oficială, dată publicității la Washington, relevă că, la cea de-a XX-a aniversare a erei spațiale — 4 octombrie — în spațiu se aflau 4472 de obiecte cosmice, confecționate de om. Dintre acestea, doar 971 poartă de fapt o încărcătură instrumentală; celelalte constituie motoare de rachete, diverse fragmente de piese și resturi de echipamente. NORAD, un organism mixt canadiano-american, care detectează, cataloghează și urmărește evoluția misiunilor spațiale, arată că, de fapt, de la plasarea pe orbită a primului satelit artificial al Pămîntului, la 4 octombrie 1957, numărul obiectelor lansate în spațiu a fost de 10 378. Dintre acestea, 5 906 au ieșit ulterior de pe orbită. Prognoza pentru următorii 20 de ani, care se bazează pe programele noilor lansări și pe dezvoltarea viitoare a echipamentelor de detecție și urmărire, estimează că la 4 octombrie 1977 se vor afla pe orbită 19 661 obiecte cosmice. Asupra individualității acestor obiecte nu se lansează încă pro-noze.

RADU BUDEANU ■

taclale, într-o tihnă simpatică. Din cînd în cînd răzbat, ca niște stoluri, țipetele, adesea glumețe ale vînzătorilor de castane coapte, dovleci la frigore sau semințe. Nimic din larma amețitoare a bazarului oriental, nimic din debandada comercială bizantină nu se întîlnește în acest oraș care cochetează cu sudul, dar rămîne disciplinat și curat. De o curățenie remarcabilă. Vitrinele magazinelor sînt largi, mărfurile prezentate se desfășoară cu o acuratete pariziană, firmele se profilează cu un aplomb stilistic incontestabil iar terasele cafenelelor sau restaurantelor, numeroase și deloc monotone, se însinuează în stradă, cu o decență familiaritate, care reliefează, încă o dată, spiritul agreabil al acestor locuri. Belgradul este un oraș în care străinul nu suportă stresuri sau constrîngeri. Orașul își primește oaspeții cu brațele deschise, natural și volos, ca înșiși locuitorii săi.

Mai tot ce este bucolic în Belgrad, în special în zonele centrale, pare premeditat. Pus în scenă cu un anume umor. E un mod de a decora orașul, cu intenția salutară de a crea un cadru stenic, reconfortant. O asemenea viziune trădează, fără îndoială, dragostea tandră a edililor și, de ce nu, a cetățenilor față de orașul lor cel de toate zilele...

Belgradul, dincolo de oazele sale pitorești mai vechi sau mai noi, a devenit un mare plămînt industrial. Chiar și fluxul populației denotă magnetismul economiei belgrade în plină dezvoltare. Sporul anual al locuitorilor este de 15 000. În perioada care s-a scurs de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial numărul locuitorilor a crescut de aproape 7 ori. Azi s-a ajuns la

aproape un milion patru sute de mii... În paralel se amplifică centura industrială care cuprinde o gamă largă de obiective, inclusiv tehnologii de vîrf. S-au construit numeroase uzine și combinate, au apărut ramuri industriale noi, astăzi producîndu-se de la mașini unelte cu comandă-program pînă la aparatul medical ultrafină.

Industria belgradeană asigură în produsul social național aproape 30 la sută.

Scoruri înalte sînt reliefate și de rețeaua de învățămînt: în 1945 erau reconzate 82 de școli cu 35 000 de elevi. Azi sînt 300 cuprînzînd peste 200 000 de elevi. În privința institutelor de învățămînt superior aceleași ritmuri de creștere: Belgradul găzduiește peste 80 000 de studenți.

Istoria nouă a capitalei își găsește, desigur, simbolul fundamental în Novi Beograd. În spațiul fostelor mlaștini și smîrcuri dezolante s-au înălțat building-uri ambițioase, autostrăzi suspendate, vaste rețele comerciale. 300 000 de locuitori animă, parcă de cînd lumea, această urbe din care belgradeii vechi și noi își fac o problemă de prestigiu personal. Unul dintre cele mai recente edificii — Palatul Congreselor. Pare o navă uriașă, cu trei punți, îndreptîndu-se spre Sava... Clădirea a avut încă de la lansare șansa de a găzdui o reuniune de relevanță politică europeană: runda pregătitoare a Conferinței pentru securitate și cooperare, din vara aceasta. Ea și-a deschis din nou portile la 4 octombrie, ospitalieră și încrezătoare, ca însuși Belgradul în toate anotimpurile sale...

Strategia dezvoltării la ora adevărului

„Dosarul” dezvoltării ocupă un loc central în dezbaterile actuale de cea de-a XXXII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. Evaluarea principalelor piese ale acestui „dosar” se face sub reflectorul nedismulant al rezultatelor precare ale aplicării Strategiei internaționale a dezvoltării (proclamate la 24 octombrie 1970) și, concomitent, în lumina postulatelor statornicirii unei noi ordini mondiale, care este, prin ea însăși, cea mai convingătoare pledoarie pentru elaborarea unei noi strategii a dezvoltării în consonanță cu marile comandamente ale realităților economice.

Strategia proclamată în 1970 prevedea, la ansamblul întregii lumi în dezvoltare, o creștere economică medie de 6 la sută pe an. În fapt, ea s-a situat sub 5,5 la sută. Creșterea producției industriale cu 8 la sută anual s-a dovedit și ea irealizabilă, în timp ce creșterea anuală de 4 la sută a producției agricole nu s-a îndeplinit nici ea, situându-se la nivelul de 2,2 la sută. Transferul anual de resurse financiare de 1 la sută (calculat pe baza produsului național) din partea țărilor dezvoltate spre țările în curs de dezvoltare a rămas în sfera dezbaterii. Asistenței pentru dezvoltare nu îi este afectată decât a 30-a parte din totalul sumelor ce alimentează cursa înarmărilor care, în prezent, absoarbe peste 400 de miliarde de dolari pe an. Iar tabloul general este completat de decalajul de 13:1 dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare — rehi-zitoriu inclement la adresa actualelor tendințe economice.

Pe plan calitativ, rezultatele înregistrate sporesc decepțiile. Cel mai nou document al O.N.U. în materie, intitulat „Progresul economic și social în cursul celui de al doilea Deceniu al dezvoltării” (1970—1980), se deschide cu un paragraf în care se afirmă că procesul cooperării internaționale a absorbit „șocuri violente”. Sint evocate: prăbușirea sistemului monetar, trecerea brută la faza de recesiune în principalele țări dezvoltate, insuficiența generalizată a recolteilor, criza energiei, inflația de o amploare fără precedent, creșterea șomajului. În același document capitoul privind „lumea a treia” debutează astfel: „...comparația dintre rezultatele obținute de țările în curs de dezvoltare și... obiectivele fixate de Strategia internațională a dezvoltării este decepționantă” (subl. ns.).

Desigur, atenția comunității internaționale nu se poate limita la constatări. Atât pe plan guvernamental, cât și științific se intensifică dialogul pentru identificarea celor mai corespunzătoare căi de combatere a subdezvoltării, de reducere a decalajelor, de asigurare a unei evoluții normale a economiei mondiale. Valoarea contribuției savanților la acest dialog este incontestabilă. O.N.U. aduce în acest an în mod oficial în dezbateri șase studii pe care le recomandă printr-un raport distinct. Aceste studii sunt: D.H. Meadows, **The Limits to Growth** (Limitele creșterii), New York, Universe Books, 1972; M. Mesarović și E. Pestel, **Mankind at the Turning Point** (apărută și în limba română în Editura Politică sub titlul „Omenirea la răspintie”), New York, Dutton, 1974; Herman Kahn, **The Next 200 Years** (Următorii 200 de ani), New York, William Morrow, 1976; J. Tinbergen, **RIO: Reshaping the International Order** (Restructurarea ordinii internaționale), New York, Dutton, 1976; Wassily Leontieff, **The Future of the World Economy** (Viitorul economiei mondiale), New York, Oxford University Press, 1977; A. O. Herrera, **Catastrophe or New Society?** (Dezastru sau o nouă societate?), Ottawa, 1976.

Spațiul nu ne îngăduie să prezentăm pe fond studiile de mai sus. Citeva din concluziile desprinse de O.N.U. din analiza lor și reproduse în raportul prin care le recomandă merită însă a fi semnlate, chiar și foarte sumar. Se estimează că pentru accelerarea dezvoltării se impun două condiții: în primul rând, introducerea unor modificări interne profunde, cu caracter social, politic și instituțional în țările în curs de dezvoltare; în al doilea rând trebuie să se aducă schimbări considerabile în ordinea economică mondială (W. Leontieff). Strategia dezvoltării trebuie să încurajeze acele stiliuri de dezvoltare care sunt susceptibile să satisfacă pe deplin cerințele fundamentale ale oamenilor din întreaga lume, fără a viola „limitele externe” ale resurselor globului (J. Tinbergen). Obstacolele care se opun dezvoltării armonioase a omenirii nu sunt de ordin fizic sau economic, ci, în esență, sunt de natură socială și politică (A. O. Herrera).

Fără a dezvoltării întreaga complexitate a fenomenului dezvoltării, datorită unor bariere conceptuale și metodologice, studiile amintite, deși conțin unele idei serioase contestate, au darul de a încerca o abordare globală, cât mai realistă, a problematicii economice mondiale, actuale și de perspectivă, pledând direct sau indirect, timid sau îndrăzneț, pentru o nouă ordine economică internațională în cadrul căreia relațiile dintre state să fie așezate ferm pe principiile dreptului, echității și justiției.

Alte dezbateri științifice aduc și ele contribuții prețioase. În urma unei reuniuni internaționale din Mexic din 1974, cu participarea a numeroși oameni de știință a fost adoptată cunoscuta Declarație de la Cocoyoc, larg citată și comentată în prezent. În acest document se arată că „o strategie fundamentală a dezvoltării va fi aceea de sporire a bizuirii pe forțele proprii. Aceasta nu înseamnă au-

tarhie... Ea înseamnă încredere în sine, bazarea în principal pe propriile resurse, fie ele umane sau naturale, precum și capacitatea de stabilire autonomă a scopurilor și de luare a hotărârilor. Aceasta exclude dependența de influențele și forțele din afară care pot să se transforme în presiuni politice. Aceasta exclude modelele exploatare de comerț, care privează țările de resursele lor naturale, necesare propriei lor dezvoltări”.

Dialogul pe tema strategiei dezvoltării se amplifică mereu și în instituțiile interguvernamentale, evidențiind căutări stăruitoare, care, în ciuda unor inconsecvențe, se înscriu într-un curs pozitiv, salutat cu deplină temei. Astfel, în pofida terminologiei mai puțin familiare limbajului politic curent, nu se poate nega rolul pe care UNESCO l-a avut și îl are în promovarea unei teze formulate în proiectul de plan al Organizației pentru perioada 1977—1982: „...respectarea endogenității și diversității tipurilor de dezvoltare reprezintă una din exigențele epocii noastre”.

Relevind o afirmație reușită prin conținutul pe care îl transmite, preluată din limbajul oficial al UNESCO, se cuvine a aminti că în același document se precizează: „În ceea ce privește modelul „occidental” de dezvoltare, lucrările de proiectare și de modelizare dinamică la scară planetară au demonstrat că el nu este universalizabil”. Cu toată travestirea într-un limbaj relativ pretențios, adevărul nu poate fi ascuns: societatea capitalistă este nepotencioasă și, în realitate, nu este un model al dezvoltării.

Lucrurile nu se opresc însă aici. Progresul realizat în însăși înțelegerea noțiunii de dezvoltare este remarcabil. Dacă, potrivit unor teorii mai vechi, dezvoltarea era reducibilă la simpla creștere economică, în prezent recunoașterea adevăratelor dimensiuni ale dezvoltării pare să fie un bun câștigat. Dezvoltarea este tot mai mult văzută ca un proces complex și multidimensional, care reunește într-o strinsă corelație și interdependență componentele economice, tehnologice, științifice, socială, educativă, culturală și, firește, politică. Toate aceste componente nu trebuie să fie tratate separat. Eforturile sunt orientate, dealfel, spre coeziunea lor. O asemenea tendință este tot mai accentuată. Dezvoltarea științifică, de pildă, nu poate fi despărțită de cea tehnologică, iar ambele sunt părți integrante ale dezvoltării naționale.

Problematika dezvoltării are o sferă de cuprindere universală, referindu-se atât la aspectele calitative ale acesteia, în sensul că vizează viața comunității umane în ansamblul ei, cât și pe plan cantitativ prin înglobarea tuturor națiunilor, indiferent de stadiul de civilizație materială pe care l-au atins până în prezent. Nu există nici o națiune care să se poată autointitula „total dezvoltată”. Cucerirea unei calități superioare a vieții, promovarea și înflorirea valorilor superioare, realizarea unei adevărate dreptăți sociale sînt obiective a căror valabilitate și actualitate nu pot fi contestate nicăieri.

Dar discuțiile purtate de-a lungul anilor în cadrul O.N.U. și al UNESCO au validat și o altă concluzie importantă: dezvoltarea nu trebuie concepută ca o simplă a-jungere din urmă a țărilor dezvoltate. Prin finalitățile ce o animă ea este **cucerirea unei noi vieți** prin geniu creator al fiecărui popor și în funcție de tezaurul de vrednicie al fiecărei națiuni. Este indispensabil însă ca procesul dezvoltării să fie armonizat cu personalitatea fiecărui popor, cu virtualitățile creatoare proprii ale fiecărei națiuni, recunoscut fiind că un atare proces se traduce într-o dinamizare a societății, în tot ceea ce are ea mai original, mai specific și mai profund.

Pe de altă parte, în materie de dezvoltare, sarcinile edificării unei noi ordini internaționale nu ar putea fi împlinite dacă s-ar opera doar substituirii nesemnificative în raporturile dintre state. Echitatea, dreptul, justiția pe care trebuie să se întemeieze noua ordine trebuie să ducă la un nou tip de cooperare: solidară prin scopuri și mijloace, total eliberată de conflictele de interese și de raporturile de dominare a celor slabi de către cei puternici.

În concepția țării noastre, statornicirea unei noi ordini economice internaționale postulează schimbări fundamentale în ra-

porturile interstatale. Eforturile depuse în vederea realizării unui asemenea obiectiv se înscriu organic într-un proces istoric avînd drept finalitate lichidarea stării de subdezvoltare, eliminarea discrepanțelor dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, egalizarea relativă a nivelurilor de dezvoltare economică. Înfăptuirea unui atare proces este de nedespărțit de realizarea unei noi diviziuni internaționale a muncii, întemeiată pe raționalitate și echitate, dezvoltarea unor relații calitative noi între state, bazate pe principii inderogabile ale dreptului internațional, constituirea unor mecanisme de colaborare multilaterală, apte să contribuie cu adevărat la progresul economiei mondiale, la întronarea unei conduite democratice în ansamblul vieții internaționale.

Noua strategie a dezvoltării, pentru perioada 1980—1990, în curs de elaborare sub egida O.N.U., trebuie să beneficieze pe deplin atât de experiența celui de al II-lea Deceniu al O.N.U. pentru dezvoltare — cu reușitele parțiale și mai ales cu scăderile sale general recunoscute și deplorabile — cât și de imperatiile fâuririi unei noi ordini internaționale, în consonanță cu postulatele solidarității popoarelor vital interesate într-o înnoire radicală pe plan calitativ a raporturilor dintre state.

Deși dezbaterile pe această temă se află încă în faza lor inițială, cînd se impun încă numeroase clarificări de ordin conceptual, înainte de a se aborda, cu simțul realismului, dimensiunea prospectologică concretă a amplei acțiuni declanșate, direcțiile fundamentale se conturează fără umbre și penumbe. Elementele constitutive ale viitoarei strategii converg, în esență, spre: recunoașterea primordietății politicilor și eforturilor naționale în slujba dezvoltării; extinderea colaborării multilaterale și multiforme, precum și a intrajutorării între țările în curs de dezvoltare; largirea și adîncirea cooperării între țările rămase în urmă și statele dezvoltate.

Concepută într-o asemenea viziune, noua strategie vine să valideze justetea tezei împărțite de țara noastră potrivit căreia orice strategie de tip global trebuie să pornească de la valorificarea a tot ceea ce s-a dovedit mai bun în strategiile și politicile de dezvoltare elaborate la scară națională, pe baza unei profunde cunoașteri și evaluări a realităților sociale și economice din fiecare țară dată.

Potrivit poziției țării noastre, într-un domeniu de asemenea însemnatate vitală pentru fiecare stat, cum este făurirea unui nou cadru al relațiilor economice internaționale, este esențial să se asigure condiții de participare tuturor statelor pe o bază de egalitate, în toate etapele negocierilor. România apreciază drept pozitivă abandonarea cadrului restrîns de negocieri al Conferinței „Nord-Sud” de la Paris și faptul că s-a ajuns la concluzia generală de a concentra dezbaterile și negocierile asupra problemelor noii ordini economice la O.N.U., cu participarea, pe temeiuri democratice, a tuturor statelor. Adunării Generale îi revine rolul central în cadrul acestor negocieri, ea trebuind să asigure desfășurarea lor într-o concepție unitară.

Așa cum a arătat recent la O.N.U. ministrul afacerilor externe român, George Macoveșcu, țara noastră acordă o mare importanță propunerii de convocare a unei sesiuni speciale a forului plenar al O.N.U. — Adunarea Generală — în 1980 pentru evaluarea progreselor obținute în instaurarea noii ordini economice. Însemnătatea vitală a problematicii face potrivit să se aibă în vedere posibilitatea ca această reuniune să se țină la nivel înalt, pentru a conferi autoritatea corespunzătoare concluziilor și programelor asupra cărora se va conveni. Această poziție a țării noastre își găsește reflectarea și în Declarația „Grupului celor 77”, conform căreia sesiunea amintită este chemată să adopte măsurile ce se impun în direcția stimulării procesului de edificare a unei noi ordini economice, în primul rând prin elaborarea unei noi strategii internaționale a dezvoltării. Este un imperativ și un responsabil îndemn la acțiune pentru construirea unei lumi mai bune prin structuri și mai drepte prin finalități.

IOAN VOICU ■

● Metrul și mila

Cu aproape două secole de întârziere, britanicii sînt pe ultimii metri ai... adopției sistemului metric. Această „revoluție silențioasă” — cum o numește FRANCE PRESSE — urmează să devină realitate fără echivoc. Începînd de la 1 ianuarie 1978, toate produsele alimentare preambalate urmează să menționeze în grame și centilitri ceea ce conțin. Această renunțare la măsurile imperiale nu se va face dintr-o dată. În ceea ce privește textilele, mai ales, se ezită în afișarea prețului pe metru patrat, prețul acestuia fiind cu 20 la sută superior yardului patrat. În cazul zahărului sau al făinii, trecerea la pungi de 1,5 kilograme (în loc de trei livre) sau de 500 grame (o livră cîntărește 453 de grame) a antrenat de asemenea o

creștere a prețului, nu totdeauna acceptată de consumator. Marea industrie a înțeles însă de mult timp că trecerea la sistemul metric reprezintă condiția sine qua non a supraviețuirii concurenței existente pe piața internațională. Industria automobilului produce deja, de trei ani, după criterii metriche, cu excepția pieselor pentru modele vechi. Dar chiar dacă și decorul clasic britanic devine metric — terenuri de golf, stadioane, piscine sînt acum măsurate în metri — unele obișnuințe sînt, totuși, greu de invins. Spre exemplu, poliția continuă să pretindă o talie reglementară de cinci picioare și opt inchi pentru recruții săi, distanțele rutiere continuă să fie măsurate în mile și nimic n-a fost încă întreprins pentru renunțarea la tradiționalul galon de benzină în favoarea litrului. Greutatea nou-născuților, deși luată în kilograme, este totdeauna anunțată în livre fericitelor mame...

MONDO UMANO ?

Un Palmares italian?

În timpul unui exercițiu, un submarin american s-a lovit de fundul mării. Aceasta s-a întîmplat la 20 septembrie a.c. Este vorba de submarinul american „Ray” cu propulsie nucleară. În al doilea rînd, accidentul s-a produs în Europa, mai precis în largul coastelor Sardiniei, în apropierea bazei militare americane din zona Maddalana. În al treilea rînd, în ciocnirea lui „Ray” de fundul mării au fost răniți trei membri ai echipajului.

Oricum, îngrijorarea sardinienilor, a locuitorilor italieni și a presei din această țară este pe deplin justificată. În primul rînd, accidentul (ale cărui urmări nu se știu cu exactitate) s-a produs în imediata apropiere a locurilor unde ei trăiesc și muncesc. În al doilea rînd, ei se întrebă pe drept de ce este nevoie ca un submarin cu propulsie nucleară, aparținînd unei țări străine, să aibă o bază în apele teritoriale ale țării lor și, totodată, să facă exerciții în aceste ape teritoriale. În al treilea rînd, ei nu au uitat ceea ce s-a întîmplat la Palomares, în Spania, la 17 ianuarie 1966, cînd un bombardier american B-52 încărcat cu patru bombe atomice s-a ciocnit deasupra acestei localități cu un avion cisternă. Trei bombe au fost găsite repede dar a patra lipsea la apel. Riscurile au fost imense. Amplele cercetări, minunțioasele investigații declanșate imediat au fost mereu extinse și încununat cu succes abia la 7 aprilie 1966. Acum, în Sardinia, ca și atunci, la Palomares, oamenii și-au amintit de cele 13 accidente similare ce le precedaseră. 5 februarie 1958: un bombardier american pierde deasupra statului Georgia (S.U.A.) o parte a armamentului nuclear; 11 martie 1958: bombe cu încărcătură atomică cad deasupra orașului Florence (California de nord); 4 noiembrie 1958: pe aeroportul Dyss (Texas) un bombardier atomic ușor se prăbușește imediat după decolare; 26 noiembrie 1958: deasupra orașului Chennault (Louisiana) ia foc un bombardier de tip B-47 încărcat cu bombe atomice; 6 iulie 1959: la baza aeriană Barksdale se prăbușește, imediat după decolare, un avion care transporta armament nuclear; 15 octombrie 1959: în statul Kentucky se prăbușește un bombardier de tip B-52, încărcat cu armament nuclear; 24 ianuarie 1961: un bombardier de tip B-52 care transporta armament nuclear se prăbușește în apropierea portului Seymour Johnson; 14 martie 1961: la baza aeriană Beale se prăbușește un bombardier cu armament nuclear la bord; 13 ianuarie 1964: la Cumberland (Maryland) se prăbușește un bombardier încărcat cu două bombe atomice neamorsate; 8 decembrie 1964: la Bunker Hill (Indiana) ia foc în plin zbor un bombardier supersonic încărcat cu bombe H; 12 octombrie 1965: pe aeroportul din Ohio arde un bombardier încărcat cu armament atomic; 19 ianuarie 1966: în Mayport (S.U.A.) o rachetă atomică se prăbușește pe coverta unui crucișător.

Se mențin, însă, multe întrebări firești care fac și mai actuale cele scrise după Palomares de o revistă italiană: *Pacea menținută prin zborul deasupra capetelor noastre al avioanelor purtătoare de bombe atomice (și prin patrularea în apele teritoriale a submarinelor atomice, am adăuga după episodul Sardinia) este iluzorie, precară și scandalosă. În ciuda complexității problemei și a greutăților trebuie să căutăm o bază mai realistă și mai umană pentru pace.*

PETRE NICOLAE ■

Noi cu noi

Aproape că s-a încheiat cariera în cupele europene a echipelor noastre de club. Ca de fiecare dată în ultimii ani — cu o singură excepție, o floare în plină toamnă rea — cele mai bune formații românești au fost nevoite să părăsească prima scenă a fotbalului european încă din actul întâi, arătându-ne încă o dată, cit se poate de clar, că între fotbalul intern și cel internațional se află încă o prăpastie, peste care doar „naționala“ reușește din când în când să arunce o punte de legătură. Diferențele cele mai mari se fac simțite, o știm cu toții, mai puțin pe planul tehnico-tactic și al valorii intrinsece a jucătorilor, ci mai ales pe planul organizării acestor cluburi, ca și al statutului de jucător de fotbal. De aici pleacă încă toate necazurile, aici trebuie să ne întoarcem când îl criticăm pe Troi sau Hajnal, când o acuzăm pe Dinamo de lipsă de curaj și pe Steaua de timiditate. Cea mai bine organizată echipă din țară este la ora actuală **echipa națională**, care a ajuns de altfel aproape un „club“ al celor mai buni jucători din România. Nu numai Sameș sau Dumitru ne-au mărturisit că „la lot totul este altfel“, altă atmosferă, altă concepție despre și pentru fotbal. Același lucru sînt gata să-l certifice, cu inima strînsă, și „refuzății“ actualei echipe naționale, precum Răducanu, Dinu sau Lucescu. Altfel spus, dureroasa experiență, repetată, a acestei toamne în competițiile continentale trebuie să ne pună pe gînduri — mai cu seamă pentru o eventuală și mult dorită îmbunătățire a organizării fotbalului la nivelul echipelor de club — dar nu trebuie să ne sperie prea tare în ceea ce privește soarta apropiată a reprezentativei. Olandezul Rinus Michels, antrenorul lui C.F. Barcelona, ne-a confirmat de altfel, imediat după meciul echipei sale la București, că fotbalul spaniol nu-și găsește deloc liniștea în rezultatele înregistrate împotriva echipelor de club.

Pină una, alta, ne-am întors la competiția internă. Dinamo a cîștigat mai net decît arată scorul de 3-0, Steaua a trecut de Olimpia, A.S.A. s-a dovedit de neînvingător la Iași și așa mai departe. Numai că pentru asta există și o expresie care începe să devină clasică: **noi cu noi!** Adică, în campionatul intern sîntem grozavi, învingem pe Tirgoviște sau Bihor mai mult decît confortabil, marcăm de șapte ori în poarta Aradului, cîștigăm în deplasare (nu chiar întotdeauna, e drept!) cînd jucăm la Ploiești sau la Rm. Vilcea — dar cum ieșim dintre hotarele țării capotăm lamentabil, fie că e vorba de Barcelona sau Atena. A fi grozavi **noi între noi** a devenit de mai multă vreme un lucru banal, astăzi valoarea adevărată se numără prin golurile marcate în poarta echipei lui Cruyff sau Blohin. Pentru a fi cu adevărat competitiv trebuie deci să ne raportăm la nivelul internațional al jocului, nu la cel intern. Adeseori se aude despre cutare echipă că se află în mare formă, că nu știu care jucător este deosebit de pregătit, dovadă jocul foarte bun din cine știe ce meci al campionatului intern. Vine apoi vremea competiției continentale și ne trezim din nou că Steaua nu este chiar așa în mare formă, că Hajnal, Al. Moldovan sau Anghelini joacă de parcă ar fi începători și, adeseori, nu înțelegem ce se întîmplă... Lucrurile sînt, iată, extrem de simple: noi cu noi sîntem grozavi; pe cînd însă, dintre noi și ei, mai buni vor fi ai noștri?! Răspunsul, vorba poetului, nu e chiar vîinare de vînt — el este legat tot de o mai bună organizare a cluburilor interne, de ce nu, poate chiar după exemplul echipei naționale!

DUMITRU GRAUR ■

DACIADA

O uzină întregă pe stadion și o alta în care despre sport se vorbește doar în planuri

Brăila. La uzina „Progresul“ Daciada se bucură de un deosebit succes, organizarea fiind asigurată de către Clubul sportiv, comitetul U.T.C. și alți factori de răspundere, cei de la nivelul secției. Între aceste competiții de masă consemnăm: crosul forțorilor, întrecerile de fotbal, în cadrul cărora s-au întrecut 12 echipe, cele de volei, cu 8 echipe, apoi cele de șah, tenis de masă, tenis de cîmp și altele. La ieșirea din schimb, atît dimineața cit și după-amiază, după ora 15, muncitorii brăileni asaltează terenurile de fotbal, de volei și sălile de sport. Numai la cupa „Modelorului“ (la fotbal), în care s-au întrecut cele 12 echipe, partida finală, desfășurată între echipele secției de excavatoare („750“ cu secția „900“) a fost urmărită de peste 2.000 de suporteri din uzină. Și asta în timp ce pe stadionul municipal se desfășura partida internațională dintre F. C. Brăila (divizia B) și echipa braziliană Juventus Sao Paulo!! Cupa a fost cîștigată de echipa secției de excavatoare „750“ cu scorul de 5-2 (2-0). La volei cupa a revenit echipei de la secția turnătorie, care a dispus în finală de secția excavatoare cu 3-2.

În același timp însă, la o altă mare uzină brăileană — „Laminorul“ — unde cîndva se organizau competiții sportive cu o mare participare de tineri muncitori, încă nu s-a dat startul în cadrul Daciadei. Aici se organizează doar întîmplător unele întreceri la popice, după cum ne mărturi-

sea maestrul Grigoraș Mocanu, de la secția C.T.C. În programul Comitetului U.T.C. pe uzină, prezentat de Ilie Gheorghiuță, secretarul acestui comitet, se amintește într-un singur loc că „în acest trimestru se vor organiza mai multe activități culturale-sportive de masă“. Întrebînd dacă se mai organizează, în afară de popice, și alte activități sportive în cadrul Daciadei, dînsul a răspuns: „Se mai organizează ceva la șah și la tenis de masă“. Deci, iată că aici Daciada nu se simte la ea acasă, iar cei peste 2.000 de angajați ai uzinei așteaptă ca și conducerea asociației sportive să-și ia inima în dînti și toate măsurile pentru ca și la Uzina „Laminorul“ să se organizeze mult doritele competiții sportive de volei și fotbal, tenis de cîmp, la atletism și așa mai departe. Altfel, să consemnăm și necazul maestrului Petru Fronesco, președintele asociației sportive, care arată că nici cel puțin divizionara C de fotbal „Dacia-Uni-

rea“ nu are îngăduința din partea organelor sindicale și ale Consiliului de educație fizică și sport județean să-și dispute partidele de campionat pe terenurile de sport din localitate, echipa fiind nevoită să joace în... județul Tulcea, în orașul Măcin! Este cunoscut că în Brăila există stadionul de fotbal municipal și terenul de fotbal al Uzinei „Progresul“, dar încă nu s-a găsit soluția unei ore potrivite de joc, deoarece atît echipa F. C. Brăila, din divizia B, cit și „Progresul“ și „Unirea-Tricolor“, divizia C, au în fiecare sîmbătă sau duminică de susținut partide de fotbal în localitate. De asemenea, mai arăta P. Fronesco, au repartizate fonduri în valoare de 2 milioane lei pentru a se construi aici, la Uzina „Laminorul“, o bază sportivă la care ar contribui, fără îndoială, prin muncă patriotică și muncitorie, însă, prin toate insistențele, nu s-a repartizat un spațiu adecvat. Poate că în viitor se vor găsi ceva soluții... (Traian Enache).

Pe Stadionul Tineretului din Capitală, duminică a fost o sărbătoare a tineretului, a bucuriei și o promisiune pentru noul sezon competițional ce se va desfășura sub semnul Daciadei. Aspect din proba de cros de la deschiderea anului sportiv școlar universitar și de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei

Reflecțiile unui portar cu reflexe

ARAD: U.T.A.—Sportul Studențesc 2-1 (1-0). Început furtunos cu trei cornere în primul minut. La unul dintre ele Răducanu întîrzie să se scoale, pare să se resimtă, și Ciugarin, aflat în apropiere, îl bate prietenește pe umăr și-i zice: „Scoală-te, Rică; ai ceva?“ Răspunsul, care suna cam așa: „Ce să am?; am reflexe!“ nu numai că i-a liniștit pe coechipieri, dar chiar i-a îmbărbătat. Fostul portar al naționalei este, mai ales, într-o mare formă... verbală și-l auzim în continuare: „De-acolo vrei să dai gol, măi Broșovschi?“; „Apoi: „N-ai auzit ce-a făcut Rapidulețul?“; „5-1“. „Așa, măcar acasă să bată și ei; săracii, au pierdut trei meciuri pînă acum, auzi, să-i bată Călărășul!... Ce cred ei, că Slatina o să-i aștepte să-și revină?“ Revine la joc: „Nu mai striga, măi Tase (e vorba de Tănăsescu), iar tu

N. Răducanu: „N-ai auzit ce-a făcut Rapidulețul?“

Tavi (O. Ionescu), lasă-l pe arbitru că are dreptate acum!“ În minutul 25, Broșovschi execută o foarfecă gen Ion Ionescu și Leac, aflat pînă atunci în ofsaid, intervine și deviază mingea în dreapta lui Răducanu. Cu toate parlamentările din teren, ploieșteanul Mihai Moraru acordă gol și... se-mpacă cu tribunele. Studenții au o revenire și Mircea Sandu ratează interceptarea unei pase ideale trimisă de Rădulescu. Această ocazie are darul să-i descrețească fruntea lui Răducanu: „Hai, barem să fie egal“, dar timpul se scurge. După pauză, în chiar primul minut, Kukla vine în atac, înscrie cu capul un gol perfect valabil, dar arbitrul îl anulează dictînd o obstrucție imaginară. Răducanu ride și zice: „Și eu care credeam că nu ne mai iubește Moraru... La gol trebuia să dea ofsaid, dar noroc că l-a anulat pe asta, al lui Kukla. A fost mai valabil ca primul“. Mircea Sandu îl lovește pe Găll, iar Giurgiu primește cartonaș galben pentru faulturi repetate. Publicul fluieră și se manifestă urît față de arbitri. „Aștia au scă-

pat jocul din mină și acum încep să-și bată joc de noi“ — comentează Răducanu. Rădulescu scapă puțin de supravegherea severă a lui Schepp și înviorează atacul Sportului. Inscribe Mircea Sandu și Răducanu zice, vizibil mulțumit: „S-a încercat treaba! Era și cazul, că de-un sfert de oră alergăm numai noi. E bun Rădulescu, dar dacă ni-l ține iar nu facem nimic“. Antrenorul arădean Ion Ionescu are inspirația să-l introducă în teren pe Kapesz. Mingea e la Cazan și Rică strigă: „Dă-i tare!“ Nu este însă ascultat, Cazan pasează direct lui... Kapesz, care-l surprinde pe Răducanu nepregătit și: 2-1. De-acum Răducanu amuțește pînă în final, conștient că s-a păcălit singur. (Ion Predoșanu)

Lei acasă, miei în deplasare...

PLOIEȘTI: Petrolul—Jiul 2-0 (0-0). Tribune pline pînă la refuz (s-a dovedit încă o dată, dacă mai era nevoie, că stadionul din Ploiești devine tot mai neîncăpător), organizare totuși bună, vreme ideală pentru fotbal, două echipe cu evoluții unanim apreciate în etapa anterioară. Ne așteptam ca elevii antrenorului Tr. Ionescu să abordeze meciul așa cum i-am văzut pînă acum în deplasare, adică să se aplece atent, grupat și să declanșeze contraatacuri rapide, periculoase. Acest deziderat s-a realizat doar în privința apărării, pentru că poarta lui Mircea a fost periclitată o singură dată mai serios, și atunci la o lovitură liberă de la circa 20 de metri executată de Mălțescu la încheietura barelor, pe care portarul petrolist a parat-o cu mare greutate. În rest, atacuri susținute ale gazdelor, declanșate din linia de mijloc, foarte laborioase, cu o prestație superioară celei petroșenene, Mălțescu fiind bine supravegheat pe tot terenul. Scorul alb de la pauză se poate explica doar prin șansa lui Cavai și lipsa de precizie a lui Toporan sau State. După pauză însă, renunțînd la centrările înalte în careu, gazdele au deschis scorul la o acțiune individuală a lui Toporan, pentru că tot el să majoreze scorul cu o puternică lovitură de cap în urma unui corner. Autorul celor două goluri a dat dovadă, în plus, de un adevărat fair-play, recunoscînd că la golul înscris de Gh. Dumitrescu de la circa 25 de metri (și anulat pe bună dreptate de arbitru I. Rus din Tg. Mures, bun în această partidă) el se afla în ofsaid, reușind astfel să liniștească tribunele „încălzite“ în urma acestei faze. (Dumitru Constantinescu)

La aniversare...

TIMIȘOARA: Politehnica—F.C. Argeș 1-0 (0-0). Cum meciul a fost transmis la televizor, nu ne rămîne decît să consemnăm datele... nevăzute ale acestui derbi. Întii, gazde și oaspeți (în frunte cu Dobrin!) au oferit garoafe roșii antrenorului timișorenilor, Angelo Niculescu, intrat în al 57-lea an al vieții, după exact 40 de ani petrecuți în arenele fotbalistice, dintre care ultimii 25 ca tehnician de frunte al fotbalului românesc. Publicul a aplaudat călduros, în ciuda frigului care i-a strâpnus oasele, încă de la un alt derbi, cel

local, între divizionarele B, C.F.R. și U.M.T., disputat în avanpremieră. Fiindcă înaintea meciului „Poli“—F.C. Argeș nu prea a fost chip să ne apropiem de combatanți, iată, după, imaginea disputei, rezumată de declarațiile celor doi antrenori: „Un gol norocos, de fapt autogol, fiindcă mingea a fost deviată de Zamfir... Am ratat câteva ocazii teribile. Trio-ul ofensiv Dobrin-Radu II-Roșu n-a „funcționat“ cum trebuia... Așa că șansa a fost de partea gazdelor, regret, cu un gol norocos“ (Florin Halagian); „Argesenii au avut noroc că n-au primit mai multe goluri. Cristian a apărut excelent, iar noi am ratat copilarăște. Sigur, șansa noastră a fost neșansa lor... Dacă nu apăra Bathori, la 0-0... Păcat că Roșu i-a provocat un accident neplăcut... Salut jocul matur în apărare al piteștenilor, forța lor colectivă. Bună, bună echipa lui Halagian... Altfelva: mă bucură faptul că „Poli“ a izbutit să facă cel mai bun meci chiar de ziua mea“ (prof. Angelo Niculescu) (Teodor Bulza)

Nostalgie

BUCUREȘTI: Dinamo—C.S. Tirgoviște 3-0 (1-0), meci agreabil și chiar plăcut la prima vedere. Tirgoviștenii au început totuși bine, arătînd chiar nonsalanță în joc, tînzînd prin pase directe să ajungă cit mai repede la poarta lui Ștefan. Numai că Tătaru II, Marinescu și, mai tîrziu, Neagu au lăsat repede tot greul partidei pe umerii apărării, unde Coman, Ene sau Alexandru au făcut tot ce le-a stat în putință pentru a limita proporțiile scorului. Dinamo a înscris trei goluri foarte frumoase (D. Georgescu, Dinu și Tălnar), chiar fără să insiste. Să mai remarcăm că banca de rezerve a echipei campioane (care cuprindea nu mai puțin de 17 persoane!) s-a agitat într-un singur moment al jocului, consecutiv accidentării portarului Ștefan (din fericire, fără urmări grave, așa cum se crezuse inițial), care a salvat miraculos o minge-gol, la singura acțiune mai periculoasă a adversarilor. În ceea ce ne privește, am urmărit cu mai multă atenție decît de obicei evoluția lui Cornel Dinu, tirgoviștean de origine. L-am privit oarecum nostalgic, amintindu-ne de acea zi de 25 septembrie a anului 1966, cînd Dinu debuta sub ochii noștri, pe același stadion, în prima divizie a țării. Astăzi, cînd fostul căpitan al echipei naționale întîlnea echipa de la care a plecat acum mai bine de unsprezece ani de zile, l-am privit pe Dinu iarăși atent, comparîndu-l cu adolescentul de 18 ani despre care se spunea, încă de atunci, că va face o mare carieră. În viața lui Cornel Dinu s-au scurs între timp nu numai 11 ani, ci și aproape 300 de meciuri în prima divizie a țării și 65 de selecționări în echipa reprezentativă. Obosela și viața destul de dură pe care și-a impus-o au început, fără îndoială, să-și spună cuvîntul acum, cînd Dinu a devenit un „bătrîn“, un „cîntin mohican“ sau cum mai vrei să-l spunei — dar același jucător a cîștigat mult în maturitate, ba chiar, cum mărturisea, își regretă mult greșelile „din tinerete“. Nu ne îndoim că un asemenea bătrîn și-ar dori multe echipe, chiar dintre cele în care infuzia de tinerete este la ora actuală cuvîntul de ordine... Fără să strălucească în decizie, arbitrajul lui N. Dinescu a satisfăcut. (Dumitru Grecu)

45 de minute (în două runde) cu Mikis Theodorakis

● În dimineața din ajunul concertului bucurestean a apărut la Palatul sporturilor și culturii pe la 11, într-o (ținută fără pretenții. Multumit de sală („E mare, dar pare caldă“), fără alte comentarii urcă pe scenă; dezbracă haina atârând-o pe spătarul scaunului și încearcă pianul, însă fără o melodie. Se alătură instrumentistului care cântă la „buzuki“, un chitarist, și imediat se improvizează în surdina un mic concert, curmat de invazia tehnicienilor ocupați cu plantarea microfoanelor. Probele de sunet, comenzile de la pupitrul de control, număratoarea în perele microfoanelor... Mikis Theodorakis „oboară și se așază pe un scaun cam pe la jumătatea sălii. Da, e dispus să stăm de vorbă; dar urmărește atent rumoarea de pe scenă. Acoperit de celelalte instrumente, pianul nu se aude și atunci el îl avertizează prompt pe un tânăr aflat la pupitrul de control lingă inginerul de sunet. Acum e în ordine „Tinarul?“, sondez „Iorgos... fiul meu. În acordajul tehnic se pricepe mult mai bine decât mine...“ „Inginer de sunet?“ „Nu, face muzică. În curind va pleca la Paris să studieze pianul și compoziția“. Fostul elev al lui Olivier Messiaen la Conservatorul din Paris și care compusese prima sa simfonie în spațiul concentrațional al lagărului din insula Makronissos, autor de balet, compoziții camerale și muzică de film, creator al „Cintecelor de rezistență“ și al oratoriului „Canto general“ pe versurile lui Pablo Neruda, autor a numeroase cintece de mare popularitate — dirijind acum o formație orchestrală restrinsă... Se ridică destule întrebări.

doă ore. Ce să mai continuăm convorbirea? „Poate diseară, în antrac“, îmi spune. Dar seara s-a dezlănțuit frenetic, dirijind, cîntînd el însuși, electrizînd și asociînd publicul la voluptatea de a cînta. Deci...

● „MELOS“, RUDĂ BUNĂ CU „POESIS“

A doua zi, în holul hotelului „Dorobanți“. Un Mikis Theodorakis iarăși calm, ponderat, cu vorba măsurată.

— Ceea ce am ascultat în concert este atât de impregnat de culoare grecească, încît as inclina să cred că vă identificați total cu muzica populară din patria dv. Totuși, care este partea de compozitorului?

— Relațiile mele cu tradiția sînt de ordin calitativ, nu cantitativ. Iau sufletul muzicii grecești, și nu chipul ei. Se poate vorbi de o re-creare, dacă vreți... Sau altfel spus, cîntecele sînt creații personale, dar inspirate de tradiția populară națională a Greciei.

— Curios însă că două cîntece de-ale dumneavoastră („Printre rînduri, printre cuvinte“, „Fratele meu, soarele“) — interpretate și imprimate de Dalida — au un caracter aparte...

— Faptul demonstrează influența pe care o pot avea limba, interpretarea dată de Dalida... ca și orchestrația. Dar mai este ceva: cele două cîntece fac parte din ciclul „Cîntece populare“ pe care l-am compus în exil, în timpul dictaturii militare. Originalitatea fondului lor însă e profund grecească.

— În cîntec — se știe — și textul are o deosebită importanță. În cazul dumneavoastră el declanșează inspirația muzicală, sau ideea muzicală sugerează un anumit text?

— Și una, și alta. Dar de cele mai multe ori textele au fost acelea care m-au inspirat. (Am compus, însă, și melodii care i-au inspirat apoi pe poeți să scrie versurile potrivite.) De regulă, cred că prin muzică interpretez poezia. Pentru că — așa gîndesc — într-o poezie bună există muzică. Și încerc să descopăr muzica secretă ce se află în fiecare poem. Cred că ceea ce am făcut, în mod special, a fost să demonstrez că marea poezie chiar poate deveni cîntec popular.

— Cum ați colaborat însă cu cîntecii? Mă refer la Michael Cacoyannis și Anthony Quinn în „Zorba, grecul“. Filmul — evident — compoartă o muzică de mare mare întindere decât un cîntec...

— Da, cu Cacoyannis am colaborat și la „Electra“, iar acum este aproape gata „Ifigenia“... Dacă nu mă înșel, am realizat împreună cinci sau șase filme. („Electra“, „Troienele“ și „Ifigenia“ alcătuiesc o frescă cinematografică aproape încheiată.) Cu el lucrez cu plăcere pentru că îl consider un autentic creator... foarte serios... Și pentru că alături de el am toată libertatea să aplic în practică ideile mele despre muzica de film... valabile și în ceea ce privește muzica pentru tragedie.

— Anume?

— De obicei muzica este utilizată ca un fond sonor pentru sublinierea acțiunii care se vede. Eu pledez pentru un rol specific al muzicii, pe care nu-l pot deține nici mișcarea, nici imaginea. Mu-

zica — așa cred — trebuie să treacă dincolo de posibilitățile vizuale ale realizatorului... să interpreteze sufletul subiectului, al situației dramatice. Muzica se cade să urmeze mișcarea interioară — cum se spune — a filmului, conștiința acestuia. Într-o manieră oarecum contrapunctivă... Așa am colaborat cu Michael Cacoyannis și cu alți regizori (Costa Gavras, Jules Dassin, Anatole Litvak și ultima oară cu Sidney Lumet într-un film realizat la New York).

— Și cu Anthony Quinn?

— Cînd am realizat „Zorba, grecul“ am petrecut împreună o lună în Creta. În Grecia era atunci un mare succes tocmai cîntecul pe care Zorba îl dansează în film. (Da, „sirtaki“-ul acela e un cîntec.) Lui Anthony Quinn îi plăcea să-l danseze scara într-o circumdă din tirgul unde se filma: a vrut să-l danseze și în film. Cum nu aveam muzica imprimată cu noi, ne-am gîndit ca mai tirziu să facem un „play-back“. Dar am renunțat, deoarece Quinn se legase foarte strîns de muzica de acolo. Și am făcut foarte bine. Dealtfel în Creta Anthony Quinn era... un adevărat cretan. Atît de bine se adaptase, încît ai fi jurat că e grec.

— Iar dumneavoastră v-ați adaptat și la condiția de interpret. De ce?

— Cînd am început perioada de creație a muzicii populare, au fost cicluri pe care le-am cîntat chiar eu. (O dată în 1959, altă dată în 1962.) Primul se intitula „Dezertorul“ (cîntece pe versuri de fratele meu), al doilea se chema „Ostatecul“. Iar acum, la teatrul de pe Lycabet din Atena am interpretat pentru prima oară un ciclu de cîntece pe versurile lui Livaditis.

— Ca interpret, se pare că aveți cicluri preferate din creația personală...

— Da, de unele mă simt legat în mod deosebit. Și prin ele doresc să am un contact total cu publicul. Nu numai dirijînd orchestra care le execută, ci cîntînd eu însumi cu ea.

— Oare de aici se trage concepția dumneavoastră despre „concertul popular“? În fond dirijați, cîntați, publicați cîntă împreună cu dumneavoastră... Se și recită versuri...

— Poate că da. Oricum, pe lângă muzică, într-un asemenea concert ascultătorul trebuie să înțeleagă și poezia, care este foarte importantă. Așa se poate stabili o adevărată comuniune cu publicul, cînd distanța dintre scenă și sală dispare.

— Forma aceasta de concert n-ar risca să se apropie de „show“?

— Nu, nu... „Show“-ul altceva: divertisment. Eu am în vedere o artă populară demnă de om. Privesc omul cu multă demnitate, cu mult respect... Ne și prezentăm pe scenă îmbrăcați în negru: ca atunci cînd, în viața de toate zilele, mergem să ne căsătorim... să luăm parte la o ceremonie... E un ritual.

— Și totuși, cu atîtea turnee concertistice, interpretul Mikis Theodorakis are timp și pentru compoziție. Tocmai a terminat „Ifigenia“ („O lună de lucru intens, închis în casă“); tot într-o lună, muzica pentru „Rugătoarele“ de Eschil („A fost prezentată la Festivalul teatral de la Epidaur“). „Turneele — incheie — nu sînt o problemă. Totul se poate aranja“. Inclusiv — as adăuga (și nu cred că s-ar supăra) — interviul de față.

AUGUSTIN SANDU ■

● CUM SE CONVERTEȘTE UN SIMFONIST

— De fapt — îl întreb — în ce împrejurări ați trecut de la simfonismul propriu-zis la cîntec?

— Mi-am dat seama că în fond muzica simfonică se adresează unei părți din public. Or, pe mine mă interesa o muzică pentru mase. Îndeosebi după al doilea război civil de la noi, masele s-au maturizat, au devenit adulte, ca să spun așa. Nu mai erau masele de tîrani de pe vremea lui Beethoven sau Brahms, ci mase alcătuite din oameni care terminaseră o școală. Și, mai ales, sînt mase care au luptat împotriva fascismului și au dobîndit o responsabilitate declarată. M-am întrebant atunci de ce oare aceste mase n-ar putea nu să se intereseze, ci să se identifice cu opera de artă...

— Faceți un „distinguo“ pe cit de subtil, pe atît de net...

— Să ne înțelegem. Sînt pentru tradiție, pentru tot ce s-a creat și care constituie un bun apartinînd și secolului nostru; dar mi-e foarte greu să mă identific cu operele trecutului. Îmi plac... le ador chiar... Poate că un compozitor îmi place mai mult decît altul... Dar ca să mă identific cu o operă, cred că ea trebuie să fie contemporană cu mine. O creație care să vorbească despre mine... despre problemele, visurile, anxietățile și elanurile mele... Gîndesc că veritabila funcțiune a artei este de a fi vivanță... Cu o mare amplitudine socială și națională.

— Sînteți însă incredințat că crezul dumneavoastră nu este strict singular? — Am impresia că poporul simte nevoia să se identifice cu o operă de artă a timpului său. Or, s-a constatat că acum arta se împarte în două: una savantă și alta de amuzament. Aceasta din urmă însă nu este artă. Fără îndoială, divertismentul își are importanța lui, pentru că

omul are nevoie să se și distreze. Are nevoie să danseze... uneori să uite... În divertisment omul tinde să uite; în artă el tinde să-și amintească.

— Asta înseamnă că și cîntecul — de artă, firește — preține din partea compozitorului anumite calități. Le-ați putea defini?

— Vă propun o paralelă. Să luăm, de exemplu, pictura. Cred că aici cel mai dificil este desenul. (Culori pe pinză sau carton oricine poate așterne.) Cel mai bun pictori din toate timpurile cred că au fost buni desenatori. Desenul înseamnă talent.

— Și în muzică?

— Desenul este melodia. Cel mai greu de realizat, pentru că ea trebuie să fie pură, simplă... Judecați: uneori ai de-a face cu douăzeci ori treizeci de note, nu? Ei, cu treizeci de note trebuie să faci un univers! E un mit să spui că e cel mai ușor să compui o melodie; e cel mai greu! Chiar și în simfonie, cel mai important este — la urma urmelor — motivul... Adică melodia! Prin ea îi deosebești pe marii creatori. Vivaldi, de exemplu, are un stil melodic al lui; Bach la fel... Examinați-l pe Mozart și Beethoven, pe Brahms, Schumann... pe Stravinski, Bela Bartok și așa mai departe pînă la Webern. În ultimă analiză, stilul melodic este cel care le traversează opera. Cred că demingia (adică creația) înseamnă melodie. Și poporul este cel mai genial creator. El se exprimă prin melodii care durează... unele o mie sau cinci sute de ani...

Stop casetofonului. Acordajul tehnic s-a terminat; Mikis Theodorakis urcă pe scenă („Poate continuăm mai tirziu“) și începe repetiția ca șef de orchestră. Cîntece cu lentori pendulante urmate de creșcendouri reperi tăiate brusc de o pauză suspendată înaintea unei explozii de tumultuoasă vitalitate. Dirijorul se ambalează treptat, se însuflește fredonînd melodiile odată cu orchestra, se abandonează plăcerii cîntului antrenant vreme de peste

Cum am ajuns să învăț croșetatul

Mi-am luat inima în dinți, fie ce-o fi, și m-am dus la un oficiu postal să depun un mandat telegrafic.

În asemenea împrejurări, recunosc, sînt foarte timid, am impresia că deranjez, că poate funcționarii au și ei necazurile lor, viața lor personală.

Încercam, în naivitatea mea, să-mi fac un sever examen de conștiință și să-mi spun că, în definitiv, nu comit nici o mîrșăvie... Mărturisesc că acest sentiment de vinovăție mi-l trezește numai oficiul postal din apropierea casei mele, dar mi-era lene să mă duc pînă în centrul Bucureștiului. Eu iar cu muștrări de conștiință... Dar de ce mi-e lene?

Am nimerit-o prost. Cele două funcționare tocmai discutau despre un nou model de pulover, cu două ochiuri, cu patru ochiuri, probleme asupra cărora n-am nici o competență. A apărut și „modelul“ și atunci am tresărit de speranță, credeam că dîndu-mi cu părerea o să le cîștig bunăvoința. N-a fost așa, am primit o ripostă drastică.

— De ce te bagi unde nu-ți fierbe oala?

Le-am dat dreptate, dar fetele n-ajunseseră încă la nici o concluzie, șansele mele se împuținau mai mult decît vizibil. Ceea ce îmi dădea oarecare speranță erau afișele în care peretii localului se răsfațau. Din toate ungherele te asaltau

asigurările de poliete: „Prima noastră grijă e deservirea populației...“ „Nici o clipă pierdută...“ „Fiecare funcționar un slujitor al populației...“ „Timpul morții sînt dușmanii noștri...“

După o oră mi-am pierdut răbdarea. Într-un moment de furie am făcut ceea ce în viață n-am făcut. Le-am smuls agrafele și am început să croșetez eu puloverul, cum m-am priceput, cînd eu două ochiuri, cînd cu patru ochiuri. Mandatul l-am trimis de la alt oficiu. M-am jurat însă să vin și a doua zi. Cred că în două săptămîni am să-l dau gata. Puloverul, firește.

TEODOR MAZILU ■

Ionpopescu rezolvă chestiunea

Popionescu de la grădina zoologică a fost, în sfîrșit, pensionat. S-a organizat banchetul de adio — flori, șampanie, multumiri, regrete eterne și lacrimări sincere. Nu a lipsit, bineînțeles, cadoul colectiv, în cazul de față o pină chinezăscă și o tinichea de prăjit pînea la priză. Toată lumea a fost veselă, inclusiv animalele care, în cinstea sărbătoritului, au primit un surplus de hrană (aflocul nu).

A doua zi dimineața biroul lui Popionescu a fost luat în stăpînire de către Ionpopescu. Acesta a constatat imediat că predecesorul său a fost un așeamiu și s-a mirat îndelung cum de-a scăpat teafăr pînă la pensionare, cum de nu l-au sfîșiat bietele animale?! Pentru că metodele lui de muncă au fost pur și simplu anacronice! Lucru pe care i l-a confirmat încă în aceeași zi îngrijitoarea de la cobre, venită să-i prezinte omagii. „Știi, don' Popionescu obișnuia să-și țină și găinile de-acasă în portia regimentului.

Noi i-am spus că n-ar fi prea corect, dar, știți dumneavoastră, pentru noi cuvîntul sefului e sfînt...“

Ca să nu mai vorbim de îngrijitoarea de la vulpi, a dezvăluit niște matrapazlicuri incredibile... Pentru a curma răul din rădăcină, de la început și o dată pentru todeauna, Ionpopescu a luat măsuri radicale. În primul rînd s-a incuiat în birou, singur, și a întocmit un plan cu propuneri concrete. Mai întii, grădina zoologică să se numească Trustul General Botanic și Zoologic, grădina zoologică fiind o adevărată aberație filologică. Pe urmă, îngrijitoarea de la cobre să fie mutată disciplinar la secția vulpi, iar cea de la vulpi la cobre, în semn de luare-amînte pentru orice viitoare tentativă de linguseală. Apoi: să se achiziționeze următoarele mărfuri și materiale, strict necesare bunei desfășurări a activității și bunei îngrijiri a iubitelor animale din inventar: ochelari fumurii din import, pentru cobre; copci (mos-babă) și satin, pentru vulpi; portmonee diferite mărimi, pentru lei; benzi cu muzică de compozitori clasici moderni și un magnetofon Grundig, pentru lebede; aparate speciale, pentru morse; curcubeu plastic, pentru păstrăvi (în caz că nu se găsește în comerțul socialist se va cumpăra, să zicem, piper, niciodată nu strică); raci și pui de baltă, pentru știuci; broaște, colțare, minere și cuie de marochinar, pentru crocodili; scobitori și pastă de dinți, pentru carnivore în general; diverse materiale constructive (cărămizi, fier-beton, cherestele), pentru melci; vin sec, condimente și celelalte, în cantități suficiente, pentru mistreți; pijamale pentru zebre; paturi, pentru pustile paznicilor...

Mai departe: să se construiască un depozit corespunzător pentru păstrarea în cele mai bune condiții a tuturor acestor bunuri obștești; să se angajeze personal calificat și de încredere pentru gestionarea acestor bunuri obștești (alături se înaintează dosarul personal al tovarășei Ionpopescu Maria); să se repartizeze

mijloace de transport de diverse gabarite și culori, pentru aducerea acestor prețioase bunuri obștești în incinta trustului. Ultima propunere apăsătoare de la sine, ca o necesitate stringentă: să se transforme desuetul post de administrator al primăriei grădini zoologice într-un post corespunzător, de Prim Director Șef al Trustului General Botanic și Zoologic.

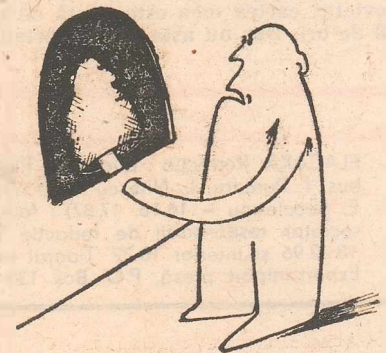
În al doilea rînd, Ionpopescu a descuiat biroul și sînd în prag cu privirea în zare, și-a frecat mințile multumit.

În al treilea rînd va acționa numai după sosirea aprobărilor și a felicitărilor.

Ionpopescu speră că acestea nu vor întîrzi prea mult. (Culmea e că nici n-au întîrziat prea mult. Și nu s-a obiectat decît la scobitori și la pastă de dinți, care au fost înlocuite cu o duzină de păsări ibis. Ca să nu existe discuții).

ȘTEFAN M. GĂBRIAN ■

(Din volumul în pregătire „Fotolii și birouașe“)

SORIN POSTOLACHE ■

Omul de știință ar fi vinovat dacă nu i-ar păsa de ce se petrece în lume

● Profesorul Gheorghe Cartianu — doctor docent, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România — s-a născut la 8 august 1907 în satul Borca, județul Neamț ● În 1933 s-a angajat ca inginer la Societatea de radiodifuziune ● În 1934 a fost numit asistent la cursul de geometrie descriptivă și matematici speciale de la Școala politehnică din București. Din același an este asistent la cursul de radiocomunicații atunci înființat ● În 1952 devine șef de catedră la catedra de radiocomunicații de la Institutul politehnic din București ● Împreună cu profesorii Tudor Tănăsescu și Iancu Constantinescu a pus bazele învățămîntului de radiotehnică și electronică la noi în țară.

— Trist ?
— De ce ? Pentru că azi — după 25 de ani ! — este ultima mea zi ca șef de catedră ? O să am în continuare mult de lucru... De condus lucrări de doctorat. De continuat diverse lucrări de cercetare. N-avea grijă, n-o să am timp să stau cu brațele încrucișate privind la alții.
— Lăsați o amintire plăcută ca profesor ? După cite știu, erați cam temut.
— Da de unde ! Mie mi se pare că am fost prea puțin aspru. Am fost întotdeauna prietenos cu studenții.
— Zic unii că vă lăsați influențat de asistenți.

— Asta e adevărat. Asistentul îmi poate spune multe despre activitatea școlară a celui pe care îl examinez.

— Ce ați urmărit de-a lungul carierei dumneavoastră de dascăl ?

— Să nu fie ruptă nici un moment legătura dintre teorie și practică. Cea mai bună dovadă sînt cele 27 de lucrări importante pe care le-a executat catedra pentru producție.

— Aceasta este o indicație fermă a conducerii partidului nostru.

— Într-adevăr. Abia în anii socializmului am putut realiza ca legătura studentului cu practica tehnologică să nu fie o vorbă în vînt, ci o adevărată integrare a învățămîntului cu practica. Ți-aș aminti ce a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu în raportul la Congresul al XI-lea al P.C.R. : „Se impune luarea tuturor măsurilor... pentru unirea strînsă a învățămîntului superior cu cercetarea și producția, pentru reorganizarea lui într-o concepție nouă, revoluționară, în concordanță cu cerințele concrete ale dezvoltării actuale și în perspectiva societății românești“.

— Ce diferență este între învățămîntul tehnic de azi și cel pe care l-ați cunoscut în 1934 ?

— Înainte nu exista o direcție de cercetare. Aveam ingineri buni și chiar foarte buni. Dar totul se reducea la contribuții personale, unele extrem de valoroase.

— Ca de pildă ?

— Cine n-a auzit de Gogu Constantinescu, cel care a descoperit efectul sonicității ? Va trebui, de asemenea, să fie mai bine cunoscut Augustin Maior, pionier al telefoniei multiple prin curenți purtători.

— De ce profesori pe care i-ați avut vă amintiți cu plăcere ?

— Amintirea cîtorva profesori îmi este mai vie în minte. Profesorul meu de filosofie din liceul de la Bacău, C. Tabacaru, un kantian animator pentru umanism. Profesorii de la Școala politehnică : Traian Lalescu, ilustru matematician unind imaginația cu inteligența ; Ernest Abason, excepțional pedagog, inginer și matematician, Iancu Constantinescu, profund și uman ; Gh. Filipescu, un mare inginer și profesor al vechii școli ingineresti ; C. Budeanu, bun pedagog și inițiator al unor noi domenii de cercetare în electrotehnică, Tudor Tănăsescu.

— Cum poate fi știința românească la nivelul cerințelor mondiale ?

— În primul rînd e nevoie de o informație bogată și riguroasă. Pe care, din păcate, n-o avem întotdeauna. La dispoziția inginerului român, a cercetătorului nu se află destule reviste în care să-și poată comunica rezultatele sau să poată afla de cercetările confrăților, înainte ca informația să s. învechească. După cum nici accesul la reviste de specialitate de peste hotare nu e întotdeauna lesnicios.

— Dumneavoastră sînteți autorul, între multe altele, al unei cărți care s-a bucurat de o largă audiență, la noi și în străinătate : MODULAȚIA DE FRECVENȚĂ.

— Într-o lucrare a unui cercetător sovietic, cartea mea este citată de vreo 20 de ori. Dar nu asta are importanță.

— Nu vă mihnește faptul că un om de știință este mai puțin cunoscut decît, să zicem, un Mihai Constantinescu ?

— Cine e Mihai Constantinescu ?

— Un cântăreț de muzică ușoară.

— Noi nu ne adresăm unei mase atît de mari de oameni.

— Dar prin rezultatele cercetărilor sale, omul de știință se adresează lumii întregi !

— Da. Dar tot nu mi se pare anormal ca fotbalistii, cântăreții să fie mai cunoscuți decît inventatorul aparatului de radio de înaltă fidelitate cu modulație de frecvență. Îți repet, n-am suferit niciodată pentru faptul că atunci cînd trec pe stradă, lumea nu-și dă coate recunoscîndu-mă.

— Ce problemă vă preocupă acum ?

— Transmiterea informației prin sistemul nervos. Este o analogie între creier și sistemele de transmitere a informației artificiale — telefonul, radioul...
— Pot să înțeleg că vă preocupați și de problema telepatiei ?

— Poți.

— Am citit despre experiențe uluitoare. Despre cosmonauți care au transmis informații pe Pămînt fără ajutorul vreunui aparat, sau despre o persoană care, aflată într-un submarin, sub calota polară — deci izolat din punct de vedere al undelor radio — a transmis coordonatele submarinului cuiva aflat pe continent.

— Am auzit și eu despre aceste experiențe. Dar nici o lucrare cu adevărat științifică nu le pomeneste.

— Atunci îmi puteți aminti vreo experiență care să se fi petrecut în condiții de maximă rigurozitate ?

— O persoană aflată la Moscova, de pildă — persoană care poate fi socotită „emițător“ — a ținut în mină un obiect, un resort. O altă persoană aflată la Leningrad a descris acel resort cu mare exactitate. O altă experiență interesantă s-a petrecut în S.U.A., la Institutul Stanford. Un grup de persoane — „emițătorii“ — s-au deplasat la o distanță oarecare de clădirea institutului, oprindu-se la un teren de tenis, unde doi jucători făceau antrenament. O altă persoană aflată în clădirea institutului, — „receptorul“ — a desenat ce a simțit în clipa respectivă. A desenat un teren de tenis unde se distingeau două siluete de jucători fără ca el să fi știut că omul emițător se va opri la un teren de tenis.

— Telepatia e pe cale să capete o explicație ?

— Încă nu. Însă împreună cu colegii de-ai mei — Alexandru Preda, Gheorghe Marinescu, Mariana Belis — mă străduiesc să contribuim și noi, românii, la risipirea misterului care o înconjoară.

— Ce implicații ar avea această descoperire ?

— Sociale, psihologice...

— Ajungem aici la problema conștiinței savantului, la convingerile sale. Pentru că lui nu trebuie să-i fie indiferent, cred, ce se întimplă cu ce a descoperit.

— Mai întii de toate, descoperirile cu caracter științific, care duc mai departe la o realizare tehnologică, au totdeauna și un efect rău și unul bun.

— Dar omul de știință este numai dator să împingă cunoașterea umană mai departe ?

— Este evident că omul de știință are o responsabilitate. Însă el nu va ști niciodată cît de mult bine sau cît de mult rău poate face o descoperire de-a sa.

— Cum așa ?

— El descoperă niște legi ale naturii. Dar aplicațiile stau în mîna societății. Dezvoltarea tehnologică îi scapă din mînă.

— Atunci un om de știință poate asista nepăsător la dezastre provocate de opera sa ? N-aș crede. Istoria științei e plină de exemple de savanți care și-au spus cuvîntul ori de cite ori rezultatele științei erau folosite împotriva omenirii.

— Apropo de faptul că deseori savanții nici nu bănuiesc ce consecințe au descoperirile lor. Întrebat dacă unele electromagnetice vor fi utilizate pentru transmiterea informației, Hertz, descoperitorul lor, a afirmat rîspicat : Niciodată. Revenind la întrebarea dumei, îți pot spune că omul de știință ar fi vinovat dacă ar sta indiferent, dacă nu i-ar păsa de ce se petrece în lume. El trebuie să intervină în viața socială și politică. Acolo să-și spună cuvîntul, ca oricare cetățean. Dacă va fi ascultat sau nu, asta e o altă întrebare. Să sperăm că da.

— De unde provine o oarecare neîncredere a contemporanilor în știință ?

— Poate din faptul că noi am așteptat, după marile descoperiri făcute la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX, la mai mult decît putea să dea știința. Și totodată, pentru că nu bănuiam și efectele nocive ale realizărilor tehnologice și nici ce distrugerii poate provoca știința atunci cînd ea încapă pe mîna unor demenți și ucigași.

— Ce s-a schimbat în știință în ultimul veac ?

— Producția de serie a schimbat complet aspectul efectului ei asupra dezvoltării tehnologice în societate.

— Cu ce implicații ?

— Extraordinare. Și pentru țările avansate și pentru cele în curs de dezvoltare. În cazul statelor puternice industrializate din Occident, o criză scoate din funcțiune o producție enormă.

Apar consecințe dureroase pe plan social : șomaj, mizerie... În ceea ce privește țările în curs de dezvoltare, deci și țara noastră, producția de masă trebuie să fie realizată cu maximum de calitate. Dealtfel, secretarul general al partidului atrage mereu atenția că nu este suficient să produci mult, ci că trebuie să produci și bine. Cu cît producția este mai mare, cu atît cheltuielile pentru realizarea unui obiect sînt mai mici. Sînt unii care cred că dacă avem o producție mare, se pot strecura și produse la o calitate necorespunzătoare. Complet greșit. Remedierea defectunilor în cazul unei producții de serie necesită cheltuieli suplimentare uriașe.

— Ne aflăm în cîincinalul revoluției tehnico-științifice. Care sînt problemele cu care se confruntă România în acest stadiu ?

— Revoluția tehnico-științifică necesită diversificarea producției, creșterea producției globale și mai ales sporirea calității produselor.

— Ce greutăți există totuși ?

— Este vorba de un fenomen caracteristic unei astfel de creșteri rapide. E vorba de o problemă legată de instruirea și educarea omului. Care se manifestă încă deficitar.

— Cum procedați dacă înțilniți un tînar cercetător mai înzestrat decît dumneavoastră ?

— Îl incurajez să meargă mai departe pe drumul lui. Cînd sînt convins că e bun. Am făcut asta nu o dată. Am pregătit 48 de doctori. Deseori le-am dat idei, dar soluțiile prezentate de ei au fost nu de multe ori mai valoroase decît cele pe care le preconizam eu. I-am felicitat.

— Dacă e așa, și eu vă felicit. Însă ce ziceți de situația în care tineri cercetători, pentru a putea răzbate, se pun sub scutul unui cercetător cu titluri împărțind roadele muncii cu acesta ?

— Cunoscut puține cazuri flagrante de acest fel. Evident, le condamn cu toată convingerea.

— Secolul XX este spectaculos în privința izbînzilor științei. Dar poate privi cu condendență omul de știință la umaniști ?

— Nu numai că ar fi o greșeală. Dar el ar trebui să se integreze acestui umanism. A nu fi atent la artă, la literatură, pentru că ești inginer e o mare eroare. Te transformi într-o mașină, devii un robot lipsit de sensibilitate.

— Este posibilă descoperirea unui limbaj comun între umaniști și oamenii de știință ?

— Unul s-a și stabilit prin cibernetică.

— Mă gîndeam că acest limbaj s-ar putea găsi pe tărîmul conștiinței.

— Nu am reflectat la asta.

— Iubiți tinerii ?

— Întotdeauna am dorit să le comunic tot ce știu. Dacă tineretul ar avea mai mult timp pentru propriile lor gînduri, cred că nu am avea decît de câștigat.

— În ce condiții se dezvoltă azi știința românească ?

— Dacă în ceea ce privește știința cu aplicabilitate imediată se dezvoltă bine, rezerva de viitor științific ar mai trebui revizuită și îmbunătățită. Și nu puțin.

— Există invidie în mediul științific ?

— Fără discuție. Eu însă personal — o spun sincer — n-am cunoscut sentimentul acesta, deși, fără îndoială, am întilnit oameni mai pricepuți ca mine. Este un sentiment oarecum natural.

— Ce sfat ați vrea să vă urmeze cei de la catedra pe care o părăsiți după 25 de ani ?

— Aș vrea să aibă în viață aceeași călăuză ca și a mea : munca însuflețită de gîndire novatoare în slujba societății noastre.

GEORGE ARION ■

FLACARA. Redacția : București, Piața Științei 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod bus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17 ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenzorul, secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; 18 22 96 și interior 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei” Export-import presă, P.O. Box 136-137, telex : 112 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3. 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timb, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (A. Dohotaru, M. Nedelea, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (17 82, 16 21) ; redactor șef adjunct (Nicolae Stoian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef — Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU